

gemeente

HORST A/D MAAS

Begroting 2020

inclusief meerjarenraming
2021 t/m 2023

gemeente

HORST
A/D
MAAS

Begroting 2020
Inclusief meerjarenraming
2021 t/m 2023

Inhoudsopgave

ALGEMEEN	5
1.1 Leeswijzer.....	7
1.2 Financiële samenvatting.....	11
1.3 Kerngegevens	15
BELEIDSBEGROTING	17
2.1 Programmaplan	19
1 Economie en ruimte	21
2 Wonen, mobiliteit en openbare ruimte	29
3 Duurzaamheid: klimaatambities, energietransitie en circulariteit	39
4 Sociaal maatschappelijk, participatie en voorzieningen.....	47
5 Cultuur, sport en onderwijs.....	59
6 Openbare orde & veiligheid, toezicht & handhaving	67
7 Bestuur, organisatie en samenwerking	71
8 Financiën	79
2.2 Paragrafen.....	89
A. Lokale heffingen.....	91
B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	103
C. Onderhoud kapitaalgoederen	111
D. Financiering	115
E. Bedrijfsvoering	121
F. Verbonden partijen	127
G. Grondbeleid	157
H. Ombuigingen.....	161
I. Samenvatting Actualisatie Perspectievennota Maatschap. accommodaties... ..	165
FINANCIËLE BEGROTING	167
3.1 Overzicht lasten en baten 2018 tot en met 2023	169
3.2 Recapitulatie begrotingsevenwicht.....	171
3.3 Overzicht incidentele lasten en baten	173
3.4 Overzicht structurele toevoegingen/onttrekkingen aan de reserves	179
3.5 Uiteenzetting financiële positie.....	181
3.6 Overzicht geraamde lasten en baten per taakveld.....	189
BIJLAGEN.....	191
4.1 Beleidsindicatoren per programma	193
4.2 Griffiebegroting	199
4.3 Lijst met afkortingen	201

ALGEMEEN

1.1 Leeswijzer

Kadernota 2020

De gemeenteraad heeft op 2 juli 2019 zowel de kadernota 2020 als de 1e bijstelling van de begroting 2019 vastgesteld. De kadernota 2020 is verwerkt in deze begroting en meerjarenraming. In het raadsvoorstel bij de begroting 2020 worden alle nieuwe ontwikkelingen en voorstellen (uit de periode ná de vaststelling van de kadernota 2020 en de 1e bijstelling van de begroting 2019) genoemd om te komen tot een structureel sluitende (meerjaren)begroting.

Cijfers en presentatie van getallen

Voor u ligt de begroting 2020 t/m 2023. Getallen worden in het hele boekwerk weergegeven op duizendtallen tenzij anders aangegeven. Positieve bedragen(+/+) zijn baten of een voordeel en negatieve bedragen(-/-) zijn lasten of een nadeel. Omdat de bedragen in de financiële tabellen gepresenteerd worden op duizendtallen kunnen er afrondingsverschillen zijn.

De begroting is als volgt opgebouwd:

Algemeen

1. Een financiële samenvatting
2. Een overzicht met kerngegevens

Beleidsbegroting

1. Programmaplan

In 2017 zijn we begonnen de beleidsbegroting meer SMART te maken. Dit om als organisatie/bestuur beter te kunnen sturen op het realiseren van onze beleidsdoelstellingen.

In de begroting 2020 hebben we een verdere stap gezet naar een meer resultaatgerichte SMART-begroting. Dit door naast de doelstellingen, maatregelen en de met ingang van de begroting 2019 geïntroduceerde Kritieke Prestatie Indicatoren (KPI's) te verbeteren.

Een KPI is een variabele (indicator) om het succes van een bepaalde activiteit te meten. Oftewel wanneer vinden wij dat een doelstelling gerealiseerd is. In de begroting 2020 hebben we een kwaliteitsslag gemaakt m.b.t. de KPI's. Het doel van deze kwaliteitsslag is de sturing op de in het collegeprogramma en begroting genoemde maatschappelijke doelen te verbeteren.

Goede KPI's formuleren die het gewenste maatschappelijk effect SMART concretiseren, is niet eenvoudig. Dit is dan ook een ontwikkeltraject. Bij de begroting 2020 hebben we ons gefocust op het zoveel mogelijk SMART maken van de KPI's. Bij de begroting 2021 willen we de focus leggen op het de meer integrale benadering. Dit zowel binnen de ambtelijke organisatie als daarbuiten. Ook zullen we de komende periode gaan kijken in hoeverre we de gewenste informatie het beste kunnen verzamelen en actueel houden. Power Bi zal hierbij een belangrijke rol gaan spelen.

Het Programmaplan bestaat uit 8 programma's en elk programma is onderverdeeld in een aantal beleidsvelden. De programma's zijn gebaseerd zijn op de themagebieden/belangrijkste speerpunten uit het coalitieakkoord.

Elk programma kent de volgende indeling:

- Onder "**Wat is onze uitdaging**" wordt beschreven welke uitdagingen we m.b.t. dit programma hebben. Ook wordt een opsomming gegeven van welke beleidsvelden onder het programma vallen.
- Onder "**Wat willen we bereiken en wat gaan we er voor doen**" presenteren we de doelstellingen, Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) en maatregelen.

Doelstellingen

Doelstellingen zijn resultaatgericht en geven op een hoog aggregatieniveau aan wat we als organisatie willen bereiken. In totaal zijn er 68 doelstellingen geformuleerd.

KPI's

Doelstellingen worden concreet gemaakt door er KPI's aan te koppelen. Met deze KPI's

geven we aan wanneer wij vinden dat de doelstelling gerealiseerd is.

Maatregelen

De maatregelen zijn de acties (inspanningen) die we gaan doen om de doelstelling (KPI's) uiteindelijk te realiseren. Bij elke maatregel wordt vermeld wanneer deze gerealiseerd wordt. Alle maatregelen tezamen vormen in principe alle werkzaamheden die we als gemeentelijke organisatie uitvoeren.

Bij elke maatregel wordt ook aangegeven wanneer deze gerealiseerd is. In totaal zijn er 322 maatregelen geformuleerd. Deze zijn als volgt over de jaren verdeeld:

jaar	Aantal Maatregelen
2020	70
2021	17
2022	11
Continu	224
Totaal	322

- Onder “**wat gaat dat kosten**” staan de lasten en baten van het programma. Eventuele stortingen en/of aanwendungen van reserves die bij het programma horen, worden eveneens in dit overzicht gepresenteerd, gevolgd door het resultaat.

In het programma 8 Financiën vindt u:

- het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen,
- het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting en
- het bedrag voor onvoorzien.

Het overzicht van de kosten van overhead is opgenomen in programma 7 Bestuur, organisatie en samenwerking.

Voor de begroting 2020 zijn net als vorig jaar bij de begroting 2019 de doelstellingen en maatregelen uit het collegeprogramma 2018 -2022 als uitgangspunt genomen.

2. De paragrafen

De paragrafen belichten een specifiek onderdeel of geven een dwarsdoorsnede van de begroting. De onder A t/m G opgenomen paragrafen zijn verplicht voorgeschreven in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De paragraaf H “Ombuigingen” hebben we toegevoegd om een beter inzicht te geven in de financiële positie van onze gemeente. Paragraaf I “Samenvatting Actualisatie Perspectievennota Maatschappelijke accommodaties is sinds de begroting 2019 toegevoegd om de ontwikkelingen op accommodatiegebied meerjarig te kunnen volgen. Aan het einde van het jaar wordt u hierover via een aparte raadinformatiebrief geïnformeerd.

Financiële begroting

De financiële begroting bestaat uit:

1. het overzicht baten en lasten 2018 tot en met 2023
2. de recapitulatie van het begrotingsevenwicht
3. het overzicht van incidentele lasten en baten 2020 tot en met 2023
4. het overzicht structurele toevoegingen/onttrekkingen aan de reserves
5. de uiteenzetting van de financiële positie
6. het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld

Bijlagen

Hierin zijn de volgende overzichten opgenomen:

1. Beleidsindicatoren per programma.
2. Griffiebegroting
3. Lijst met afkortingen

1.2 Financiële samenvatting

bedragen x € 1.000	2020 raming	2021 raming	2022 raming	2023 raming
Meerjarenbegroting 2019-2022	1.333	2.221	3.285	4.039
Raadsbesluiten tot en met 1e bijstelling 2019	-1.633	-2.500	-3.272	-3.621
Subtotaal meerjarenbegroting 2019 - 2022	-300	-279	13	418
Mutaties Kadernota 2020	-1.485	-1.055	-793	-710
Meerjarenbegroting 2020 - 2023 incl. Kadernota 2020	-1.784	-1.334	-780	-293
Raadsbesluiten > Kadernota 2020 < begroting	-343	-331	-351	-369
Actuele begroting 2020 - 2023 incl. Kadernota 2020	-2.127	-1.665	-1.131	-661
Autonome ontwikkelingen	-510	-1.413	-1.540	-1.516
Gemeentefonds	-157	32	-171	-227
Nieuw beleid	-20	-20	-20	-20
Rente, afschrijving en financiering	319	71	50	250
Diverse kleine mutaties < € 50.000	-135	-139	-97	-61
Loon- en prijscompensatie	42	-5	-17	-5
Meerjarenbegroting 2020- 2023 excl. oplossingsrichtingen	-2.589	-3.140	-2.928	-2.241
Stelselwijziging sociaal domein	0	500	500	500
Taakstelling sociaal domein	300	500	600	500
Budgetten scherp doorlichten	1.404	1.099	1.258	1.030
Verhoging inkomsten	951	1.194	1.307	1.303
Investeringskader verschuiven	29	174	373	-294
Meerjarenbegroting 2020-2023 incl. oplossingsrichtingen	95	327	1.110	798

+/+ = voordeel

-/- = nadeel

Voor rente, afschrijving en financiering, loon- en prijscompensatie, overige technische mutaties en diverse kleine mutaties volgt hieronder een korte toelichting op hoofdlijnen. Deze komen niet meer terug in de programma's.

Rente, afschrijving en financiering

Voor de begroting en meerjarenraming zijn de vaste activa meerjarig doorgerekend voor de rente en afschrijving. Daarnaast hebben we de financieringsbehoefte meerjarig doorgerekend. Dat hebben we gedaan op basis van:

- de definitieve saldi vanuit de jaarrekening 2018,
- de notitie rente van de commissie BBV en
- de percentages zoals afgesproken bij de kadernota.

Dit leidt op totaalniveau tot een voordeel voor 2020 tot en met 2023.

Loon- en prijscompensatie

In de mei-circulaire 2019 is een bedrag van opgenomen voor loon- en prijscompensatie. Dit is gereserveerd voor de dekking van de nog door te voeren loon- en prijsstijgingen ten opzichte van de begroting 2019 voor een totaalbedrag van € 800.000. De doorgevoerde indexering in bovenstaande tabel betreft voornamelijk de indexering van loonkosten o.b.v. de mei-circulaire met 2,3% en de prijsindexering op basis van contractafspraken, afgezet tegen het gereserveerde bedrag van € 800.000.

Overige technische mutaties

Zoals de naam al zegt gaat het om technische wijzigingen. Deze zijn administratief van aard en hebben geen invloed op het saldo van onze begroting en meerjarenraming. Wel kunnen het wijzigingen zijn die op meerdere programma's betrekking hebben.

Diverse kleine mutaties (< € 50.000)

Deze hebben betrekking op bestaand beleid, zijn kleiner dan € 50.000.

Hieronder volgt een specificatie van de onderdelen per daarin opgenomen onderwerp voorafgegaan door het programmanummer. De toelichting voor de onderdelen 'autonome ontwikkelingen', 'gemeentefonds', 'nieuw beleid', 'stelselwijziging sociaal domein', 'taakstelling sociaal domein', 'budgetten scherp doorlichten', 'verhoging inkomsten' en 'investeringen uit het investeringskader verschuiven' zijn opgenomen in het betreffende programma. Het kan voorkomen dat onderwerpen in meerdere programma's terugkomen, omdat de financiële vertaling meerdere programma's raakt.

	2020 raming	2021 raming	2022 raming	2023 raming
Autonome ontwikkelingen				
4 Ontwikkelingen sociaal domein	-910	-1.071	-1.136	-1.090
4 Volledig ramen lasten en baten sociaal domein: correctie kadernota 2020	0	-982	-1.004	-922
8 Aanpassing dividend Enexis Holding NV	0	0	0	-104
8 Ontwikkelingen sociaal domein	400	400	400	400
8 Volledig ramen lasten en baten sociaal domein: correctie kadernota 2020	0	240	200	200
Totaal Autonome ontwikkelingen	-510	-1.413	-1.540	-1.516
Gemeentefonds				
4 Integratie nieuwkomers - maatschappelijke begeleiding, effect door financiering via algemene uitkering uit het gemeentefonds	-85	-85	-85	-85
4 Voorbereiding nieuwe inburgeringsstelsel	-49	0	0	0
4 Wet verplichte ggz (Wvvggz)	-49	-50	-50	-50
8 Al rekening gehouden met extra ontvangsten sociaal domein in de kadernota (tegenboeking)	-823	-544	-264	-264
8 Bruto effect meicirculaire 2019 - algemene uitkering	1.694	1.158	678	625
8 Inschatting indexering prijspeil 2019 naar 2020	-1.200	-1.200	-1.200	-1.200
8 Integratie nieuwkomers - maatschappelijke begeleiding, effect door financiering via algemene uitkering uit het gemeentefonds	47	47	47	47
8 Septembercirculaire 2019	350	750	750	750
8 Stelpost voor nieuwe taken in de meicirculaire 2019, voorlopig budgettair neutraal verwerken	-108	-62	-65	-68
8 Verlaging stelpost onderuitputting BCF meerjarenbegroting	-187	-187	-187	-187
8 Voorbereiding nieuwe inburgeringsstelsel	49	0	0	0

8	Vrijval van de stelpost VNG, KING en de Waarderingskamer	155	155	155	155
8	Wet verplichte ggz (Wvvggz)	49	50	50	50
Totaal Gemeentefonds		-157	32	-171	-227
Nieuw beleid					
1	Jaarlijkse bijdrage centrummanagement	-20	-20	-20	-20
Totaal Nieuw beleid		-20	-20	-20	-20
Stelselwijziging sociaal domein					
8	Stelselwijziging binnen het sociaal domein	0	500	500	500
Totaal Stelselwijziging sociaal domein		0	500	500	500
Taakstelling sociaal domein					
4	Taakstelling binnen het sociaal domein	300	500	600	500
Totaal Taakstelling sociaal domein		300	500	600	500
Budgetten scherp doorlichten					
1	Budget stimuleren economie en ruimte	21	11	5	5
2	Beheerplan spelen	25	25	25	25
2	RMO Trendsportal	-55	-55	-55	-55
2	Wegenbeheerplan 2020-2023	579	539	484	406
3	Aframen budget RUD	20	20	20	20
3	Bijdrage aan afvalvoorziening	-390	0	0	0
4	Armoedebeleid kinderen	20	20	20	20
4	Bijdrage van de gemeente Venlo (=centrumgemeente) voor maatschappelijke opvang en individuele begeleiding	35	0	0	0
4	Taakstelling op extra middelen voor inburgering met ingang van 2019	10	10	10	10
4	Trajectkosten	20	20	20	20
4	VVE/GOA inzetten binnen kaders	20	20	20	20
5	Bovenschoolse zorgvoorzieningen	30	0	0	0
5	Herijking subsidiebeleid met ingang van 2022	0	0	200	200
5	Programma sport aan de maas	-36	-36	-66	-66
7	Aframing abonnementen	30	30	30	30
7	Kwaliteitsimpuls handhaving met meer inkomsten	20	20	20	20
7	Optimalisatieslag Informatievoorziening	75	75	75	75
7	Reductie aantal wethouders vanaf 2022	0	0	50	100
7	Taakstelling organisatie en of GR	200	200	200	200
8	Extra middelen compensatieregeling voogdij/18+	280	200	200	0
8	Onderuitputting (1% van de begroting)	500	0	0	0
Totaal Budgetten scherp doorlichten		1.404	1.099	1.258	1.030

Verhoging inkomsten					
1	Toename in pachttopbrengsten	16	74	74	74
2	Verhogen kostendekkendheid leges	130	130	130	130
3	Doorberekening interne kosten aan afvalbegroting	290	290	290	290
3	Doorberekening interne kosten aan de rioolbegroting	390	390	390	390
8	Versnelde verhoging tarieven toeristenbelasting	125	310	423	419
Totaal Verhoging inkomsten		951	1.194	1.307	1.303

Investeringskader verschuiven					
2	Investering infrastructuur Afslag 10 Venrayseweg	0	0	-73	-72
5	Basisschool Tienray Swolgen, aanvullende investering van €0,6 mln.	0	0	-30	-30
5	Fricatiekosten Zwembad	0	-200	-200	-100
5	Verschuiven investeringen investeringskader	29	414	716	68
5	Zwembad investering ophogen naar 12 miljoen	0	0	0	-120
7	Huisvesting openbare werken	0	-40	-40	-40
Totaal Investeringskader verschuiven		29	174	373	-294

1.3 Kerngegevens

Kerngegevens	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Grondgebied			
Oppervlakte gemeente (hectare)	19.208	19.208	19.208
Aantal m ² verharding	3.600.000	3.600.000	3.644.823
Aantal hectare openbaar groen (incl. buitengebied)	776	777	776
Aantal hectare binnenwater	338	338	338
Aantal woonruimten	19.170	19.110	19.170
Aantal kilometers riolering	494	495	494
Inwoners			
Totaal aantal inwoners	42.271	42.271	42.488
Aantal uitkeringsgerechtigden gemiddeld	380	370	350
Aantal leerlingen	6.039	5.589	5.708
Basis onderwijs	3.417	3.140	3.191
Voortgezet onderwijs	2.622	2.449	2.517
Financiële structuur			
Totaal jaarrekening	€ 116.962.000	€ 103.342.000	€ 110.583.000
Per inwoner	€ 2.767	€ 2.445	€ 2.603
Reserves (per 31-12)	€ 53.788.000	€ 45.161.000	€ 44.030.000
Per inwoner	€ 1.272	€ 1.068	€ 1.036
Voorzieningen (per 31-12)	€ 13.258.000	€ 11.584.000	€ 10.074.000
Per inwoner	€ 314	€ 274	€ 237
Vaste geldleningen (per 31-12)	€ 58.728.000	€ 54.460.000	€ 69.133.000
Per inwoner	€ 1.389	€ 1.288	€ 1.635
Opbrengst belastingen en retributies	€ 12.954.000	€ 13.336.000	€ 13.911.000
Per inwoner	€ 306	€ 315	€ 327
Algemene uitkering gemeentefonds	€ 33.194.000	€ 46.006.000	€ 57.781.000
Per inwoner	€ 785	€ 1.088	€ 1.360

BELEIDSBEGROTING

2.1 Programmaplan

1 Economie en ruimte

WAT IS ONZE UITDAGING?

Vrijetijdseconomie

Vrijetijdseconomie is één van onze belangrijke pijlers. De belangrijke positie die Horst aan de Maas inneemt op het gebied van toerisme en recreatie willen we behouden en versterken. Het is daarom belangrijk de bedrijven die hoogwaardig ondernemen, vele bezoekers naar ons toetrekken en onze producten promoten, de nodige support te geven. Daarbij verdienen naast de koplopers ook de kleinere parels in onze gemeente extra aandacht.

Eén van de uitdagingen is het versterken van het Toeristisch Platform Horst aan de Maas en de ontwikkeling van het lokale gastheerschap. Daarnaast is het zaak uitvoering te geven aan de afspraken die gemaakt zijn in het regionale actieprogramma "vrije tijdseconomie" 2018-2025 als uitvloeisel van Provinciaal omgevingsplan Limburg (POL) en. Kwalitatief goede plannen moeten de ruimte krijgen. Bij bedrijven zonder toeristisch profiel of onvoldoende kwaliteit zetten we in op sanering. In de gebiedsontwikkelingen rond Maasgaard en de Maasbeveiliging hebben we aandacht voor het optimaal benutten van de kansen die ons toeristisch aanbod versterken en ons landschap aantrekkelijk houden.

Ruimte

We wonen, werken en recreëren in een prachtig landschap. De uitdaging is de balans tussen de rode, blauwe en groene ontwikkelingen te bewaren. Rood staat hierbij voor bouwen, blauw voor water en groen voor het landschap. Innovatief ondernemerschap en een kaderstellende overheid dragen bij aan een gezonde, duurzame toekomst. We vernieuwen de Structuurvisie, inclusief een herijkt kwaliteitsmenu met oog voor duurzaamheid. We actualiseren bestemmingsplannen. Daarbij hebben we de mogelijkheid om één of twee keer per jaar onderwerpen die zich daarvoor lenen snel te regelen via een veegplan. Dit doen we in lijn met de Omgevingswet. De implementatie daarvan is geen doel op zich is maar een kans om onze dienstverlening en klantprocessen te optimaliseren en te transformeren.

Intensieve veehouderij (IV)

We zijn trots op onze agrarische ondernemers en de stappen die zij hebben gezet. We zien daarbij wel volop uitdagingen op het gebied van duurzaamheid en gezondheid. Het is belangrijk te komen tot een visie op IV die in dialoog met alle betrokkenen tot stand is gekomen. Om de druk op het milieu en de leefomgeving te verlagen, hebben we duidelijke doelen en kaders nodig. Bijvoorbeeld over het bereiken van de klimaatdoelen uit het klimaatakkoord en de stappen die daarvoor nodig zijn. We ondersteunen ondernemers en projecten die zich richten op innovatie en duurzaamheid. Bij knelsituaties zetten we actief in op verplaatsing en / of sanering.

Voedingstuinbouw, fruitteelt, boomkwekerij en glastuinbouw

Ook agribusiness is belangrijk voor Horst aan de Maas. We willen de positie die Horst aan de Maas inneemt op het gebied van voedingstuinbouw, fruitteelt en glastuinbouw behouden en versterken. Veredelaars en-, onderzoek- en kennisinstellingen willen we behouden in onze regio. Samen met de sector geven we vorm aan ketensamenwerking. We geven ruimte aan innovatie en werken mee aan de ontwikkeling van toekomstgerichte bedrijven op een duurzame locatie. De visie op de Teeltondersteunende voorzieningen (TOV) is inmiddels vastgesteld. We werken nu aan een actualisatie van de visie op glastuinbouw.

Economische zaken, verpachtingen enz.

We geven onze lokale economie ruimte om zich te ontwikkelen. We willen als gemeente (en regio) interessant en boeiend blijven voor afgestudeerde starters en doorstarters op de arbeidsmarkt. Samenwerking met het lokale bedrijfsleven en het onderwijs is daarvoor essentieel. De samenwerking binnen en ontwikkeling van Greenport Venlo en de Brightlands Campussen is daarbij heel belangrijk. Daarnaast zetten we in op de regionale en Europese netwerken. Ook zetten we ons in voor voldoende vestigingsmogelijkheden voor innovatieve bedrijven in de agribusiness, voeding, maakindustrie,

handel en logistiek in Greenport Venlo. Ten slotte moet verder onderzoek gedaan worden naar de werkgelegenheid en de ontwikkeling van de arbeidsmarkt.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

- 1.1 Vrijtijdseconomie
- 1.2 Ruimte
- 1.3 Intensieve veehouderij
- 1.4 Voedingstuinbouw, fruitteelt en boomkwekerij
- 1.5 Economische zaken, verpachtingen enz.

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE ER VOOR DOEN?

1.1 Vrijtijdseconomie

Doelstelling

We houden en versterken de belangrijke positie die Horst aan de Maas inneemt op het gebied van toerisme en recreatie

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- De bestedingen in de toeristische sector in Horst aan de Maas zijn in 2022 met 12% gestegen ten opzichte van 2017. 12%

Maatregelen

Gereed

- In de gebiedsontwikkeling Maasgaard benutten we kansen ter versterking van het toeristische en recreatieve aanbod optimaal. 31-12-2020
- In deze collegeperiode maken we de ontwikkeling mogelijk van het lokale gastheerschap door het Toeristisch Platform Horst aan de Maas en betrokken ondernemers. 31-12-2021
- In het kader van de Maasbeveiliging werkt de gemeente mee aan de Gebiedsontwikkeling Ooijen - Wanssum (GOW) en de rivierverruiming bij Grubbenvorst en Lottum. 31-12-2020
- Totdat een nieuwe manier van informatieverstrekking uitgerold is, houden we een fysiek punt voor het verstrekken van informatie over Horst aan de Maas/Regio. 31-12-2021
- Vrijtijdsinformatie op lokaal niveau wordt verstrekt op plaatsen waar veel mensen komen en via digitale media. Continu
- We geven uitvoering aan de regionale bestuursafspraken uit het POL door mogelijkheden voor kwalitatief goede nieuwe plannen te bieden en in te zetten op het saneren van bedrijven zonder toeristisch profiel of met onvoldoende kwaliteit. Continu
- We geven uitvoering aan het regionale actieprogramma vrijetijdseconomie 2018-2025. Continu
- We hebben een heldere visie op horeca in het buitengebied en verblijfs-recreatieve voorzieningen, waarbij het creëren van toegevoegde waarde voor het toeristisch product van groot belang is. 31-12-2020
- We houden de kwaliteit van onze recreatieve routes (wandel-, fiets- en menroutes) op peil, verhogen waar mogelijk de belevingswaarde en gaan na waar uitbreiding noodzakelijk is om te komen tot een nog meer dekkend Continu

netwerk.

• We investeren samen met ondernemers, de provincie en de regio in de ontwikkeling en verspreiding van positieve verhalen en gerichte informatie als onderdeel van de regionale en provinciale destinatie marketing.	Continu
• We koesteren waardevolle open cultuurlandschappen en zetten hier ons landschapsontwikkelingsplan (LOP) voor in. Aanvullend voeren we specifieke landschapsanalyses uit.	Continu
• We stimuleren de ontwikkeling van een divers en kleinschalig toeristisch aanbod dat bijdraagt aan de beleving van de regio voor de dagrecreant en voor de in de regio verblijvende toeristische doelgroepen.	Continu
• We stimuleren en ondersteunen bedrijven en organisaties in onze gemeente om een hoogwaardig toeristisch/recreatief kwaliteitsaanbod te leveren aan bezoekers in diverse segmenten.	Continu
• We voeren de visie De Peelbergen uit.	Continu

1.2 Ruimte

Doelstelling

We houden binnen Horst aan de Maas de balans tussen rode, blauwe en groene ontwikkelingen

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

• In 2025 is 100% van het planologisch kader (bestemmingsplan, omgevingsplan) voor ons grondgebied jonger dan 10 jaar	100%

Maatregelen

Gereed

• We actualiseren onze bestemmingsplannen voor de dorpen in Horst aan de Maas en sorteren daarbij voor op de Omgevingswet.	31-12-2022
• We hebben een structuurvisie met een helder afwegingskader voor nieuwe initiatieven, met ruimte voor economische ontwikkeling, die tijdwinst oplevert voor de klantprocessen en aangeeft welke gebieden bedoeld zijn voor groen, recreatie, wonen.	31-12-2020
• We herijken het kwaliteitsmenu in de structuurvisie en verbreden dat op onder andere duurzaamheid.	31-12-2020
• We maken als gemeente 1 of 2 keer per jaar een bestemmingsplan (veegplan) voor meerdere gevallen waarin bedrijfswoningen worden omgezet in burgerwoningen. Daarvoor formuleren we heldere spelregels.	31-12-2020
• We monitoren, registreren en conserveren cultureel erfgoed door middel van een digitale interactieve waardenkaart. Dat doen we in samenwerking met de provincie.	31-12-2021
• We onderzoeken de mogelijkheden om in concentratiegebieden voor Intensieve Veehouderij en/of glastuinbouw burgerwoningen die binnen geldende milieucirkels liggen de status plattelandswoning te geven. We nemen dit mee in het veegplan.	31-12-2020
• We transformeren onze dienstverlening en klantprocessen binnen het fysieke domein en daarbuiten in lijn met de implementatie van de Omgevingswet.	31-12-2021

- We voeren diverse gebiedsontwikkelingen uit. Continu
- We voeren KRW-maatregelen en beekherstel programma's uit. Continu

1.3 Intensieve veehouderij

Doelstelling

We richten ons op duurzaamheid en gezondheid m.b.t. de intensieve veehouderij (IV) en investeren in de verbinding met ondernemers, inwoners en andere overheden.

Maatregelen	Gereed
• Samen met de landbouwsector onderzoeken we de mogelijkheden om de doelen uit het klimaatakkoord te bereiken en maken we de fasering helder.	31-12-2022
• We faciliteren en stimuleren ondernemers binnen de agribusiness bij innovatieve ontwikkelingen door verbindingen te leggen en kansrijke projecten mee aan te jagen.	Continu
• We jagen projecten gericht op duurzaamheid en innovatie in de IV-sector aan en leggen actief verbindingen tussen de sector en andere belanghebbenden.	Continu
• We maken in brede dialoog met de samenleving een aparte visie op veehouderij waarin de uitgangspunten uit het coalitieakkoord (hoofdstuk 1 punt 26 a t/m m) zijn opgenomen.	31-12-2020
• We stimuleren en faciliteren ondernemers om nieuwe verdienmodellen te ontwikkelen in relatie tot het benutten van (nieuwe) eiwitbronnen.	Continu
• We zetten actief in op verplaatsing en / of sanering bij knelsituaties, waarbij we alert zijn op subsidie en/of andere externe financiering.	Continu
• We zetten een dashboard op voor Horst aan de Maas waarin de effecten van het milieubeleid worden gemonitord.	31-12-2020
• We zorgen ervoor dat mensen laagdrempelig terecht kunnen bij de gemeente met vragen over intensieve veehouderij.	Continu

1.4 Voedingstuinbouw, fruitteelt, boomkwekerij

Doelstelling

We houden en versterken de belangrijke positie van Horst aan de Maas op het gebied van voedingstuinbouw, fruitteelt, boomkwekerij en glastuinbouw

Maatregelen	Gereed
• Bij toekomstgerichte solitaire bedrijven die op een duurzame locatie liggen (hoewel buiten de project- en concentratiegebieden), willen we meewerken aan de (door)ontwikkeling, daarbij wegen we de belangen van groen, natuur en openheid zorgvuldig af.	Continu
• De bestaande concentratiegebieden voor glastuinbouw worden gerevitaliseerd (in samenwerking met de provincie), zodat daar uitgeefbare ruimte ontstaat.	31-12-2021
• We geven vorm aan de ketensamenwerking binnen de sector door met de provincie, regio en bedrijfsleven, onderwijs en onderzoeksinstituten projecten ruimtelijk en financieel te stimuleren en faciliteren.	Continu

- Wij zetten ons samen met de regio, provincie en bedrijfsleven, in om veredelaars en andere onderzoeks- en kennisinstellingen ook op lange termijn te behouden voor de regio. Continu

1.5 Economische zaken, verpachtingen enz.

Doelstelling

We bieden de lokale economie ruimte om te ontwikkelen

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- De gemeente heeft in eigen beheer tenminste 2 hectare aan uitgeefbare grond om te kunnen voldoen aan lokale initiatieven en bedrijvigheid. 2

Maatregelen

Gereed

- De gemeente blijft deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling 'Euregio Rijn-Maas-Noord' ter bevordering van grensoverschrijdende samenwerking in de regio. Continu
- We bezien de toekomstige ontwikkelingen van de grindwinning in de Diepeling vanuit de kansen en het perspectief voor verhoging van de ruimtelijke kwaliteit, leefbaarheid en draagvlak. 31-12-2020
- We bieden voldoende vestigingsmogelijkheden in Greenport Venlo voor innovatieve bedrijven in de agribusiness, voeding, maakindustrie, handel en logistiek. Continu
- We doen jaarlijks onderzoek naar de ontwikkelingen van de arbeidsmarkt in onze gemeente, zowel kwantitatief als naar opleidingsniveau. Continu
- We faciliteren dat ondernemers zoveel mogelijk in de eigen gemeente kunnen uitbreiden op toekomstbestendige locaties. Continu
- We hebben een concrete verbinder tussen overheid en ondernemers op strategisch en tactisch niveau. Continu
- We nemen actief deel aan samenwerking binnen Greenport Venlo, de Brightlands Campussen, Brainport Eindhoven en leggen meer verbinding in projecten met de Duitse grensregio. Continu
- We omarmen het actieprogramma van O2 en het lokale onderwijs en we nemen een actieve rol in om mensen uit de regio vast te houden en anderen te verleiden hier naartoe te komen. Continu
- We ondersteunen de ontwikkeling van de Brightlands Campus Greenport Venlo en stimuleren en faciliteren aansluiting van het regionale bedrijfsleven hierop. Continu
- We zetten naast werkgelegenheid in de agribusiness en logistiek in op hoogwaardige werkgelegenheid in de maak- en kennisindustrie. Continu
- We zorgen dat we als (regio) Horst aan de Maas interessant en boeiend blijven voor afgestudeerden starters en doorstarters op de arbeidsmarkt. Continu

Doelstelling**We zijn en blijven koploper met innovatieve ontwikkelingen voor een duurzame samenleving.****KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)****Norm**

- Jaarlijks wordt tenminste 1 wat groter innovatief project gefaciliteerd

1

Maatregelen**Gereed**

- We faciliteren de stichting BuitenGewoonBereikbaar met de aanleg van het glasvezelnetwerk in het buitengebied..
- We faciliteren innovatieve projecten in samenwerking met de provincie, de regio, het bedrijfsleven, onderwijs en onderzoek.
- We stimuleren ontmoetingen tussen ondernemers, kennisinstellingen (onderwijs) en overheid, (de 'triple Helix').

Continu

Continu

Continu

Doelstelling**Onze pachtgronden worden zo effectief en efficiënt mogelijk ingezet, met name voor de agrarische sector.****KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)****Norm**

- In 2023 hebben we een 100% digitaal pachtsysteem
- 95% van onze gronden zijn agrarisch verpacht

100%

95%

Maatregelen**Gereed**

- We verkopen niet-strategische pachtgronden als daar aanleiding toe is en we hebben oog voor het areaal landbouwgrond.
- Wij zetten in op een verdere verbetering en verdere digitalisering van het pachtproces om efficiënt en effectief met de gronden om te gaan.

Continu

Continu

WAT GAAT DAT KOSTEN?

Bedragen x € 1.000	2018 werkelijk	2019 raming na wijziging	2020 raming	2021 raming	2022 raming	2023 raming
Lasten						
1.2 Ruimte	-1.213	-1.235	-733	-262	-242	-642
1.1 Vrijtijdseconomie	-494	-907	-932	-820	-682	-627
1.5 Economische zaken, verpachtingen enz.	-1.496	-688	-1.847	-1.273	-1.215	-1.215
Totaal Lasten	-3.203	-2.830	-3.511	-2.355	-2.140	-2.484
Baten						
1.2 Ruimte	591	415	142	0	74	0
1.1 Vrijtijdseconomie	46	60	60	60	60	60
1.5 Economische zaken, verpachtingen enz.	2.076	526	1.422	874	1.163	1.163
Totaal Baten	2.713	1.001	1.624	934	1.298	1.223
Saldo van baten en lasten	-490	-1.828	-1.887	-1.421	-842	-1.261
Storting in de reserves	-2.085	-486	-136	6	-130	-56
Aanwending van de reserves	1.558	346	73	3	3	3
Resultaat	-1.017	-1.968	-1.951	-1.412	-970	-1.314

Onderstaande tabel geeft het verloop van de begroting sinds de vastgestelde meerjarenbegroting 2019-2022 weer.

Bedragen x € 1.000	2020 raming	2021 raming	2022 raming	2023 raming
Lasten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2019-2022	-3.108	-2.445	-2.497	-2.422
Raadsbesluiten t/m 3 juli (incl.Kadernota)	-246	302	437	91
Lasten - Actuele begroting incl. Kadernota	-3.355	-2.143	-2.060	-2.331
Nieuw beleid	-20	-20	-20	-20
Overige technische mutaties	-126	-126	-126	-126
Rente, afschrijving en financiering	-184	-145	-143	-142
Loon- en prijscompensatie	0	0	0	0
Budgetten scherp doorlichten	21	11	5	5
Verhoging inkomsten	16	74	74	74
Totaal lasten Meerjarenbegroting 2020-2023	-3.648	-2.349	-2.270	-2.540

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2020 raming	2021 raming	2022 raming	2023 raming
Baten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2019-2022	1.789	1.384	1.463	1.388
Raadsbesluiten t/m 3 juli (incl. Kadernota)	-148	-433	-148	-148
Baten - Actuele begroting incl. Kadernota	1.641	951	1.314	1.240
Rente, afschrijving en financiering	70	0	0	0
Diverse kleine mutaties < € 50.000	-14	-14	-14	-14
Totaal baten Meerjarenbegroting 2020-2023	1.697	937	1.300	1.226
Economie en ruimte	-1.951	-1.412	-970	-1.314

Onderstaande tabel bevat de toelichting op de financiële mutaties uit deze meerjarenbegroting.

Nieuw beleid

Jaarlijkse bijdrage centrummanagement

Lasten	-20	-20	-20	-20
Baten	0	0	0	0

Het college heeft in de vergadering van 8 juli 2019 besloten de bijdrage aan het Centrummanagement Horst vanaf 2020 structureel te verhogen naar € 45.000. Het Centrummanagement heeft een belangrijke rol in de doorontwikkeling van het centrum van Horst. Extra budget leidt tot continuering en verdere professionalisering. De taken van het Centrummanagement reiken verder dan uitsluitend belangenbehartiging van ondernemers en organiseren van evenementen.

Budgetten scherp doorlichten

Budget stimuleren economie en ruimte

Lasten	21	11	5	5
Baten	0	0	0	0

Bij de financiële verkenning van de meerjarenbegroting 2020-2023 zijn de budgetten van de teams scherp doorgeïllustreerd om te dienen als oplossingsrichting voor het sluitend maken van de meerjarenbegroting. Een van de oplossingsrichtingen is het aanvullend budget stimuleren economie te verlagen van 100% naar 80%.

Verhoging inkomsten

Toename in pachtopbrengsten

Lasten	16	74	74	74
Baten	0	0	0	0

Er is € 16.000 aan extra pachtopbrengsten vanwege een verhoging van de pachtprizen. Daarnaast zijn er extra opbrengsten die m.i.v. 2021 te realiseren zijn als de geliberaliseerde pacht naar € 1.000 per hectare wordt verhoogd (€ 50.000 per jaar). Dit is het gemiddelde marktconform regionaal niveau. Tot slot ontvangt de gemeente nog extra huuropbrengsten voor de ondergrond van de nieuwe brandweerkazerne (€ 8.000 per jaar).

Investeringen 2020

-

2 Wonen, mobiliteit en openbare ruimte

WAT IS ONZE UITDAGING?

Wonen en bouwen

In Horst aan de Maas is het prettig en betaalbaar wonen voor iedereen. Onze ambitie is de beste woongemeente van Limburg te worden. Het Masterplan Wonen wordt geconcretiseerd en uitgewerkt in een Uitvoeringsprogramma 2019-2022 met concrete acties. Uitdagingen daarbij zijn:

- het creëren van stimuleringsmaatregelen voor duurzaamheid,
- het vergroten van het aantal huurwoningen, zowel in de particuliere sector als in de sociale sector,
- het stimuleren en faciliteren van de beweging om langer zelfstandig thuis te wonen,
- het bevorderen van doorstroming door het realiseren van levensloopbestendige woningen,
- ruimte geven aan nieuwe woonconcepten.

Centrale uitgangspunten zijn duurzaamheid en levensloopbestendigheid. We willen van elk dorp een beeld van kansen, behoeften en ontwikkelingen op het gebied van woningbouw. We creëren een tool waarin de integrale stappen in welk proces? Naar een duurzame woning? Naar een levensloopbestendige woning? Bij het beantwoorden van de vraag: blijf ik hier wonen of ga ik verhuizen? inzichtelijk gemaakt worden voor onze inwoners. Om hen te inspireren zich in te zetten voor een duurzame woningmarkt.

Bouwgrondexploitaties

Om onze doelen op het gebied van wonen te bereiken, is een actieve grondpolitiek nodig. Daarbij is een beeld nodig van de kansen per dorp. Het bestaand vastgoed vormt een uitdaging. Het vastgoed dat geschikt is voor transformatie moet in beeld worden gebracht en beoordeeld worden op kansen. Een gezond en goed functionerend Grondbedrijf is daarbij van belang.

Wegen, pleinen, fietspaden en openbare verlichting

We zetten in op een klimaatrobuust, veilig en begaanbaar verkeersnetwerk met snelle verbindingen. Belangrijk zijn goede fietsverbindingen en het verlengen van de Greenport Bikeway richting America en mogelijk verder richting Deurne. We ondersteunen de regionale lobby voor de verbreding van de A67 en het oplossen van de knelpunten bij de aansluiting A73/ A67 Zaarderheiken. We onderzoeken de mogelijkheden om vrachtverkeer en vrachtwagen parkeren uit de dorpskernen te weren. We realiseren voor 2022 een duurzame stationsomgeving Horst-Sevenum. Een dragen zorg voor een duurzaam, openbaar verlichtingsnetwerk t.b.v. de veiligheid van onze inwoners. Daarbij concentreren we ons op de meest gebruikte routes voor huis-school/werkverkeer.

Openbaar groen, bossen en landschap

Ons landschap en openbaar groen blijft een visitekaartje voor inwoners, ondernemers en toeristen. Belangrijk is de versterking van biodiversiteit, het behoud van laanstructuren en het verduurzamen van de openbare ruimte. We betrekken inwoners actief bij de planvorming en stimuleren bewonersinitiatieven. De Groene Agenda blijft actueel. We maken nieuwe beheerplannen op het gebied van groen.

Openbaar vervoer

We streven naar efficiënt openbaar vervoer met een zoveel mogelijk dekkend netwerk van flexibele mobiliteit. We willen ruimte bieden voor flexibele mobiliteit en vormen van deelmobiliteit die georganiseerd worden door overheid of onze inwoners en bedrijven. We vinden het belangrijk dat de veerverbindingen over de Maas in stand blijven.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

- 2.1 Wonen en Bouwen
- 2.2 Bouwgrondexploitaties
- 2.3 Wegen, pleinen, fietspaden en openbare verlichting

2.4 Openbaar groen, bossen en landschap

2.5 Openbaar vervoer

–

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE ER VOOR DOEN?

2.1 Bouwen en Wonen

Doelstelling

We inspireren bedrijven en maatschappelijke organisaties zich in te zetten voor een duurzame woningmarkt.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- Aanvragen om omgevingsvergunning en principeverzoeken voor de nieuwbouw van woningen worden met ingang van 2020 100% getoetst aan het uitvoeringskader. 100%

Maatregelen

Gereed

- We geven integraal uitvoering aan het Masterplan Wonen (duurzaamheid, bestaand vastgoed, grondverkoop en sociale samenhang in wijken). Continu
- We ontwikkelen een tool waarin we onze integrale stappen op het gebied van duurzaamheid, bestaand vastgoed, grondverkoop, sociale thema's enz. inzichtelijk maken, om inwoners te inspireren zich in te zetten voor een duurzame woningmarkt. 31-12-2020
- We richten onze regelgeving zo in dat onze inwoners gestimuleerd worden hun woning duurzaam in te richten en zorgbestendig te maken. 31-12-2020

Doelstelling

We zijn volgens onze inwoners de beste woongemeente van Limburg

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- Vanaf 2019 staat Horst aan de Maas in de top 5 van Elsevier ranglijst voor beste woongemeente in Limburg.

Maatregelen

Gereed

- Bewoners krijgen bij bouwplannen voor nieuwe wijken inspraak over de inrichting van de openbare ruimte. Continu
- We concretiseren het Masterplan Wonen en werken in een Uitvoeringsprogramma 2019-2022 uit wat we concreet gaan doen. Daarin benoemen we in ieder geval de onderwerpen uit het coalitieakkoord hoofdstuk 2 punt 1 a t/m i. 31-12-2020
- We hebben van elk dorp in beeld wat de kansen, behoeften en ontwikkelingen zijn op het gebied van woningbouw. 31-12-2020

Doelstelling

We zorgen voor goede dienstverlening aan bedrijven en inwoners bij het aanvragen van omgevingsvergunningen en het doorlopen van ruimtelijke procedures

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- We voldoen 100% aan de wettelijke normen bij de afhandeling van aanvragen. 100%
- We voldoen 80% aan onze servicenorm bij de afhandeling van aanvragen. 80%

Maatregelen

Gereed

- We houden ons aan de servicenormen bij het verlenen van vergunningen, het accepteren van meldingen en het doorlopen van ruimtelijke procedures. Continu
- We maken onze processen LEAN. 31-12-2020

2.2 Bouwgrondexploitatie

Doelstelling

We hebben een gezond en goed functionerend Grondbedrijf

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- De gemeentelijke grondexploitaties gezamenlijk hebben een positief rendement. Positief saldo

Maatregelen

Gereed

- We voeren een actief grondbeleid in samenspraak met de gemeenschap. Continu
- We zorgen voor voldoende (her) ontwikkellocaties ten behoeve van woningbouw en industrie. Continu

2.3 Wegen, pleinen, fietspaden en openbare verlichting

Doelstelling

We hebben duurzame, veilige, goed onderhouden en begaanbare civiele kunstwerken

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- Er doen zich in de periode 2016-2025 geen voorvallen voor die toe te schrijven zijn aan de onderhoudstoestand van de kunstwerken. 0
- Er is geen sprake van kapitaalvernietiging door achterstallig onderhoud. € 0

Maatregelen

Gereed

- We voeren de jaarschijf van het beheerplan civiele kunstwerken 2016-2025 uit. Continu
- We voeren in 2020 een technische inspectie uit van alle kunstwerken en komen met een bijgestelde meerjarenraming. Continu

Doelstelling

We hebben een duurzaam, betrouwbaar openbaar verlichtingsnetwerk dat bijdraagt aan de veiligheid van onze inwoners

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- In 2025 bestaat onze Openbare Verlichtingsinstallatie voor 64% uit LED-verlichting.
- Bij de raadpleging van het burgerpanel in 2021 geven meer mensen aan dat zij vinden dat de openbare verlichting een bijdrage levert aan een veilige leefomgeving dan bij de raadpleging van het burgerpanel dat in 2019 zal worden gehouden.

64%

Maatregelen

Gereed

- We bekijken hoe we duurzame verlichting op de meest gebruikte routes voor woon-school/werk-verkeer kunnen realiseren.
- We voeren het uitvoeringsprogramma volgend uit het OV Beleidsplan 2016-2025 uit inclusief de duurzaamheidsdoelstellingen met betrekking tot LED-verlichting.

31-12-2020

Continu

Doelstelling

We hebben een klimaatrobuust, veilig en begaanbaar verkeersnetwerk met snelle verbindingen, aangepast op nieuwe mobiliteitsvormen.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- We zien op gemeentewegen t.o.v. 2017 een afname van het aantal verkeersongevallen.
- Hulpdiensten ervaren geen knelpunten op onze wegen als gevolg van klimatologische omstandigheden (bijv. wegen onder water).
- De kwaliteit van de wegen voldoet aan het niveau "basis" volgens de wegbeheersystematiek.

D < 2

L < 42

UMS < 213*

0

basis

* D=dodelijk ongeval
L=Letsel
UMS=Uitsluitend Materiële Schade

Maatregelen

Gereed

- De Greenport Bike Way wordt richting Brabant verlengd.
- We blijven actief investeren in het centrum van Grubbenvorst om dit centrum telkens kwalitatief te upgraden en aan te passen aan de wensen/behoefte van onze inwoners en toeristen.
- We blijven actief investeren in het centrum van Horst om dit centrum telkens kwalitatief te upgraden en aan te passen aan de wensen/behoefte van onze inwoners en toeristen.

31-12-2020

31-12-2020

Continu

• We blijven actief investeren in het centrum van Sevenum om dit centrum telkens kwalitatief te upgraden en aan te passen aan de wensen/behoefte van onze inwoners en toeristen.	31-12-2020
• We ondersteunen de regionale lobby voor de verbreding van de A67 voor het oplossen van de knelpunten van de A73 o.a. via het RMO, Regio-overleg en MIRT.	Continu
• We onderzoeken de mogelijkheden om vrachtverkeer te weren uit de dorpskernen.	31-12-2021
• We onderzoeken plekken in het verkeer die potentieel gevaarlijk zijn en waar zich veel kinderen begeven (o.a. afritten A73). Op basis daarvan nemen we preventieve maatregelen.	31-12-2020
• We realiseren een duurzame Stationsomgeving Horst-Sevenum (lopend project Stationsomgeving Horst-Sevenum).	31-12-2022
• We realiseren goede fietsverbindingen om een veilig en sluitend netwerk te krijgen.	Continu
• We voeren de gladheidsbestrijding uit conform het gladheidsbestrijdingsplan.	Continu
• We voeren de jaarschijf uit van het actuele wegbeheerplan.	Continu
• We voeren de jaarschijf uit van het Gemeentelijke Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) en komen in 2019/2020 met een nieuw Regionaal Verkeers- en Vervoersplan (RVVP).	Continu
• We voeren de jaarschijf uit van het tractiebeheerplan.	Continu
• We voeren werkzaamheden uit volgend uit de Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur (AVOI), de overeenkomst Gemeenten-Nutsbedrijven (OGN) telecommunicatiewet en de Wet Informatieuitwisseling Bovengrondse en Ondergrondse Infrastructuur WIBON.	Continu

2.4 Openbaar groen, bossen en landschap

Doelstelling

Ons landschap en openbaar groen is en blijft een visitekaartje voor inwoners, ondernemers en toeristen.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- Bij de raadpleging van het burgerpanel in 2021 wordt het openbaar groen in de kernen van onze dorpen beter gewaardeerd dan in de raadpleging van het burgerpanel dat in 2019 wordt gehouden.
- Bij de raadpleging van het burgerpanel in 2021 wordt de kwaliteit van ons landschap en buitengebied beter gewaardeerd dan in de raadpleging van het burgerpanel dat in 2019 wordt gehouden.
- Er is in 2021 aantoonbaar sprake van meer (potentie in) biodiversiteit dan in 2017 o.a. doordat er meer beplantingssoorten en boomsoorten worden toegepast in het openbaar groen en in ons landschap.
-

Maatregelen	Gereed
• We actualiseren de Groene Agenda van Horst aan de Maas samen met onze stakeholders.	Continu
• We betrekken inwoners actief bij de planvorming en inrichting van het openbaar groen en faciliteren bewonersinitiatieven.	Continu
• We doen een onderzoek naar en komen met voorstellen voor de verdere (groene) verduurzaming van de openbare ruimte (Project Kwaliteitsimpuls Openbare ruimte).	31-12-2020
• We hebben in 2019 onze landschapselementen gecontroleerd en aangepast in ons beheerprogramma openbare ruimte (GBI).	31-12-2020
• We leggen een integrale visie aan de raad voor over het gebied rondom de A73. We kijken naar een groene inpassing van bedrijven langs de A73 met geluid reducerend effect voor de dorpen. De inpassing van de Grote Molenbeek maakt hier ook deel van uit.	31-12-2021
• We onderzoeken de noodzaak voor de herbeplanting van karakteristieke laanbomen, maken daar beleid voor en evalueren de effecten van de aanpak van de vervangingen van laanstructuren. Bij vervanging en herplant is het aanzicht een afwegingsgrond.	31-12-2020
• We stimuleren werkgroepen die zich bezig houden met het landschap en participeren hier actief in.	Continu
• We voeren de jaarschijf uit van het beheerplan landschappelijke elementen 2011-2020 en komen in 2020 met een nieuw of herijkt beheerplan landschappelijk elementen.	31-12-2020
• We voeren de jaarschijf uit van het vigerende beheerplan openbaar groen.	31-12-2020
• We voeren de jaarschijf uit van het boombeheerplan en komen in 2020 met een nieuw of herijkt boombeheerplan. We nemen hierin de areaaluitbreidingen mee.	31-12-2020
• We voeren de jaarschijf uit van het bosbeheerplan 2015-2020 en komen in 2020 met een nieuw of herijkt bosbeheerplan.	31-12-2020
• We voeren de jaarschijf uit voor de recreatieve voorzieningen en komen voor 2021 met een nieuw beheerplan recreatieve voorzieningen.	31-12-2021
• We voeren onze wettelijke taak uit om exoten op het gebied van flora en fauna te bestrijden.	Continu
• We voeren taken uit op het gebied van het beheer van de openbare ruimte.	Continu

Doelstelling

We hebben aantrekkelijke speel- en beweegplekken; inwoners bewegen, spelen, sporten en recreëren graag buiten.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)	Norm
• Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.	€ 0
• Bij de raadpleging van het burgerpanel in 2021 worden de recreatieve voorzieningen hoger gewaardeerd dan bij de raadpleging van het burgerpanel dat in 2019 zal worden gehouden.	

Maatregelen**Gereed**

- We voeren de jaarschijf uit van het actuele beheerplan spelen.

Continu

2.5 Openbaar vervoer**Doelstelling*****We hebben een efficiënt openbaar vervoer met een aanvullend (waar mogelijk) dekkend netwerk van flexibele mobiliteit.*****KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)****Norm**

- Er zijn in 2021 directe OV-verbindingen tussen OV-knooppunten binnen en buiten onze gemeente. 6
- Er zijn in 2021 op gebied van mobiliteit meerdere vormen van deelmobiliteit beschikbaar. 2

Maatregelen**Gereed**

- We bieden ruimte en stimuleren vormen van flexibele mobiliteit (zoals deelauto's, wensbus en andere vervoermiddelen) georganiseerd door inwoners, bedrijven, overheid of dorpsinitiatieven. Continu
- We blijven ons met realisme inzetten voor de komst van Station Grubbenvorst-Greenport door het actief onder de aandacht te brengen en te houden binnen ons netwerk (RMO/Provincie/DCGV etc.). Continu
- We houden de veerverbindingen over de Maas in stand door deel te nemen aan de GR Maasveren Limburg Noord. Continu
- We stimuleren de realisatie van een laadnetwerk voor e-bikes en elektrische auto's. 31-12-2020
- We stimuleren en voeden de provincie en het Rijk om het openbaar vervoer voor alle inwoners in stand te houden en zijn alert op kansen die zich voordoen. Continu

WAT GAAT DAT KOSTEN?

Bedragen x € 1.000	2018 werkelijk	2019 raming na wijziging	2020 raming	2021 raming	2022 raming	2023 raming
Lasten						
2.1 Bouwen en wonen	-1.518	-2.641	-1.731	-1.700	-1.611	-1.783
2.2 Bouwgrondexploitaties	-4.352	-948	-7.130	-3.310	-4.173	-4.387
2.4 Openbaar groen, bossen en landschap	-2.753	-4.960	-2.136	-2.221	-2.310	-2.300
2.5 Openbaar vervoer	-333	-763	-1.179	-1.180	-1.181	-1.181
2.3 Wegen, pleinen, fietspaden en openb.verl	-5.985	-5.924	-5.217	-5.276	-5.397	-5.368
Totaal Lasten	-14.941	-15.237	-17.392	-13.688	-14.672	-15.019
Baten						
2.1 Bouwen en wonen	1.825	1.306	1.276	1.276	1.276	1.276
2.2 Bouwgrondexploitaties	3.644	250	7.336	3.390	4.339	4.339
2.4 Openbaar groen, bossen en landschap	114	85	105	122	149	149
2.5 Openbaar vervoer	363	318	316	317	318	319
2.3 Wegen, pleinen, fietspaden en openb.verl	259	84	78	71	50	-28
Totaal Baten	6.204	2.043	9.112	5.177	6.132	6.055
Saldo van baten en lasten	-8.736	-13.194	-8.281	-8.510	-8.540	-8.964
Storting in de reserves	-7.188	-564	-564	-449	-574	-574
Aanwending van de reserves	7.383	4.373	376	385	385	385
Resultaat	-8.541	-9.385	-8.469	-8.574	-8.729	-9.153

Onderstaande tabel geeft het verloop van de begroting sinds de vastgestelde meerjarenbegroting 2019-2022 weer.

Bedragen x € 1.000	2020 raming	2021 raming	2022 raming	2023 raming
Lasten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2019-2022	-17.897	-13.913	-14.869	-14.895
Raadsbesluiten t/m 3 juli (incl.Kadernota)	-428	-429	-434	-808
Lasten - Actuele begroting incl. Kadernota	-18.325	-14.342	-15.303	-15.703
Autonome ontwikkelingen	0	-50	-110	-110
Overige technische mutaties	-419	-419	-419	-419
Rente, afschrijving en financiering	222	113	100	155
Diverse kleine mutaties < € 50.000	-76	-76	-76	-76
Loon- en prijscompensatie	-12	-12	-12	-12
Budgetten scherp doorlichten	524	524	524	524

Verhoging inkomsten	130	130	130	130
Investerings uit het investeringskader verschuiven	0	0	-73	-72
Totaal lasten Meerjarenbegroting 2020-2023	-17.956	-14.136	-15.246	-15.593

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2020 raming	2021 raming	2022 raming	2023 raming
Baten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2019-2022	9.391	5.457	6.406	6.407
Raadsbesluiten t/m 3 juli (incl. Kadernota)	78	78	78	78
Baten - Actuele begroting incl. Kadernota	9.469	5.535	6.484	6.485
Autonome ontwikkelingen	0	50	110	110
Rente, afschrijving en financiering	3	3	3	3
Diverse kleine mutaties < € 50.000	-10	-10	-10	-10
Budgetten scherp doorlichten	25	-15	-70	-148
Totaal baten Meerjarenbegroting 2020-2023	9.487	5.563	6.517	6.440
Wonen, mobiliteit en openbare ruimte	-8.469	-8.574	-8.729	-9.153

Onderstaande tabel bevat de toelichting op de financiële mutaties uit deze meerjarenbegroting.

Autonome ontwikkelingen

Raming openbaar gebied overdracht Klavers Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo

Lasten	0	-50	-110	-110
Baten	0	50	110	110

De komende jaren komt een aantal Klavers van het Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo in het beheer van onze gemeente. In de koopovereenkomst is opgenomen dat het onderhoud en beheer met bijbehorende voorzieningen voor 50% door de gemeente betaald wordt en dat de overige 50% jaarlijks via een eeuwigdurende onderhoudsverplichting wordt gefactureerd aan het Ontwikkelbedrijf. Deze periodieke vergoeding is verschuldigd vanaf ondertekening van de koopovereenkomst en gedurende de periode dat de samenwerkingsovereenkomst Werklandschap d.d. 1 februari 2017 van kracht is. Dat betekent dat onder andere dat wanneer de grondexploitatie van het Werklandschap wordt beëindigd ook de genoemde periodieke bijdrage van het Ontwikkelbedrijf stopt. Dit betreft de raming van de overdracht van de Klavers met bijbehorende kosten en inkomsten.

Budgetten scherp doorlichten

Beheerplan spelen

Lasten	0	0	0	0
Baten	25	25	25	25

Bij de financiële verkenning van de meerjarenbegroting 2020-2023 zijn de budgetten van de teams scherp doorgelicht om te dienen als oplossingsrichting voor het sluitend maken van de meerjarenbegroting. Een van de oplossingsrichtingen is de verlaging van een budget voor het beheerplan spelen.

RMO Trendsportal

Lasten	-55	-55	-55	-55
Baten	0	0	0	0

Zowel het RMO als in -groeiende mate- TP genereren (lokale en regionale) projecten. Dit zijn projecten die voor HadM en de regio een meerwaarde hebben en waar geen geld voor in de begroting is opgenomen. Naarmate TP groeit zullen er meer projecten gegenereerd worden. Logischerwijs wordt voor de opzet van deze projecten ook in financiële zin een beroep gedaan op onze gemeente. Vanuit de mobiliteitsoptiek is het zeer wenselijk om deel te

nemen aan deze projecten en vooruitstreven te blijven als regio. M.a.w. de boot niet missen! Denk hierbij bijvoorbeeld aan een bijdrage van gemeente Horst aan de Maas aan mobiliteitsportal Greenport Venlo. De hoogte van de gevraagde budgetverhoging is € 55.000. Dit bedrag is herleidt uit de bijdrage die we de afgelopen 4 jaar aan RMO/ TP gedaan hebben, verhoogt met anticipatie op indexeringen.

Wegenbeheerplan 2020-2023

Lasten	579	579	579	579
Baten	0	-40	-95	-173

De afgelopen jaren is in het buitengebied aanzienlijk geïnvesteerd in het versterken van de randen van de wegen. Deze investeringen hebben hun vruchten afgeworpen. Hierdoor zijn de onderhoudskosten voor de komende termijn fors lager. Het wegenbeheerplan zal in de komende periode in de beheercolleges worden behandeld. Vooruitlopend op de behandeling wordt er een stelpost opgenomen voor de lagere onderhoudskosten. Vooruitlopend op de definitieve vaststelling van het wegenbeheerplan 2020-2023 zijn de voorlopige ramingen reeds opgenomen t.b.v. de begroting.

Verhoging inkomsten

Verhogen kostendekkendheid leges

Lasten	130	130	130	130
Baten	0	0	0	0

Bij de financiële verkenning van de meerjarenbegroting 2020-2023 zijn er oplossingsrichtingen benoemd om de inkomsten te verhogen voor het sluitend maken van de meerjarenbegroting. Een van de oplossingsrichtingen is de kostendekkendheid van de leges titel 2 van 65 naar 85% te verhogen in plaats van 80%.

Investeringen uit het investeringskader verschuiven

Investering infrastructuur Afslag 10 Venrayseweg

Lasten	0	0	-73	-72
Baten	0	0	0	0

Naar verwachting zal door de komst van een nieuw zwembad ook geïnvesteerd moeten worden in de infrastructuur, daarom is hiervoor een investeringsbedrag geraamd van 1,5 mln. Dit zal nog afzonderlijk worden voorgelegd aan de raad.

Investeringen 2020

Om de doelen uit dit programma te realiseren worden in 2020 de volgende investeringen uitgevoerd.

	Bruto investering	Bijdragen derden	Netto investering
Bermen en sloten buitengebied 2020	50	0	50
Investering openbare verlichting 2020	146	0	146

De investering "Bermen en sloten buitengebied 2020" bedroeg oorspronkelijk € 250.000, deze wordt nu teruggebracht naar € 50.000.

3 Duurzaamheid: klimaatambities, energietransitie en circulariteit

WAT IS ONZE UITDAGING?

We moeten toe naar andere vormen van energie: van fossiele energie naar duurzame energie. De uitstoot van broeikasgassen zoals CO₂ moet beperkt worden. We staan voor de opgave om de bebouwde omgeving los te koppelen van aardgas en op een andere manier te voorzien in de vraag naar warmte. Als gevolg van de klimaatverandering gaan we aan de slag om Horst aan de Maas klimaatbestendig en water-robust in te richten. Tegelijkertijd willen we wateroverlast, schade, hittestress en droogte zoveel mogelijk beperken. We kennen een innovatief afvalinzamelingsstelsel waarbij we intensief hebben ingezet op service, kosten en duurzaamheid. De inwoners van Horst aan de Maas zijn de afvalscheidingskampioenen van Nederland. Die koppositie willen we behouden.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

- 3.1 Afvalverwijdering
- 3.2 Riolering, waterkering, afwatering
- 3.3 Milieu en duurzaamheid

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE ER VOOR DOEN?

3.1 Afvalverwijdering

Doelstelling

We voeren op een duurzame wijze de wet Milieubeheer uit om het huishoudelijk afval in te zamelen en dragen zo bij aan de circulariteit van de samenleving.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- Het CBS cijfer voor gescheiden aangeboden afval is in 2021 minimaal net zo hoog als in 2017. 95%
- Er is in 2021 minder zwerfafval dan in 2017 (obv weeggegevens container werf veegvuil en zwerfafval). 138 ton

Maatregelen

Gereed

- We voeren de jaarschijf uit van het ophalen van de verschillende afvalstromen en dit doen we volgens het gemeentelijk afvalbeleid. Continu
- We werken aan de verdere optimalisatie van het afvalstelsel en stellen nieuwe doelen voor circulariteit en zwerfvuil. 31-12-2020

3.2 Riolering, waterkering, afwatering

Doelstelling

De waterkering langs de Maas is kwalitatief goed en veilig

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- Het overstromingsrisico, vanwege hoogwater van de Maas, is voor alle panden in de gemeente (uitgezonderd buitendijkse panden) maximaal eens in de 250 jaar. 1:250

Maatregelen	Gereed
<ul style="list-style-type: none"> In het kader van de Maasbeveiliging werkt de gemeente mee aan de Gebiedsontwikkeling Ooijen - Wanssum (GOW) en de rivierverruimingen bij Grubbenvorst en Lottum. 	31-12-2020
<ul style="list-style-type: none"> Overige Maasprojecten. 	Continu

Doelstelling

We hebben een kwalitatief goede afwatering op het hele grondgebied van Horst aan de Maas

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)	Norm
<ul style="list-style-type: none"> Er zijn geen locaties in Horst aan de Maas, waar een bui van 20 mm per uur, tot wateroverlast leidt. 	0
<ul style="list-style-type: none"> Er is geen sprake van kapitaalvernietiging door achterstallig onderhoud aan het rioleringsysteem. 	€ 0
<ul style="list-style-type: none"> Er doen zich in ons buitengebied geen afwateringsproblemen voor die toe te schrijven zijn aan de onderhoudstoestand van onze afwateringsmiddelen (duikers, sloten, enz.). 	0

Maatregelen	Gereed
<ul style="list-style-type: none"> Als deelnemer van het regionale Waterpanel zorgen we voor samenwerking en een optimale kostenbeheersing voor de riolering. 	Continu
<ul style="list-style-type: none"> Naar aanleiding van de wateroverlast in 2016 treffen we definitieve maatregelen om de kans op wateroverlast in de wijk Stuksbeemden verder te verkleinen. 	31-12-2020
<ul style="list-style-type: none"> Via subsidies stimuleren we actief het afkoppelen van hemelwater op verhardingen van particulieren en bedrijven. 	Continu
<ul style="list-style-type: none"> We analyseren de klimaatstresstest en stellen op basis van urgentie en ambitie een korte- en lange termijn uitvoeringsprogramma op. 	Continu
<ul style="list-style-type: none"> We koppelen actief jaarlijks het hemelwater van een deel van de openbare ruimte af. 	Continu
<ul style="list-style-type: none"> We stimuleren in samenwerking met het Waterpanel Noord de bewustwording van inwoners en bedrijven over de gevolgen van de klimaatverandering. 	31-12-2020
<ul style="list-style-type: none"> We voeren de jaarschijf uit van het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2017-2021. 	Continu

3.3 Milieu en duurzaamheid

Doelstelling

We onderschrijven de doelstellingen uit het landelijk Klimaatakkoord 2018 en het Klimaatakkoord van Parijs en zorgen samen met inwoners en andere stakeholders dat de klimaatverandering wordt tegen gegaan

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)	Norm
<ul style="list-style-type: none"> In Horst aan de Maas is in 2030 49% minder uitstoot van CO₂ (-equivalenten) ten opzichte van 1990.	49%
<ul style="list-style-type: none"> In Horst aan de Maas is sprake van 100% gebruik van duurzame energie in 2050. (tussentijdse normen/targets worden nu opgesteld, voorstel 2030 zal waarschijnlijk 30% zijn).	30%
<ul style="list-style-type: none"> We voldoen in RES verband aan de opgave die de RES-regio Noord-en Midden Limburg heeft voor het opwekken van duurzame energie.	1,0-1,2 TWh
<ul style="list-style-type: none"> In 2025 werkt de gemeentelijke organisatie 100% energieneutraal.	100%

Maatregelen

	Gereed
<ul style="list-style-type: none"> We brengen voor eind 2020 in beeld waar in de gemeente windenergie opgewekt zou kunnen worden. Met daaraan gekoppeld een voorstel voor vervolgstappen.	31-12-2020
<ul style="list-style-type: none"> We maken een uitvoeringsprogramma om een gemeentelijke organisatie van 100% energieneutraal in 2025 te realiseren.	Continu
<ul style="list-style-type: none"> We monitoren de voortgang naar het doel van 49% minder uitstoot in 2030 (t.o.v. 1990) en 100% duurzame energie in 2050. Waar mogelijk maken we daarvoor gebruik van regionale of provinciale monitoringsinstrumenten.	31-12-2020
<ul style="list-style-type: none"> We ondersteunen lokale Flagship-projecten op het gebied van de energietransitie.	Continu
<ul style="list-style-type: none"> We onderzoeken de mogelijkheden van differentiatie van heffingen vanuit duurzaamheid.	31-12-2020
<ul style="list-style-type: none"> We onderzoeken samen met regio gemeenten wat de rol van de gemeente is in de energietransitie.	31-12-2020
<ul style="list-style-type: none"> We stellen een lokale energievisie op als input voor de regionale energiestrategie (RES).	31-12-2020
<ul style="list-style-type: none"> We stellen een overkoepelend Milieu- & Duurzaamheidsbeleid 2018-2030 vast met een uitvoeringsprogramma voor 2018-2022.	31-12-2020
<ul style="list-style-type: none"> We stellen voor 2021 een warmteplan op, waarin we aangeven hoe de woningen in Horst ad Maas in de toekomst van warmte kunnen worden voorzien als de levering van aardgas stopt. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan de betaalbaarheid voor inwoners.	31-12-2021
<ul style="list-style-type: none"> We werken aan het winnen van de Green Leaf Award en de spin-off die dit genereert en blijven aangehaakt bij het Green Leaf netwerk.	Continu
<ul style="list-style-type: none"> We werken de regionale energiestrategie (RES) Noord en Midden Limburg uit.	Continu

Doelstelling**We voldoen aan de wettelijke verplichting in het kader van de wet op de lijkbezorging.****KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)** **Norm**

- 100% van de grafrechten die verlengd worden, worden in de eerste week van elk nieuw kwartaal administratief verwerkt. 100%
- 100% van de 'uitvaart van overheidswegen' wordt uitgevoerd binnen de geldende wet- & regelgeving. 100%
- Verlof tot opgraven en herbegraven of cremieren wordt binnen drie dagen afgegeven. 3
- We hebben minimaal één openbare begraafplaats binnen de gemeente Horst aan de Maas. 1

Maatregelen**Gereed**

- We organiseren een samenwerking met de gemeente Venlo, waarbij de gemeente Venlo het administratieve beheer overneemt. 31-12-2020
- We zorgen voor een adequaat beheer van de begraafplaats in Grubbenvorst. Continu

Doelstelling**We zorgen voor goede dienstverlening aan inwoners en bedrijven bij aanvragen omgevingsvergunningen milieu.****KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)** **Norm**

- 100% van onze aanvragen om milieuvergunning worden binnen de wettelijke termijn afgehandeld. 100%

Maatregelen**Gereed**

- Milieueffecten van nieuwe en bestaande ontwikkelingen worden gemonitord en maatregelen getroffen indien noodzakelijk. Continu
- We monitoren actief de vastgestelde randwaarden voor het geluid, stof en andere milieuaspecten voor de centrale verwerkingsinstallatie voor zand en grind. Continu
- We verlenen omgevingsvergunningen milieu binnen de gestelde servicenormen. Continu
- We volgen het grootschalig gezondheidsonderzoek van het RIVM. Continu

WAT GAAT DAT KOSTEN?

Bedragen x € 1.000	2018 werkelijk	2019 raming na wijziging	2020 raming	2021 raming	2022 raming	2023 raming
Lasten						
3.3 Milieu en duurzaamheid	-757	-830	-764	-760	-760	-760
3.1 Afvalverwijdering	-4.116	-4.368	-5.370	-5.231	-5.158	-5.121
3.2 Riolering, waterkering en afwatering	-3.337	-3.679	-3.593	-3.746	-3.683	-3.655
Totaal Lasten	-8.211	-8.877	-9.727	-9.737	-9.600	-9.536
Baten						
3.3 Milieu en duurzaamheid	205	18	18	18	18	18
3.1 Afvalverwijdering	4.657	5.005	5.974	6.233	6.157	6.120
3.2 Riolering, waterkering en afwatering	3.680	4.310	4.943	4.701	4.600	4.584
Totaal Baten	8.542	9.333	10.934	10.951	10.775	10.722
Saldo van baten en lasten	332	456	1.207	1.215	1.175	1.186
Storting in de reserves	-4	-4	-4	-4	-4	-4
Aanwending van de reserves	140	293	3	5	55	55
Resultaat	468	745	1.206	1.217	1.226	1.238

Onderstaande tabel geeft het verloop van de begroting sinds de vastgestelde meerjarenbegroting 2019-2022 weer.

Bedragen x € 1.000	2020 raming	2021 raming	2022 raming	2023 raming
Lasten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2019-2022	-7.539	-7.683	-7.617	-7.629
Raadsbesluiten t/m 3 juli (incl.Kadernota)	-734	-760	-741	-726
Lasten - Actuele begroting incl. Kadernota	-8.273	-8.442	-8.358	-8.355
Autonome ontwikkelingen	-1.086	-1.292	-1.239	-1.244
Overige technische mutaties	-109	-109	-109	-109
Rente, afschrijving en financiering	113	89	88	155
Diverse kleine mutaties < € 50.000	-8	-8	-8	-8
Loon- en prijscompensatie	2	2	2	2
Budgetten scherp doorlichten	-370	20	20	20
Totaal lasten Meerjarenbegroting 2020-2023	-9.731	-9.740	-9.604	-9.540

	2020	2021	2022	2023
<i>Bedragen x € 1.000</i>	<i>raming</i>	<i>raming</i>	<i>raming</i>	<i>raming</i>
Baten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2019-2022	8.529	8.294	8.228	8.241
Raadsbesluiten t/m 3 juli (incl. Kadernota)	824	851	842	838
Baten - Actuele begroting incl. Kadernota	9.353	9.145	9.070	9.079
Autonome ontwikkelingen	1.086	1.292	1.239	1.244
Overige technische mutaties	-70	-70	-70	-70
Rente, afschrijving en financiering	-111	-89	-88	-155
Diverse kleine mutaties < € 50.000	-1	-1	-1	-1
Verhoging inkomsten	680	680	680	680
Totaal baten Meerjarenbegroting 2020-2023	10.937	10.957	10.830	10.777
Duurzaamheid: klim.amb/energ.trans/circ.	1.206	1.217	1.226	1.238

Onderstaande tabel bevat de toelichting op de financiële mutaties uit deze meerjarenbegroting.

Autonome ontwikkelingen

Diverse aanpassingen afvalbegroting meerjarig

Lasten	-15	-15	-15	-20
Baten	15	15	15	20

In verband met diverse marktontwikkelingen worden diverse budgetten van de afvalbegroting bijgesteld.

Raming openbaar gebied overdracht Klavers Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo

Lasten	0	-10	-21	-21
Baten	0	10	21	21

De komende jaren komt een aantal Klavers van het Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo in het beheer van onze gemeente. In de koopovereenkomst is opgenomen dat het onderhoud en beheer met bijbehorende voorzieningen voor 50% door de gemeente betaald wordt en dat de overige 50% jaarlijks via een eeuwigdurende onderhoudsverplichting wordt gefactureerd aan het Ontwikkelbedrijf. Deze periodieke vergoeding is verschuldigd vanaf ondertekening van de koopovereenkomst en gedurende de periode dat de samenwerkingsovereenkomst Werklandschap d.d. 1 februari 2017 van kracht is. Dat betekent dat onder andere dat wanneer de grondexploitatie van het Werklandschap wordt beëindigd ook de genoemde periodieke bijdrage van het Ontwikkelbedrijf stopt. Dit betreft de raming van de overdracht van de Klavers met bijbehorende kosten en inkomsten.

Verhoging basisheffing afvalstoffenheffing en reinigingsrecht

Lasten	-610	-803	-739	-739
Baten	610	803	739	739

Op basis van de meerjarenbegroting afval dient de basisheffing te worden verhoogd.

Verhoging tarief rioolheffing

Lasten	-461	-464	-464	-464
Baten	461	464	464	464

In verband met het nieuwe kostendekkingsplan welke in november in de raad komt wordt het tarief van de rioolheffing verhoogd en daarmee ook de opbrengsten.

Budgetten scherp doorlichten

Aframen budget RUD

Lasten	20	20	20	20
Baten	0	0	0	0

Bij de financiële verkenning van de meerjarenbegroting 2020-2023 zijn de budgetten van de teams scherp doorgelicht om te dienen als oplossingsrichting voor het sluitend maken van de meerjarenbegroting. Een van de oplossingsrichtingen is het aframen van het budget RUD (Regionale UitvoeringsDienst).

Bijdrage aan afvalvoorziening

Lasten	-390	0	0	0
Baten	0	0	0	0

Extra bijdrage aan de voorziening afval ten laste van de exploitatie.

Verhoging inkomsten

Doorberekening interne kosten aan afvalbegroting

Lasten	0	0	0	0
Baten	290	290	290	290

Door een meer verfijnde doorrekening van loonkosten, tractiekosten en overhead naar het gesloten systeem van de afvalbegroting wordt doorbelast, creëert dit ruimte in de begroting van de gemeente.

Doorberekening interne kosten aan de rioolbegroting

Lasten	0	0	0	0
Baten	390	390	390	390

Door een meer verfijnde doorberekening van loonkosten, tractiekosten en overhead naar het gesloten systeem van de rioolbegroting wordt doorbelast, creëert dit ruimte in de begroting van de gemeente.

Investerings 2020

Om de doelen uit dit programma te realiseren worden in 2020 de volgende investeringen uitgevoerd.

	Bruto investering	Bijdragen derden	Netto investering
Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan 2017-2021	811	0	811
Afval: inzamelmiddelen 2020	90	-90	0

4 Sociaal maatschappelijk, participatie en voorzieningen

WAT IS ONZE UITDAGING?

De afgelopen jaren hebben we samen met onze gemeenschap, zowel inwoners als professionals, onverminderd ingezet op het bestendigen en vergroten van ieders zelfredzaamheid. Waar nodig of noodzakelijk pakken wij onze verantwoordelijkheid richting onze inwoners die dit nodig hebben. Zo bouwen en investeren we samen aan een vitale gemeenschap.

De eigenschappen en kwaliteiten die kenmerkend zijn voor de gemeenschap van Horst aan de Maas, zetten we ook in om gezamenlijk invulling te geven aan de uitdagingen en financiële druk die is ontstaan binnen het Sociaal Domein. Ook binnen Horst aan de Maas zijn de financiële effecten duidelijk zichtbaar en voelbaar. Het is van belang de zorg aan onze inwoners, zowel binnen de WMO als de Jeugdzorg, naar de toekomst toe, duurzaam beschikbaar, kwalitatief en betaalbaar te houden. Dit doen we door te blijven innoveren, verbinden en verbeteren. Maar soms ook door keuzes te maken, in het belang van onze meest kwetsbare inwoners. De zogenaamde 'Transformatie van het Sociaal Domein'. We bieden onze inwoners die dat nodig hebben ondersteuning op maat, waarbij de kwaliteit gelijk blijft of verbetert. Samen met inwoners, zorgaanbieders en maatschappelijke partners organiseren we de ondersteuning zo, dat de totale uitgaven in het Sociaal Domein dalen en meer in balans komen met de begrote middelen. Daarbij is het essentieel dat we zicht, inzicht en grip blijven houden op de ontwikkeling van de zorgkosten. Dit doen wij door inzet van Business-Intelligence. Cijfers en data wordt omgezet in informatie. Waar we de afgelopen jaren vooral terugkeken, gaan we de komende jaren door de opgedane ervaringscijfers meer vooruit kijken. Zodat we beter kunnen anticiperen op verwachte trends en ontwikkelingen binnen de zorg.

De positieve effecten op het gebied van werkgelegenheid worden ook in Horst aan de Maas gezien. We blijven inzetten op een duurzame uitstroom naar werk, om zo de positieve trend van het afgelopen jaar door te zetten naar 2020. Ondanks een stijgend aantal vacatures in onze regio binnen de agrarische- en logistieke sector, blijft het kunnen maken van juiste verbindingen met onze werkzoekenden, onverminderd onze aandacht vragen. Daarbij gaan we uit van algemeen geaccepteerd werk. Om de kans tot duurzame uitstroom te vergroten, zetten we ook in 2020 in op begeleiding door onze eigen jobcoach en investeren we in onze relaties met werkgevers vanuit onze werkgeversdienstverlening. De grote vraag naar personeel in met name de agrarische- en logistieke sector, maakt dat we ook een verantwoordelijkheid hebben om arbeidsmigranten een plek te geven om naast het werken, ook te wonen en te leven. Vergelijkbaar met nieuwkomers, bieden we ondersteuning en gelijkwaardige kansen om onderdeel van onze samenleving uit te maken, maar gaan daarbij ook uit van eigen verantwoordelijkheid.

In 2025 behoort Gemeente Horst aan de Maas tot Gezondste Regio van Nederland. Met ons gezondheidsbeleid nemen deel aan de Gezondste Regio en zorgen met de andere partners dat de beweging uitgroeit naar een brede regionale samenwerking. Dat doen we als gemeente vanuit de benadering van positieve gezondheid. Waarbij we breder naar gezondheid kijken dan alleen de lichamelijke toestand. We kijken vanuit de invalhoek waarbij we het accent leggen op mensen zelf, op hun veerkracht en wat hun leven betekenisvol maakt. Dit doen we vanuit programmalijnen die betrekking hebben op Gezond en Veilig oud worden, Jong en lekker in je vel (waarbinnen ook het alcohol en drugbeleid wordt meegenomen) en het verkleinen van sociaaleconomische verschillen.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

- 4.1 Zorg
- 4.2 Werk en inkomen
- 4.3 Arbeidsmigranten
- 4.4 Nieuwkomers
- 4.5 Gezondste regio 2025
- 4.6 Inwonerparticipatie en Inwonerinitiatieven
- 4.7 Burgerzaken

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE ER VOOR DOEN?

4.1 Zorg

Doelstelling

Er is een toegankelijk vangnet voor al onze inwoners als de ondersteuningsbehoefte de eigen kracht en die van het netwerk en de gemeenschap overstijgt.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- De gemiddelde kosten per inwoner die een WMO maatwerkvoorziening ontvangt, zijn uiterlijk in 2022 per saldo op het niveau van 2017.
- Inwoners waar we een keukentafelgesprek mee hebben gevoerd waarderen de dienstverlening van WIZ met minimaal een 8.
- De gemiddelde kosten per inwoner die een jeugdhulp maatwerkvoorziening ontvangt, zijn in 2022 3% lager dan de 6900 in 2017.

Maatregelen

Gereed

- Om het vangnet te verbeteren, bevragen we inwoners en de diverse partnerorganisaties. Continu
- We besteden de financiële middelen voor zorg doelmatig en rechtmatig zodat we zorg en ondersteuning ook op de lange termijn kunnen blijven vormgeven. Continu
- We borgen continuïteit van zorg en een soepele overgang naar een ander wettelijk kader als inwoners 18 jaar worden (en niet meer onder de jeugdwet vallen). 31-12-2020
- We borgen de regionale voorzieningen op het gebied van werk, inkomen en zorg en de samenwerking met onze teams. Continu
- We ondersteunen inwoners bij hun hulpvraag via de integrale toegang voor ondersteuning en zorg (de gebiedsteams) en bieden vraaggerichte ondersteuning. Continu
- We ontwikkelen een integraal preventief jeugdbeleid in samenwerking met onderwijs en andere partners en stellen dit vast. 31-12-2020
- We ontwikkelen onze monitor Sociaal Domein tot een instrument op basis waarvan we beleidsmatige keuzes kunnen maken. Dit doen we om zicht te houden op de effecten van de zorgkosten en daar grip op te houden. 31-12-2021
- We organiseren adequaat doelgroepenvervoer dat de eigen mobiliteit van inwoners verhoogt en zoveel mogelijk aansluit uit op het integrale vervoersnetwerk. Continu
- We organiseren een sluitende keten voor de opvang en ondersteuning van personen met verward gedrag en dak- en thuislozen. 31-12-2021
- We stimuleren preventieve activiteiten voor inwoners. Continu
- We verbeteren de samenwerking met huisartsen, jeugdartsen en andere verwijzers op het gebied van jeugdhulp. 31-12-2020

• We verstevigen de relatie met zorgaanbieders, de samenwerkende noord Limburgse gemeentes en maatschappelijke partners om de bestaande voorzieningen te verbeteren en samen tot nieuwe vormen van ondersteuning en zorg te komen.	31-12-2020
• We voeren het Actieplan Sociaal Domein uit en actualiseren deze in de loop van 2020.	31-12-2020
• We voorkomen dat gebruikers van zorg veel last hebben van ongewenste stapeling van eigen bijdragen in de zorg.	Continu

Doelstelling

Horst aan de Maas is een krachtige gemeenschap waarin onze inwoners zelfredzaam zijn en meebouwen aan de huidige en de toekomstige vitale gemeenschap. (Inwonersinitiatieven voor ondersteuning)

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

• In 2022 heeft 25% van de inwoners, waar we een keukentafelgesprek mee hebben gevoerd, ondersteuning uit het eigen netwerk en/of maken gebruik van een algemene voorziening.	25%

Maatregelen

Gereed

• We geven ruimte aan inwonersinitiatieven en stimuleren en ondersteunen informele en/of vrijwillige zorg.	Continu
• We stimuleren de vorming en inzet van vrij toegankelijke collectieve voorzieningen voor alle inwoners.	Continu
• We verstrekken subsidie aan, of werken samen met, partners van toegankelijke voorzieningen die gericht zijn op ondersteuning en zorg.	31-12-2021
• We werken mee aan vernieuwingen in de zorg die stimuleren dat inwoners langer zelfstandig kunnen blijven wonen.	Continu

4.2 Werk en inkomen

Doelstelling

Onze inwoners participeren in de samenleving naar vermogen en behoefte

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

• De gemiddelde uitkeringslast per uitkeringsgerechtigde is in 2022 met 10% gedaald ten opzichte van 2017.	10%
• De uitstroom naar werk stijgt met 15% ten opzicht van 2018, dit zijn 75 personen.	15%

Maatregelen

Gereed

• We ondersteunen inwoners bij hun financiële hulpvraag.	Continu

- We ondersteunen inwoners en inwoners in een uitkering naar maximale participatie en maximale financiële onafhankelijkheid. Continu
- We zorgen samen met het onderwijs en het bedrijfsleven dat de opleidingen en het arbeidsaanbod zo goed mogelijk wordt afgestemd op de vraag naar arbeid. Continu

4.3 Arbeidsmigranten

Doelstelling

De huisvesting van arbeidsmigranten is adequaat en lokaal gedragen waarbij de economische en sociale belangen in balans zijn

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- Vanaf 2020 vindt 100% van de nieuwe huisvesting van arbeidsmigranten plaats binnen het vastgestelde beleid. 100%

Maatregelen

Gereed

- Er vindt geen grootschalige huisvesting (short stay) plaats in of nabij de dorpen. Continu
- We brengen randzones rond werkgelegenheidsgebieden in beeld en wegen deze locaties specifiek af. 31-12-2020
- We onderzoeken of we het Keurmerk van de Stichting Normering Flexwonen als voorwaarde voor onze ondernemers/huisvesters kunnen stellen. 31-12-2020
- We stellen ons beleid voor tijdelijke huisvesting bij. We zetten ons er voor in dat gemeenten in de regio hetzelfde beleid voeren. We zetten ons in voor huisvesting voor arbeidsmigranten die zich voor langere periode hier willen vestigen. 31-12-2020
- We stimuleren inwonerinitiatieven voor de integratie en participatie van arbeidsmigranten. 31-12-2020
- We verruimen het huidige beleid door tijdelijke huisvesting nabij/in de randzone van industrieterreinen en agrarische ondernemers, onder nader te formuleren randvoorwaarden, toe te staan. 31-12-2020
- We voorzien in één aanspreekpunt binnen de gemeente voor vragen over huisvesting arbeidsmigranten. 31-12-2020
- We zetten in op het verbeteren van de communicatie rond arbeidsmigranten. 31-12-2020

4.4 Nieuwkomers

Doelstelling

Nieuwkomers hebben gelijkwaardige kansen voor maximale participatie in Horst aan de Maas

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- We huisvesten nieuwkomers conform de taakstelling die wordt opgelegd.

Maatregelen

Gereed

- We investeren in de sociale samenhang in de wijken en dorpen waar nieuwkomers zich vestigen. Continu
- We ondersteunen initiatieven die ervoor zorgen dat nieuwkomers erbij horen (in de buurt, op school en op het werk). Continu
- We ondersteunen nieuwkomers in het zo snel mogelijk eigen maken van onze taal en cultuur. Continu
- We stimuleren de participatie van nieuwkomers en kijken daarbij naar de capaciteiten en opleidingen die ze in hun thuisland hebben opgedaan. Continu
- We zorgen voor adequate huisvesting van statushouders. Continu

4.5 Gezondste regio 2025

Doelstelling

In 2025 behoort de gemeente Horst aan de Maas tot Gezondste Regio van Nederland.

Maatregelen

Gereed

- We geven vorm aan de Programmalijn Jong en lekker in je vel. Continu
- We nemen deel aan de beweging De Gezondste Regio 2025 en zorgen met de andere partners dat de beweging uitgroeit naar een brede regionale samenwerking. 31-12-2020
- We stimuleren positieve gezondheid van inwoners door samen met partners initiatieven op te pakken die gezondheid van inwoners verbeteren passen binnen de 4 speerpunten van gezondheidsbeleid. 31-12-2020
- We streven er naar de sociaal economische gezondheidsverschillen te verkleinen. Continu

4.6 Inwonerparticipatie en Inwonerinitiatieven

Doelstelling

Horst aan de Maas is een krachtige gemeenschap waarin onze inwoners zelfredzaam zijn en meebouwen aan de huidige én de toekomstige vitale gemeenschap. (overheidsparticipatie)

Maatregelen

Gereed

- Onze gebouwen en openbare ruimte zijn toegankelijk voor iedereen op basis 31-12-2021

van Agenda 22.

• We organiseren een vervolg op de 24-uursessie over de omgang en het samenspel tussen samenleving, raad, college en organisatie.	31-12-2020
• We richten onze werkwijze en gemeentelijke organisatie zo in dat we inwoners met een initiatief adequaat kunnen antwoorden en ondersteunen.	31-12-2020
• We starten een pilot met een inwonersbegroting.	31-12-2022
• We stimuleren verenigingen, instellingen en inwonersinitiatieven die de verbinding tussen inwoners versterken.	Continu

4.7 Burgerzaken

Doelstelling

We zijn een deskundige en betrouwbare publieke dienstverlener

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

• We slagen jaarlijks voor alle audits (PNIK, BRP en DIGD)	100%
• 95% van onze klanten kan binnen 5 dagen terecht voor een afspraak bij burgerzaken.	95%

Maatregelen

Gereed

• Dienstverlening wordt uitgevoerd binnen de uitgangspunten van de visie op dienstverlening, de vastgestelde servicenormen en de wettelijke eisen.	Continu
• We komen tot een dashboard dienstverlening in 2020.	Continu
• We organiseren verkiezingen.	Continu
• We voeren de wettelijke taken op het gebied van burgerzaken uit.	Continu

WAT GAAT DAT KOSTEN?

Bedragen x € 1.000	2018 werkelijk	2019 raming na wijziging	2020 raming	2021 raming	2022 raming	2023 raming
Lasten						
4.4 Nieuwkomers	-181	-393	-121	-72	-72	-72
4.2 Werk en inkomen	-13.354	-13.886	-13.432	-13.174	-12.957	-12.718
4.1 Zorg	-21.732	-23.043	-25.070	-24.970	-25.027	-25.079
4.6 Inwonerparticipatie/inwonerinitiatieven	-4.537	-6.020	-3.733	-4.088	-3.966	-3.949
4.5 Gezondste regio 2025	-30	-37	-44	-44	-44	-44
4.3 Arbeidsmigranten	-45	-60	-160	-60	-60	-35
4.7 Burgerzaken	-1.406	-1.252	-1.126	-1.194	-1.180	-1.151
Totaal Lasten	-41.284	-44.690	-43.686	-43.602	-43.306	-43.050
Baten						
4.3 Arbeidsmigranten	47	0	0	0	0	0
4.1 Zorg	567	849	604	445	447	448
4.4 Nieuwkomers	66	85	0	0	0	0
4.2 Werk en inkomen	7.785	7.581	7.546	7.510	7.492	7.492
4.6 Inwonerparticipatie/inwonerinitiatieven	1.217	2.419	383	468	468	468
4.7 Burgerzaken	778	426	412	443	382	316
Totaal Baten	10.460	11.361	8.945	8.866	8.788	8.724
Saldo van baten en lasten	-30.824	-33.329	-34.740	-34.736	-34.517	-34.326
Storting in de reserves	-1.094	-5.349	-55	-55	-55	-55
Aanwending van de reserves	2.587	5.828	299	294	303	303
Resultaat	-29.331	-32.851	-34.496	-34.497	-34.269	-34.079

Onderstaande tabel geeft het verloop van de begroting sinds de vastgestelde meerjarenbegroting 2019-2022 weer.

Bedragen x € 1.000	2020 raming	2021 raming	2022 raming	2023 raming
Lasten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2019-2022	-40.415	-40.374	-40.092	-40.118
Raadsbesluiten t/m 3 juli (incl.Kadernota)	-1.701	-534	-507	-299
Lasten - Actuele begroting incl. Kadernota	-42.116	-40.908	-40.599	-40.416
Autonome ontwikkelingen	-953	-1.961	-2.080	-1.952
Gemeentefonds	-98	-50	-50	-50
Overige technische mutaties	-1.185	-1.185	-1.185	-1.185
Rente, afschrijving en financiering	393	26	26	85

Diverse kleine mutaties < € 50.000	-59	-56	-49	-63
Loon- en prijscompensatie	-73	-73	-73	-73
Taakstelling sociaal domein	300	500	600	500
Budgetten scherp doorlichten	50	50	50	50
Totaal lasten Meerjarenbegroting 2020-2023	-43.741	-43.657	-43.361	-43.105

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2020 raming	2021 raming	2022 raming	2023 raming
Baten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2019-2022	9.431	9.473	9.427	9.320
Raadsbesluiten t/m 3 juli (incl. Kadernota)	-210	-178	-227	-228
Baten - Actuele begroting incl. Kadernota	9.221	9.295	9.200	9.092
Autonome ontwikkelingen	43	-92	-60	-60
Gemeentefonds	-85	-85	-85	-85
Rente, afschrijving en financiering	-10	-3	-3	-3
Diverse kleine mutaties < € 50.000	20	25	19	62
Budgetten scherp doorlichten	55	20	20	20
Totaal baten Meerjarenbegroting 2020-2023	9.245	9.160	9.091	9.026
Soc. maatschap., participatie en voorz.	-34.496	-34.497	-34.269	-34.079

Onderstaande tabel bevat de toelichting op de financiële mutaties uit deze meerjarenbegroting.

Autonome ontwikkelingen

Ontwikkelingen sociaal domein

Lasten	-953	-979	-1.076	-1.030
Baten	43	-92	-60	-60

Binnen het sociaal domein is – ten opzichte van de kadernota - sprake van een kostenstijging van € 510.000 in 2020 oplopend naar € 690.000 in 2023. Tegenover deze kostenstijging staat een aantal voordelen vanuit de algemene uitkering uit het gemeentefonds:

Op 18 juni 2019 hebben gemeenten in MGR-verband besloten de tarieven die we betalen aan de zorgaanbieders voor het leveren van de maatwerkvoorzieningen Jeugd, Wmo, Participatie en Onafhankelijke cliëntondersteuning jaarlijks te indexeren. Daarnaast is regionaal besloten het tarief dat we aan zorgaanbieders betalen voor Hulp bij het Huishouden en Begeleiding Individueel te indexeren. Via de algemene uitkering uit het gemeentefonds worden gemeenten onder andere ook gecompenseerd voor tariefstijgingen in het sociaal domein (prijsspeil 2019 naar 2020). Horst aan de Maas ontvangt daarvoor via de algemene uitkering uit het gemeentefonds naar verwachting € 400.000. Die zetten we in ter dekking van de stijgende lasten in het sociaal domein.

Bovendien is binnen het onderdeel 'Gemeentefonds' voor 2020 sprake van een voordeel van € 605.000. Dat komt door een hogere integratie-uitkering sociaal domein van € 467.000, een lagere rijksbijdrage voor jeugdhulp van € 81.000 en een prijscompensatie (prijsspeil 2018 naar 2019) die € 219.000 hoger was dan oorspronkelijk gedacht bij de kadernota.

Wanneer we hierbij ook de bijdrage uit de compensatieregeling voogdij/18+, het resultaat uit het actieplan sociaal domein en de van rijkswege verwachte stelselwijziging in de financiering van het sociaal domein inrekenen, dan laat de ontwikkeling van de budgetten sociaal domein, voor de begroting 2020 en meerjarenraming - ten opzichte van de kadernota 2020 - een voordelig saldo zien:

bedragen x € 1.000	2020	2021	2022	2023
<i>Ontwikkelingen sociaal domein:</i>				
4 Mutatie sociaal domein	-1.059	-1.071	-1.136	-1.090
8 Prijscompensatie van prijspeil 2019 naar 2020	400	400	400	400
4 Inzet restantsaldo egalisatiereserve SD	149	0	0	0
Subtotaal ontwikkelingen sociaal domein	-510	-671	-736	-690
<i>Ontwikkelingen binnen het gemeentefonds voor sociaal domein:</i>				
8 Hogere integratieuitkering SD (participatie en voogdij/18+	467	478	559	497
8 Extra middelen jeugdhulp ten opzichte van de kadernota	-81	-79	-80	-80
8 Prijscompensatie van prijspeil 2018 naar 2019 ten opzichte van de kadernota	219	227	229	233
Subtotaal ontwikkelingen gemeentefonds voor sociaal domein	605	626	708	650
<i>Terugdraaien halvering mutatie lasten en baten sociaal domein kadernota 2020:</i>				
4 Halvering lasten sociaal domein	0	-982	-1.004	-922
8 Halvering rijksbijdrage extra middelen jeugdhulp	0	280	280	280
Subtotaal terugdraaien halvering mutatie sociaal domein kadernota 2020	0	-702	-724	-642
Subtotaal	95	-747	-752	-682
8 Bijdrage compensatieregeling voogdij/18+ o.b.v. declaratie in 2019	280	200	200	0
4 Actieplan sociaal domein	300	500	600	500
8 Stelselwijziging binnen het sociaal domein	0	500	500	500
Subtotaal	580	1.200	1.300	1.000
Totaal mutatie sociaal domein in de begroting 2020	675	453	548	318

Volledig ramen lasten en baten sociaal domein: correctie kadernota 2020

Lasten	0	-982	-1.004	-922
Baten	0	0	0	0

Hiermee draaien we zowel de halvering van de mutatie sociaal domein aan de lastenkant, als ook de halvering van de raming extra rijksbijdrage jeugdhulp aan de batenkant zoals opgenomen in de kadernota 2020 terug.

Gemeentefonds

Integratie nieuwkomers - maatschappelijke begeleiding, effect door financiering via algemene uitkering uit het gemeentefonds

Lasten	0	0	0	0
Baten	-85	-85	-85	-85

Lagere rijksbijdrage (COA) door opvang minder statushouders. De rijksbijdrage is opgenomen in de meicirculaire 2019 als decentralisatieuitkering.

Vorbereiding nieuwe inburgeringsstelsel

Lasten	-49	0	0	0
Baten	0	0	0	0

In aanloop naar het nieuwe inburgeringsstelsel hebben Rijk en gemeenten bestuurlijke afspraken gemaakt over de versterking van het taalniveau van statushouders die nog onder de huidige Wet inburgering inburgeren. Het kabinet heeft € 40 miljoen beschikbaar gesteld aan gemeenten voor de periode 2019/2020, waarvan € 20 miljoen in 2019 en € 20 miljoen in 2020. Met deze extra middelen wordt tevens beoogd dat gemeenten zich oriënteren op de regierol inburgering zodat een soepele overgang naar het nieuwe stelsel wordt bevorderd.

Wet verplichte ggz (Wvvggz)

Lasten	-49	-50	-50	-50
Baten	0	0	0	0

Met ingang van 1 januari 2020 treedt de Wet verplichte ggz (Wvvggz) in werking. Deze wet vervangt de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen en regelt de rechten van mensen die te maken hebben met verplichte zorg in de GGZ. Een belangrijke verandering is dat verplichte zorg straks ook buiten een GGZ-instelling opgelegd kan worden. Daarnaast worden de essentiële voorwaarden voor deelname aan de maatschappij in het zorgplan meegenomen. Voor de gemeentelijke taken en bijbehorende kosten die volgen uit de Wet verplichte ggz is in het bestuurlijk overleg van 6 mei 2019 tussen het Ministerie van VWS en de VNG afgesproken om vanaf 2020 structureel € 20 miljoen toe te voegen aan het gemeentefonds. Voor onze gemeente betekent dit € 50.000 structureel. Voor de uitvoering van de nieuwe taken die overkomen door de Wvvggz is in de begroting en meerjarenraming voor hetzelfde bedrag een structureel budget opgenomen.

Taakstelling sociaal domein

Taakstelling binnen het sociaal domein

Lasten	300	500	600	500
Baten	0	0	0	0

Het resultaat actieplan sociaal domein is op de lange termijn ca. € 600.000 per jaar. Dit actieplan zal op termijn ook de taakstelling opgenomen in het collegeprogramma en invulling begrotingssaldo en investeringskader 2019 - 2026 met ingang van 2023 van € 100.000 realiseren.

Budgetten scherp doorlichten

Armoedebeleid kinderen

Lasten	20	20	20	20
Baten	0	0	0	0

Dit betreft een taakstelling op budgetsubsidies en aangegane verplichting, voorzieningen wijzer, budget kinderen, kidsconsult.

Bijdrage van de gemeente Venlo (=centrumgemeente) voor maatschappelijke opvang en individuele begeleiding

Lasten	0	0	0	0
Baten	35	0	0	0

Maatschappelijke opvang (waarvoor centrumgemeente Venlo het geld voor de regio beheert) wordt steeds meer lokaal geregeld. Dat betekent dat inwoners in plaats van een plek in een instelling, zoveel als mogelijk thuis individuele begeleiding krijgen. Omdat de kosten voor begeleiding wél op ons bordje komen, krijgen we daar vanuit Venlo in 2018, 2019 en 2020 jaarlijks een bedrag voor van € 35.000. De bijdrage voor 2020 kan als een 'extraatje' beschouwd worden; in de begroting was hier geen rekening mee gehouden.

Taakstelling op extra middelen voor inburgering met ingang van 2019

Lasten	10	10	10	10
Baten	0	0	0	0

De overheveling van taken voor inburgering is aangekondigd met ingang van 2021. Er is sprake van extra rijksbijdrage voor de jaren 2019 en 2020. De rijksbijdrage is bedoeld om maatregelen te treffen voor een soepele overgang van taken in 2021.

Trajectkosten

Lasten	20	20	20	20
Baten	0	0	0	0

In de jaarrekening 2018 is geconstateerd dat de uitgaven voor premies vrijwilligerswerk en de vergoedingen kinderopvang lager waren dan geraamd. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door een daling van het aantal uitkeringsgerechtigden, anderzijds door de gemaakte kwaliteitsslag waarbij strenger wordt gekeken of iemand recht heeft op een premie. Het effect van deze kwaliteitsslag kunnen we nu structureel doortrekken.

VVE/GOA inzetten binnen kaders

Lasten	0	0	0	0
Baten	20	20	20	20

Taakstelling om de plannen binnen het taakstellende budget te houden. Dit betreft de inzet van geormerkte middelen. De verantwoording moet hier binnen vallen. Dit budget zetten we in voor dekking Zorgkosten jeugd.

Investerings 2020

Om de doelen uit dit programma te realiseren worden in 2020 de volgende investeringen uitgevoerd.

	Bruto investering	Bijdragen derden	Netto investering
WMO individuele voorzieningen 2020	450	0	450

5 Cultuur, sport en onderwijs

WAT IS ONZE UITDAGING?

Kunst en Cultuur en Sport en ontmoeting zijn belangrijke thema's voor onze actieve inwoners. We faciliteren onze inwoners hierbij op verschillende manieren. We verstrekken subsidies om het vormen van sociale netwerken en verenigingen te stimuleren. Tegelijkertijd faciliteren we ook ruimtelijk, door accommodaties en sportparken te onderhouden of te ontwikkelen. De samenwerking tussen partijen en verenigingen willen we versterken: de sportconsulenten en de cultuurconsulent kunnen hierbij ondersteunen. We hebben in onze gemeente een groot aanbod van sport en culturele activiteiten. Dat willen we ze houden, we willen een aanbod dat bij onze gemeentes past. In 2020 gaat het 't Gasthoes open, Afslag 10 krijgt verder vorm en er worden keuzes gemaakt rondom het zwembad.

Binnen Onderwijs, Sport en Cultuur kunnen onze inwoners zich ontwikkelen tot talent of zelfredzame inwoners. We zetten daarom in op toegankelijkheid voor iedere inwoner uit elke kern. Elke inwoner heeft de mogelijkheid hebben zicht te kunnen ontplooien in onze gemeenschap. We zijn trots op onze talenten. Daarnaast zien we dat de partners uit onderwijs, sport en cultuur kunnen bijdragen aan onze maatschappelijke doelen. We blijven daarom in 2020 samenwerken met deze partners. We spreken af welke doelen we samen kunnen vormgeven.

Als gemeente definiëren we onze strategische positie opnieuw. We zetten een stip aan de horizon waar we naartoe willen koersen. De gemeenschap staat immers niet stil en er zijn nieuwe behoeften en wensen over de rol van de lokale overheid. Wat willen wij voor gemeente zijn? Wat willen wij uitstralen? Waar zetten we extra op in? Welke rol pakken wij als gemeente bij bijvoorbeeld inwonersinitiatieven? Vragen die we in een brede dialoog met onze inwoners beantwoorden.

In de 2020 gaan wij aan de slag met onze strategische visie. De inwoners vragen een andere rol van ons als gemeente. Ze willen meepraten, nemen initiatief, hebben mogelijkheden zaken zelf te organiseren en doen dit ook. De samenwerking en de ondersteuning die wij als gemeente bieden moet hierbij aansluiten. Dat geldt ook voor de wijze en de voorwaarden waarop we subsidies verstrekken. We faciliteren en ondersteunen onze actieve inwoners. Daarbij gaan we in 2020 verder met een proces om deze aansluiting bij onze inwoners te optimaliseren.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

- 5.1 Kunst en cultuur
- 5.2 Sport
- 5.3 Afslag 10 & zwembad
- 5.4 Onderwijs
- 5.5 Accommodaties
- 5.6 Subsidies

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE ER VOOR DOEN?

5.1 Kunst en cultuur

Doelstelling

Horst aan de Maas heeft een aantrekkelijk cultuuraanbod dat bijdraagt aan de sociale samenhang van inwoners en past binnen een gezonde leefstijl van inwoners.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- Alle cultuuruitingen (muziek, toneel, dicht) komen jaarlijks aan bod in 't Gasthoës.

Maatregelen	Gereed
• We maken culturele activiteiten en culturele voorzieningen voor alle inwoners toegankelijk.	31-12-2021
• We scheppen duidelijke kaders voor onze inwoners, culturele instellingen en verenigingen op welke wijze we de culturele sector stimuleren en ondersteunen.	31-12-2020
• We stimuleren de zichtbaarheid van onze cultuur en stimuleren de ontwikkeling van cultureel talent.	Continu
• We versterken het opdrachtgeverschap richting bibliotheekwerk en stimuleren de organisatie van een gezonde exploitatie en efficiënte uitvoering.	31-12-2020
• We zetten cultuur in als middel om inwoners samen te brengen, aan elkaar te verbinden en zich te ontwikkelen.	Continu
• We zetten de combinatiefunctionarissen cultuur in om verenigingen en initiatieven te ondersteunen en verbindingen te leggen tussen verenigingen, onderwijs en groepen inwoners.	Continu

5.2 Sport

Doelstelling

Horst aan de Maas heeft een aantrekkelijk sportaanbod dat bijdraagt aan de sociale samenhang van inwoners en past binnen een gezonde leefstijl van inwoners.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)	Norm
• 25% van de jongeren tot 18 jaar beweegt minimaal 1 uur per dag (norm gezond bewegen) in 2022.	25%
• 70 % van de volwassenen beweegt minimaal 1 uur per dag (norm gezond bewegen) in 2022.	70%

Maatregelen	Gereed
• Samen met onze partners in het onderwijs, de zorg, kinderopvang, het verenigingsleven en Gezondste regio 2025 organiseren we sport- en beweegactiviteiten die gericht zijn op een gezonde en actieve leefstijl.	31-12-2020
• We maken sportvoorzieningen voor alle inwoners toegankelijk.	31-12-2021
• We ondersteunen samenwerkingen of fusies tussen verenigingen.	Continu
• We stimuleren cross-overs tussen sport en cultuur.	31-12-2020
• We zetten de combinatiefunctionarissen sport in om sportverenigingen en initiatieven te ondersteunen en verbindingen te leggen tussen verenigingen, onderwijs en groepen inwoners.	31-12-2020
• We zetten sport in als middel om ontmoeting en integratie te bevorderen.	31-12-2020

5.3 Afslag 10 en zwembad

Doelstelling

We realiseren een omgeving waarin sport gecombineerd wordt met brede maatschappelijke, recreatieve en economische functies en die toegankelijk is voor iedereen.

Maatregelen	Gereed
<ul style="list-style-type: none"> • Het zwembad wordt verplaatst naar Afslag 10 en biedt een kwalitatieve en kwantitatieve meerwaarde tov de huidige locatie, mits voldaan wordt aan de kaders die in het raadsbesluit gesteld zijn. 	31-12-2022
<ul style="list-style-type: none"> • Sporthal de Berkel wordt verplaatst naar Afslag 10. 	31-12-2022
<ul style="list-style-type: none"> • Met het actieplan "zwemvaardigheid" zoeken we samen met het onderwijs en kinderopvang naar mogelijkheden voor gebruik zoals het collectief aanbieden van zwemlessen buiten de reguliere schooltijden gericht op specifieke doelgroepen. 	Continu
<ul style="list-style-type: none"> • We ontwikkelen een visie inclusief financieel kader voor de gebiedsontwikkeling Afslag 10. 	Gereed

5.4 Onderwijs

Doelstelling

Er zijn adequate basisvoorzieningen waar inwoners hun talent kunnen ontwikkelen. Deze voorzieningen zijn ook op lange termijn beschikbaar.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)	Norm
<ul style="list-style-type: none"> • Voor alle kinderen is passend onderwijs bereikbaar. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Het percentage voortijdige schoolverlaters is lager dan 2%. 	2%

Maatregelen	Gereed
<ul style="list-style-type: none"> • We borgen samen met de onderwijspartners het recht op en de plicht tot het volgen van voldoende onderwijs voor alle jongeren (Leerplichtadministratie, RMC/VSV, toezicht leerplicht). 	Continu
<ul style="list-style-type: none"> • We brengen in samenwerking met partners het aantal laaggeletterden terug. Dat doen we door de leesvaardigheid inwoners te verhogen met taalaanbod op verschillende niveaus. 	Continu
<ul style="list-style-type: none"> • We versterken de voorschoolse educatie voor de kinderen (met een risico op een ontwikkelachterstand zowel kwalitatief als kwantitatief). 	Continu
<ul style="list-style-type: none"> • We werken samen met de onderwijspartners aan een dekkend en passend onderwijsaanbod met extra ondersteuning (passend onderwijs) en een goede aansluiting op de jeugdhulp voor jongeren die dat nodig hebben. 	Continu
<ul style="list-style-type: none"> • Wij zorgen voor passende, juridische kaders voor onderwijshuisvesting met oog voor onderwijsontwikkelingen en onderwijsvernieuwing. 	Continu

5.5 Accommodaties

Doelstelling

We hebben kwalitatief goede en betaalbare accommodaties die bijdragen aan de leefbaarheid in de kernen.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)	Norm
---	-------------

- In 2035 is minimaal 50% van de gemeentelijke gebouwen energieneutraal. 50%
- De toegankelijkheid van ieder gemeentelijk gebouw scoort in 2021 in de toegankelijkheidsscan minimaal een 7. 7

Maatregelen

Gereed

- Bij de realisatie van nieuwe accommodaties of revitalisering van bestaande accommodaties, gaan we uit van een maximale inzet van duurzaamheidsmaatregelen. Continu
- Bij onderhoud en vooral renovatie van onze eigen gebouwen en accommodaties streven we naar energie-neutrale oplossingen. 31-12-2020
- Het Gasthoes wordt een adequate en eigentijdse voorziening voor culturele en maatschappelijke organisaties, met een maximale inzet van duurzaamheidsmaatregelen. 31-12-2020
- In lijn met de centrumvisie volgen we de lijn van multifunctioneel medegebruik van onze dienstgebouwen, mits dit betaalbaar is en ten goede komt aan de integrale dienstverlening. Continu
- We geven projectmatig invulling aan (heroverwegingen bij) de huisvestingsbehoefte als gevolg van vastgoed- en / of accommodatiebeleid. Continu
- We stellen een Perspectievennota op die leidend is bij de invulling van het accommodatiebeleid. Continu
- We stimuleren en faciliteren initiatieven die leiden tot samenwerking. Continu
- We stimuleren maatschappelijke organisaties te investeren in duurzame maatregelen voor hun accommodaties. Continu
- We verbeteren de leefbaarheid in gemeenschappen door het maken van prestatieafspraken met de woningcorporaties (jaarlijks). Continu

5.6 Subsidies

Doelstelling

Horst aan de Maas is een krachtige gemeenschap waarin onze inwoners zelfredzaam zijn en meebouwen aan de huidige én de toekomstige vitale gemeenschap.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- Alle verstrekte subsidies dragen bij aan de maatschappelijke doelen die we willen realiseren. 100%

Maatregelen

Gereed

- Op basis van de kwalitatieve output van de discussie over de strategische visie optimaliseren we na 2020 het toetsingskader subsidies. 31-12-2022
- We hanteren een subsidiesysteem dat zorgt voor een versterking van de centrale ambitie "vitale gemeenschappen". 31-12-2021

WAT GAAT DAT KOSTEN?

Bedragen x € 1.000	2018 werkelijk	2019 raming na wijziging	2020 raming	2021 raming	2022 raming	2023 raming
Lasten						
5.3 Afslag 10 en zwembad	0	0	0	0	-234	-231
5.1 Kunst en cultuur	-1.538	-1.721	-1.661	-1.578	-1.355	-1.355
5.2 Sport	-3.078	-3.513	-3.489	-3.866	-4.266	-4.830
5.4 Onderwijs	-2.843	-3.631	-3.467	-3.658	-3.700	-3.750
5.5 Accommodaties	-83	-96	-24	-35	-35	-35
Totaal Lasten	-7.541	-8.960	-8.640	-9.137	-9.591	-10.202
Baten						
5.5 Accommodaties	9	0	0	0	0	0
5.1 Kunst en cultuur	64	65	71	65	65	65
5.2 Sport	855	951	878	902	902	902
5.4 Onderwijs	641	312	312	302	302	275
Totaal Baten	1.570	1.329	1.262	1.270	1.270	1.243
Saldo van baten en lasten	-5.972	-7.632	-7.378	-7.867	-8.321	-8.959
Storting in de reserves	-3.251	-311	-193	-193	-193	-193
Aanwending van de reserves	2.857	256	172	171	170	169
Resultaat	-6.366	-7.686	-7.399	-7.889	-8.344	-8.984

Onderstaande tabel geeft het verloop van de begroting sinds de vastgestelde meerjarenbegroting 2019-2022 weer.

Bedragen x € 1.000	2020 raming	2021 raming	2022 raming	2023 raming
Lasten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2019-2022	-8.486	-8.532	-8.623	-8.601
Raadsbesluiten t/m 3 juli (incl.Kadernota)	-660	-1.058	-1.991	-2.027
Lasten - Actuele begroting incl. Kadernota	-9.145	-9.590	-10.614	-10.629
Overige technische mutaties	340	340	340	340
Rente, afschrijving en financiering	89	-81	96	167
Diverse kleine mutaties < € 50.000	-77	-67	-67	-67
Loon- en prijscompensatie	-63	-110	-110	-110
Budgetten scherp doorlichten	-6	-36	134	134
Investeringsen uit het investeringskader verschuiven	29	214	486	-182
Totaal lasten Meerjarenbegroting 2020-2023	-8.833	-9.330	-9.784	-10.396

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2020 raming	2021 raming	2022 raming	2023 raming
Baten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2019-2022	1.306	1.338	1.381	1.381
Raadsbesluiten t/m 3 juli (incl. Kadernota)	126	106	62	35
Baten - Actuele begroting incl. Kadernota	1.431	1.444	1.443	1.416
Rente, afschrijving en financiering	0	0	0	-1
Diverse kleine mutaties < € 50.000	3	-3	-3	-3
Totaal baten Meerjarenbegroting 2020-2023	1.434	1.441	1.440	1.412
Cultuur, sport en onderwijs	-7.399	-7.889	-8.344	-8.984

Onderstaande tabel bevat de toelichting op de financiële mutaties uit deze meerjarenbegroting.

Budgetten scherp doorlichten

Bovenschoolse zorgvoorzieningen

Lasten	30	0	0	0
Baten	0	0	0	0

Er liggen momenteel nog geen concrete plannen onder dit budget. De verwachting is dat hier wel vraag naar komt, omdat er momenteel gesprekken lopen met onderwijsinstellingen.

Herijking subsidiebeleid met ingang van 2022

Lasten	0	0	200	200
Baten	0	0	0	0

Met ingang van 2022 gezien of vanuit een herijking van het totale subsidiebeleid een structurele ombuiging gerealiseerd kan worden.

Programma sport aan de maas

Lasten	-36	-36	-66	-66
Baten	0	0	0	0

Voor de inzet van 'voorzieningen' (goedkopere zorg), kan inzet van sport een middel zijn om duurdere zorg te voorkomen. Hiernaast de mogelijkheid gezien om hier ook andere middelen voor in te zetten.

Investeringskader verschuiven

Basisschool Tienray Swolgen, aanvullende investering van € 0,6 mln.

Lasten	0	0	-30	-30
Baten	0	0	0	0

Frictiekosten Zwembad

Lasten	0	-200	-200	-100
Baten	0	0	0	0

Frictiekosten zijn zoals genoemd in het raadsvoorstel "Haalbaarheid en meerwaarde nieuw zwembad binnen Afslag 10 en positie sporthal" zoals dat in de raadsvergadering van 6 februari 2018 is vastgesteld

Verschuiven investeringen investeringskader

Lasten	29	414	716	68
Baten	0	0	0	0

Bij de financiële verkenning van de meerjarenbegroting 2020-2023 zijn er oplossingsrichtingen benoemd om de inkomsten te verhogen voor het sluitend maken van de meerjarenbegroting. In het kader daarvan worden ook investeringen doorgeschoven als volgt:

Nieuw zwembad gereed in 2022, was 2021

Nieuwe sporthal afslag 10 gereed in 2022, was 2021

Weisterbeek naar juniorcollege gereed in 2022, was 2020

Kasteelruïne gereed in 2023, was 2022

Sportaccommodatie America Meterik gereed in 2021, was 2020

IHP Kronenberg gereed in 2020, was 2019

Kelder Junior College gereed in 2021, was 2020

Kunstgrasveld Melderslo gereed in 2020, was 2019

Zwembad investering ophogen naar 12 miljoen

Lasten	0	0	0	-120
Baten	0	0	0	0

De verhoging met € 3 miljoen voor het zwembad betreft de extra stichtingskosten voor een zwembad dat bestaat uit zowel een 25 meter wedstrijdbad als een doelgroepenbad. In de eerdere raming was alleen uitgegaan van een 25 meter wedstrijdbad. Onderdeel van de stichtingskosten is ook de inrichting van het perceel met parkeerplaatsen.

Investeringen 2020

-

6 Openbare orde & veiligheid, toezicht & handhaving

WAT IS ONZE UITDAGING?

We streven naar een gemeente/gemeenschap waar onze inwoners zich zowel fysiek als sociaal veilig blijven voelen. Onze uitdaging is het verhogen van de verkeersveiligheid, de brandveiligheid en de aanpak van overlast en criminaliteit. We willen gevoelens van onveiligheid verminderen. Wij geven dit samen met de gemeenschap en onze partners op het terrein van veiligheid vorm.

Er is nog een wereld te winnen tussen regels en handhaving, van prestatieafspraken tot mediation om er samen met partijen uit te komen. We realiseren ons dat we te maken hebben met verschillende belangen. Belangen van initiatiefnemers, van iemand die bedenkingen heeft bij een initiatief en onze gemeentelijke belangen. Daarbij geldt dat we als gemeente afwegingsruimte hebben, mits we zorgvuldig motiveren en onderbouwen.

Onze uitdaging is ons beleid bij te stellen als blijkt dat het beleid niet handhaafbaar is, of bij ontwikkelingen in de gemeenschap. Bij vergunningverlening voor grotere ontwikkelingen maken we met de initiatiefnemer afspraken over te behalen resultaten (Bijvoorbeeld het verminderen van milieudruk, duurzaamheidsvraagstukken of impact op de omgeving).

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

- 6.1 Openbare Orde & Veiligheid
- 6.2 Toezicht en handhaving

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE ER VOOR DOEN?

6.1 Openbare orde en veiligheid

Doelstelling

Horst aan de Maas is een veilige en leefbare gemeente.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- In 2020 geeft 2/3 van de inwoners de veiligheid in hun buurt het rapportcijfer 7 of hoger.

7

De wettelijk verplichte KPI's zijn terug te vinden in de bijlage.

Maatregelen

Gereed

- Project nieuwe brandweerkazerne.
- We borgen een efficiënte en effectieve rampenbestrijding, crisisbeheersing, brandweer en publieke gezondheid.
- We evalueren het Integraal Veiligheidsbeleid 2016-2019 en zorgen voor een actueel Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023.
- We intensiveren de verbinding tussen zorg en veiligheid.
- We optimaliseren de samenwerking met interne en externe partners in het veiligheidsdomein.
- We zetten de bestuurlijke integrale aanpak van (ondermijnende) criminaliteit en ernstige overlast door en evalueren die.

31-12-2020

Continu

31-12-2020

Continu

Continu

Continu

6.2 Toezicht en handhaving

Doelstelling

We verbeteren de naleving van de noodzakelijke regels en vergunningen

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- 100% van de van de nieuwe regels / beleid op grond van de Omgevingswet worden getoetst op handhaafbaarheid. 100%

Maatregelen

Gereed

- Bij grotere ontwikkelingen maken we met de initiatiefnemer afspraken over de resultaten die hij moet halen de prestaties die hij daarvoor levert. Continu
- Landschappelijke inpassingsplannen die onderdeel zijn van een ruimtelijk initiatief worden gerealiseerd. Hierop wordt toegezien en gehandhaafd (privaatrechtelijk). Dit wordt programmatisch of projectmatig aangepakt. Continu
- Nadat bedrijven gestart zijn, controleren we of zij handelen conform de vergunning inclusief ruimtelijke inpassing. Continu
- We bezien onze huidige regelgeving op de aspecten rechtvaardigheid, helderheid, duidelijkheid, wenselijkheid en handhaafbaarheid. Daar waar dat wenselijk en haalbaar is, schrappen we regels. 31-12-2020
- We gaan de grote lopende handhavingzaken onderzoeken om te beoordelen of we beleid of regels aan moeten passen. 31-12-2020
- We herzien het huidige handhavingbeleid inclusief handhavingstrategie en prioritering. 31-12-2020
- We richten ons, met betrekking tot toezicht en handhaving, prioritair op de zaken met een substantiële impact. We hanteren een Zero-tolerance-beleid bij overtredingen met grote impact voor inwoners en/of milieu. Continu

WAT GAAT DAT KOSTEN?

Bedragen x € 1.000	2018 werkelijk	2019 raming na wijziging	2020 raming	2021 raming	2022 raming	2023 raming
Lasten						
6.2 Toezicht en handhaving	-633	-765	-500	-500	-498	-498
6.1 Openbare orde en veiligheid	-3.161	-3.321	-3.650	-3.673	-3.678	-3.694
Totaal Lasten	-3.795	-4.086	-4.150	-4.173	-4.176	-4.192
Baten						
6.2 Toezicht en handhaving	-3	0	0	0	0	0
6.1 Openbare orde en veiligheid	219	296	185	151	151	151
Totaal Baten	216	296	185	151	151	151
Saldo van baten en lasten	-3.578	-3.790	-3.965	-4.022	-4.025	-4.041
Resultaat	-3.578	-3.790	-3.965	-4.022	-4.025	-4.041

Onderstaande tabel geeft het verloop van de begroting sinds de vastgestelde meerjarenbegroting 2019-2022 weer.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2020 raming	2021 raming	2022 raming	2023 raming
Lasten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2019-2022	-3.852	-3.863	-3.850	-3.850
Raadsbesluiten t/m 3 juli (incl.Kadernota)	-316	-326	-345	-361
Lasten - Actuele begroting incl. Kadernota	-4.168	-4.190	-4.195	-4.211
Overige technische mutaties	13	13	13	13
Rente, afschrijving en financiering	2	0	0	0
Diverse kleine mutaties < € 50.000	3	3	5	5
Loon- en prijscompensatie	0	0	0	0
Totaal lasten Meerjarenbegroting 2020-2023	-4.150	-4.173	-4.176	-4.192
Baten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2019-2022	260	260	260	260
Raadsbesluiten t/m 3 juli (incl. Kadernota)	-75	-109	-109	-109
Baten - Actuele begroting incl. Kadernota	185	151	151	151
Totaal baten Meerjarenbegroting 2020-2023	185	151	151	151
Openb.orde/veiligheid, toezicht/handhav.	-3.965	-4.022	-4.025	-4.041

Investerings 2020

-

7 Bestuur, organisatie en samenwerking

WAT IS ONZE UITDAGING?

De gemeente Horst aan de Maas verdient een daadkrachtig bestuur. Een bestuur dat bruggen slaat voor en met de gemeenschap, regio en over de grenzen heen. Een bestuur dat idealen en realisme aan elkaar verbindt. Een bestuur dat doelen voor zowel de korte als de lange termijn nastreeft. We besturen in samenwerking met onze inwoners en in een constructief debat met de gemeenteraad. We hebben daarbij respect voor elkaars ideeën en meningen. We staan voor een open, transparant, betrouwbaar en daadkrachtig bestuur.

We zijn trots op onze gemeente en gemeenschap, we stralen dit uit. We staan midden in de gemeenschap en maken deel uit van belangrijke netwerken.

Onze inwoners zijn veelal zelfsturend. De gemeente heeft vaak een faciliterende rol. Dat kán ook met een gemeenschap waar veel kennis en ervaring zit, waarin inwoners en ondernemers samen problemen oplossen, zonder dat de gemeente daar aan te pas komt.

We realiseren ons dat de opgaven voor de toekomst uitdagend, maar ook complex zijn. Dit vraagt continu om aanpassingsvermogen van onze organisatie en onze medewerkers. De gemeente komt haar afspraken transparant na en ons handelen is oplossingsgericht, begrijpelijk en meedenkend. Wij maken waar wat we zeggen door te denken in mogelijkheden en ondernemerschap te tonen.

We gaan voor een strategisch visietraject en doen dit samen in open, interactieve dialoog met de gemeenschap. Onderwerp van gesprek daarbij is welke kansen en behoeften de samenleving ziet bij ons subsidiebeleid.

Als gemeente Horst aan de Maas maken wij onderdeel uit van een groter geheel. Van Europa, Nederland, Limburg en onze regio Noord-Limburg. Wij zijn weliswaar een klein radartje, maar we willen ons wel blijven onderscheiden. We doen dit zelf en door samenwerkingspartners te kiezen die bij ons passen.

De gemeente werkt al jaren intensief op diverse terreinen samen met o.a. de Provincie, regiogemeenten en ketenpartners. Die samenwerking zetten wij actief voort.

Door de specifieke samenwerking op bedrijfsvoering streven we er naar de uitvoering van taken toekomstbestendiger te maken. We verwachten dat de complexiteit van gemeentelijke taken en de kosten hiervan beheersbaarder zijn door samen te werken. Verder zijn er gezamenlijk mogelijkheden voor een kwalitatieve verbetering van onze dienstverlening door innovatiekracht te versterken en kwetsbaarheden te verminderen.

Inwoners, ondernemers en partners stellen steeds hogere eisen aan dienstverlening. Onze klanten verwachten dat we oplossingsgericht meedenken en transparant handelen. De klant kan rekenen op een kwalitatief hoogstaande, snelle en eenvoudige dienstverlening via alle kanalen. Online, telefonisch, persoonlijk, social media of schriftelijk. We bieden 24/7 online dienstverlening omdat onze website klant-/taakgericht en toegankelijk is. Dit geldt voor het overgrote deel van onze diensten en producten. Daar waar maatwerk nodig is, bieden we die. We doen wat we zeggen; we kennen de klanteisen en zorgen dat we eraan voldoen. Periodiek meten en presenteren we de behaalde resultaten; waar nodig stellen we doelen bij of we zorgen voor verbetermaatregelen. We staan dicht bij de mensen, weten wat er speelt, spelen hierop in en zorgen voor wederzijds vertrouwen.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

- 7.1 Bestuur
- 7.2 Overhead
- 7.3 Samenwerking

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE ER VOOR DOEN?

7.1 Bestuur

Doelstelling

Al onze dienstverleningskanalen worden klantgericht aangeboden volgens de geldende/kwaliteitseisen.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)	Norm
• Het aantal pagina's op onze website is maximaal 200.	200
• Onze website is geschikt voor 95% van alle devices.	95%
• We richten de website zo in dat het maximaal 3 klikken kost dat de bezoeker vindt wat hij zoekt.	3
• We zorgen ervoor dat onze website een customer centric index-score heeft van 73 of hoger. (huidige stand van zaken is nog niet inzichtelijk. Dat volgt nog)	73
• We zorgen ervoor dat onze website een customer effect score (CES) heeft van minimaal 5,8 van 7. (huidige stand van zaken is nu nog niet inzichtelijk gemaakt. Dat volgt nog)	5,8
• We zorgen ervoor dat onze website een net promotor score (NPS) heeft van min. 7,3 van 10. (huidige stand van zaken is nog niet inzichtelijk gemaakt. Dat volgt nog)	7,3
• Eind 2020 zijn minimaal 85% van onze online teksten geschreven op B1 niveau (heldere taal).	85%
• De totale toegankelijkheid (WCAG 2.1) van onze website wordt minimaal beoordeeld met 77.5 (landelijk gemiddelde).	77.5

Maatregelen	Gereed
• Dienstverlening wordt uitgevoerd binnen de uitgangspunten van de visie op dienstverlening en onze servicenormen.	Continu
• We laten het klantcontact doorlopend waarderen door onze kanten.	Continu
• We maken de dienstverleningsprocessen LEAN.	31-12-2020
• We monitoren het halen van klanteisen, sturen daarop en rapporteren dit aan de gemeenteraad.	Continu
• We ontwikkelen een kwalitatief betere website.	Continu
• We sturen op onze dienstverlening op basis van feitelijke gegevens.	Continu

Doelstelling

De organisatie stuurt op het bereiken van haar beleidsdoelstellingen.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)	Norm
• Bij 100% van de beleidsdoelstellingen (doelstellingen, KPI's en maatregelen) wordt de voortgang 3 x per jaar gemonitord.	100%

- De gemeenteraad is tevreden over de P&C-documenten (Planning & Control) en geeft bij het tevredenheidsonderzoek gemiddeld een 7. 7

Maatregelen

Gereed

- Het Team Concern control adviseert de organisatie en het bestuur bij het inrichten van haar strategie en beleid. Continu
- We maken de beleidsdoelstellingen inzichtelijk en monitoren de voortgang. Continu

Doelstelling

Gemeente en samenleving staan met elkaar in verbinding.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- In 2020 vindt 60% van de inwoners dat ze goed of zeer goed geïnformeerd worden over de onderwerpen van de gemeente waar ze in geïnteresseerd zijn. 60%
- In 2020 vindt 70% van de inwoners dat de gemeente voldoende met inwoners meedenkt. 70%

Maatregelen

Gereed

- We faciliteren en stimuleren de interne communicatie. (Interne communicatie) Continu
- We geven voorlichting aan het algemene publiek over de leefomgeving en leefstijl. (Publiekscommunicatie) Continu
- We informeren de samenleving over ons beleid en onze projecten. Waar mogelijk betrekken we de samenleving bij de voorbereiding en evaluatie hiervan. (beleids- en projectcommunicatie) Continu
- We presenteren de gemeente herkenbaar met een aantal kernwaarden en speerpunten. (Positionering) Continu
- We zorgen voor een consistente en herkenbare presentatie van de gemeente en geven relevante algemene informatie. (Concerncommunicatie) Continu

Doelstelling

We beschikken over een adequaat en efficiënt systeem voor de afhandeling van klachten en bezwaren.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- We passen de methodiek 'In gesprek met' toe, bij 100% van de ontvangen bezwaar- en klaagschriften, die door de commissie van advies voor de behandeling van bezwaarschriften en klachten behandeld moeten worden. 100%
- In 2020 is minimaal 67% van de klagers / bezwaarmakers in hun zaak tevreden over de toepassing van de methode "In gesprek met". 67%
- Van de in een kalenderjaar behandelde klachten wordt minder dan 10% voorgelegd voor advies aan de Nationale ombudsman. 10%

Maatregelen	Gereed
• Bezwaren worden behandeld door de bezwarencommissie (WIZ en heffings/invorderings bezwaren uitgezonderd).	Continu
• De bezwarencommissie brengt jaarlijks een jaarverslag uit.	Continu
• Op 1-1-2021 hebben we een geactualiseerde klachtenverordening.	Continu
• We gaan door met de regionale mediatorpool.	Continu
• We gaan door met het implementeren en borgen van de methode 'In gesprek met Horst aan de Maas'.	Continu
• We maken gebruik van klantenservice aan de voorkant van het klachtenproces.	Continu
• We onderzoeken de klachtregeling op actualiteit en passen deze aan in verband met wijzigingen in de wet en regelgeving (Jeugdwet).	31-12-2020

Doelstelling

We gaan zorgvuldig en veilig om met (persoons)gegevens

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

• Ieder jaar scoren we "voldoende" op ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit = audit van de informatieveiligheid bij gemeenten, de score is "voldoende" of "onvoldoende").	Voldoende
• Verzoeken over privacy rechten worden binnen de wettelijke normen afgehandeld.	

Maatregelen

Gereed

• We beheren het risicoregister.	Continu
• We stellen een autorisatiematrix op en regelen autorisaties in.	Continu
• We verantwoorden privacy en informatiebeveiliging via ENSIA (voor o.a. de BRP, PUN, BAG, DIGID, AVG en Suwinet).	Continu
• We voeren het implementatieplan van BIG naar BIO uit.	Continu
• We zorgen ervoor dat er steeds aandacht wordt besteed aan bewustwording o.a. door e-learning;	Continu
• We zorgen ervoor dat privacy en informatiebeveiliging onderdeel uitmaken van onze processen en onze manier van werken.	Continu

Doelstelling

We hebben een strategische visie die in een open en interactieve dialoog samen met de gemeenschap is gemaakt.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

• Medio 2020 heeft de raad een Strategische Visie vastgesteld.	2020

Maatregelen

Gereed

- We maken in open dialoog met de gemeenschap een strategische visie vanuit het perspectief van 'Inwoners', 'Ondernemers' en 'Bezoekers'. 31-12-2020

7.2 Overhead

Doelstelling

De totale organisatiekosten zijn passend bij de taken die we als gemeente op professionele basis uitvoeren.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- De salaris som van de overhead afgezet tegen de totale salaris som blijft in verhouding gelijk of neemt af.
- In 2020 zijn er minimaal 3 LEAN-trajecten doorlopen.

3

Maatregelen

Gereed

- Het team concern control definieert wat er onder de salaris som overhead valt en berekent de verhouding in relatie tot de totale salaris som. Continu
- Het team Concern control ondersteunt de organisatie bij het beheersen en verbeteren van haar processen (o.a. Lean). Continu
- Jaarlijks wordt een capaciteitsraming opgesteld. Continu

7.3 Samenwerking

Doelstelling

De (bestuurlijke) samenwerking in de regio verloopt volgens een heldere koers en met focus.

Maatregelen

Gereed

- Er wordt een samenwerkingswijzer voor Horst aan de Maas opgesteld. 31-12-2020
- We herijken het Regio Venlo-overleg. 31-12-2022
- We nemen deel aan het Euregio overleg. 31-12-2022

WAT GAAT DAT KOSTEN?

Bedragen x € 1.000	2018 werkelijk	2019 raming na wijziging	2020 raming	2021 raming	2022 raming	2023 raming
Lasten						
7.3 Samenwerking	0	561	1.717	1.862	1.862	1.862
7.2 Overhead	-16.048	-19.703	-16.416	-16.421	-16.417	-16.387
7.1 Bestuur	-3.166	-3.644	-3.834	-3.757	-3.628	-3.578
Totaal Lasten	-19.214	-22.787	-18.534	-18.316	-18.183	-18.102
Baten						
7.2 Overhead	1.427	231	680	521	519	518
7.1 Bestuur	-8	7	27	27	27	27
Totaal Baten	1.418	238	707	548	546	545
Saldo van baten en lasten	-17.796	-22.549	-17.827	-17.768	-17.636	-17.558
Storting in de reserves	-350	-458	-350	-350	-350	-350
Aanwending van de reserves	1.972	4.299	439	439	439	439
Resultaat	-16.174	-18.708	-17.738	-17.679	-17.547	-17.469

Onderstaande tabel geeft het verloop van de begroting sinds de vastgestelde meerjarenbegroting 2019-2022 weer.

Bedragen x € 1.000	2020 raming	2021 raming	2022 raming	2023 raming
Lasten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2019-2022	-18.002	-17.901	-17.787	-17.792
Raadsbesluiten t/m 3 juli (incl.Kadernota)	-1.718	-1.703	-1.713	-1.713
Lasten - Actuele begroting incl. Kadernota	-19.720	-19.605	-19.501	-19.506
Overige technische mutaties	1.147	1.292	1.292	1.292
Rente, afschrijving en financiering	2	2	1	16
Diverse kleine mutaties < € 50.000	-8	-12	-20	-12
Loon- en prijscompensatie	-609	-609	-621	-609
Budgetten scherp doorlichten	305	305	355	405
Investeringskader verschuiven	0	-40	-40	-40
Totaal lasten Meerjarenbegroting 2020-2023	-18.884	-18.666	-18.533	-18.452
Baten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2019-2022	493	492	488	488

Raadsbesluiten t/m 3 juli (incl. Kadernota)	107	107	107	107
Baten - Actuele begroting incl. Kadernota	600	598	595	595
Overige technische mutaties	515	370	370	370
Rente, afschrijving en financiering	-1	-1	1	-1
Diverse kleine mutaties < € 50.000	12	0	0	0
Budgetten scherp doorlichten	20	20	20	20
Totaal baten Meerjarenbegroting 2020-2023	1.146	987	985	984
Bestuur, organisatie en samenwerking	-17.738	-17.679	-17.547	-17.469

Onderstaande tabel bevat de toelichting op de financiële mutaties uit deze meerjarenbegroting.

Budgetten scherp doorlichten

Aframing abonnementen

Lasten	30	30	30	30
Baten	0	0	0	0

Bij de financiële verkenning van de meerjarenbegroting 2020-2023 zijn de budgetten van de teams scherp doorgelicht om te dienen als oplossingsrichting voor het sluitend maken van de meerjarenbegroting. Eén van de oplossingsrichtingen is dat het budget abonnementen met € 30.000 structureel verminderd kan worden. De insteek wordt een abonnement wordt opgezegd, tenzij er moverende redenen zijn dat we niet zonder kunnen

Kwaliteitsimpuls handhaving met meer inkomsten

Lasten	0	0	0	0
Baten	20	20	20	20

Bij de financiële verkenning van de meerjarenbegroting 2020-2023 zijn de budgetten van de teams scherp doorgelicht om te dienen als oplossingsrichting voor het sluitend maken van de meerjarenbegroting. Een van de oplossingsrichtingen is een kwaliteitsimpuls op handhaving waardoor er meer inkomsten gegenereerd worden.

Optimalisatieslag Informatievoorziening

Lasten	75	75	75	75
Baten	0	0	0	0

Bij de financiële verkenning van de meerjarenbegroting 2020-2023 zijn de budgetten van de teams scherp doorgelicht om te dienen als oplossingsrichting voor het sluitend maken van de meerjarenbegroting. Eén van de oplossingsrichtingen is om de komende jaren structureel te besparen op het budget Huur en Onderhoud (oa softwarelicenties). Daarbij komen dan wellicht nog aanvullende besparingen op direct gerelateerde activiteiten als inhuur consultancy en/of functioneel beheer. Ook wordt het applicatielandschap nader beoordeeld.

Reductie aantal wethouders vanaf 2022

Lasten	0	0	50	100
Baten	0	0	0	0

Bij de financiële verkenning van de meerjarenbegroting 2020-2023 zijn de budgetten van de teams scherp doorgelicht om te dienen als oplossingsrichting voor het sluitend maken van de meerjarenbegroting. Eén van de oplossingsrichtingen is om met ingang van de nieuwe collegeperiode het aantal wethouders te reduceren van 5 naar 4.

Taakstelling organisatie en of GR

Lasten	200	200	200	200
Baten	0	0	0	0

Taakstelling op de personele organisatie/ gemeenschappelijke regelingen

Investerings uit het investeringskader verschuiven

Huisvesting openbare werken

Lasten	0	-40	-40	-40
Baten	0	0	0	0

Betreft investeringsruimte in de huidige huisvesting van openbare werken van € 730.000

Investerings 2020

Om de doelen uit dit programma te realiseren worden in 2020 de volgende investeringen uitgevoerd.

	Bruto investering	Bijdragen derden	Netto investering
Tractie strooier Nido A 2020	40	0	40

8 Financiën

WAT IS ONZE UITDAGING?

Wij streven naar een structureel sluitende meerjarenbegroting. Structurele lasten worden daarbij gedekt door structurele baten. Daarmee schuiven we geen rekening door naar volgende generaties.

We willen de financiële weerbaarheid niet verder verlagen. Het eigen vermogen wordt alleen aangesproken als daar echt niet aan valt te ontkomen.

Uitgangspunt is om de lastendruk voor burgers en bedrijven niet verder te laten toenemen dan strikt noodzakelijk. Voor de afvalstoffenheffing en het rioolrecht hanteren we het uitgangspunt dat het kostendekkende heffingen zijn ("gesloten systeem"). De OZB-tarieven passen we aan met een inflatiecorrectie.

We zien toenemende lasten binnen het Sociaal Domein, vooral op het onderdeel jeugdzorg. We zien ook recent (forse) prijsstijgingen als gevolg van een groeiende economie. Tegelijkertijd neemt de zogenaamde Algemene Uitkering die wij ontvangen van het rijk niet (voldoende) toe. Hierdoor hebben we een grote uitdaging om onze doelstellingen allemaal te realiseren.

Onze eerste prioriteit is het in evenwicht houden van de exploitatie en tegelijkertijd ruimte behouden voor nieuwe ontwikkelingen. Dit vraagt om een innovatieve benadering. Niet zomaar bezuinigen maar goed organiseren, slim investeren in duurzaamheidsdoelen en een beroep doen op de eigen creativiteit van inwoners, ondernemers en organisaties.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

- 8.1 Financiering en algemene lasten en baten
- 8.2 Algemene dekkingsmiddelen
- 8.3 Vennootschapsbelasting (Vpb)
- 8.4 Onvoorzien

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE ER VOOR DOEN?

8.1 Algemene lasten en baten

Doelstelling

We hebben een gezonde duurzame financiële positie.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

	<i>Norm</i>
• Meerjarig repressief toezicht door de provincie Limburg.	repressief
• Jaarlijks goedkeurend oordeel van onze accountant bij de jaarrekening.	goed
• De door de raad beschikbaar gestelde budgetten worden niet overschreden.	€0
• Vrij beschikbaar eigen vermogen blijft te allen tijde boven de € 15,0 miljoen.	€15 miljoen

Maatregelen

	<i>Gereed</i>
• Iedere portefeuillehouder lost in beginsel financiële uitdagingen binnen zijn eigen portefeuille op.	Continu

• In overeenstemming met het coalitieakkoord vermijden we dekking uit de reserves zoveel mogelijk.	Continu
• We behouden de huidige vermogenspositie of versterken die waar mogelijk.	Continu
• We geven actueel inzicht in de ontwikkeling van budgetten in meerjarig perspectief.	Continu
• We monitoren en rapporteren periodiek over de ombuigingen.	Continu

8.2 Algemene dekkingsmiddelen

Doelstelling

We hebben grip op de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

• Alle circulaire's zijn binnen één week na publicatie met de actuele cijfers en juiste parameters doorgerekend.	1 week

Maatregelen

Gereed

• We rekenen de circulaire's Algemene Uitkering door en vertalen deze naar onze eigen begroting.	Continu

Doelstelling

We voeren de Wet WOZ en heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen op een voor de klant zo efficiënt en effectief mogelijke manier uit.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

• Alle belastingverordeningen worden tijdig, voor aanvang van het heffingsjaar, door de gemeenteraad vastgesteld.	100%
• Minimaal 90% van de informele afhandelingstrajecten van de WOZ en Heffingen resulteren niet in een bezwaar op beroep.	90%
• We hebben de kwalificatie 'GOED' van de Waarderingskamer.	GOED
• We boeken maximaal € 15.000 per jaar af aan publiekrechtelijke vorderingen als 'niet invorderbaar'.	€15.000
• In 2020 wordt 50% van de aanslagen en invorderingscorrespondentie via de Berichtenbox verstuurd.	50%

Maatregelen

Gereed

• Bij de kadernota bepalen we de tarieven toeristenbelasting voor het komend jaar.	Continu
• Jaarlijks actualiseren we de legesverordening en de belastingverordeningen inclusief de tarieven.	Continu
• We gaan in gesprek met belanghebbenden en voorkomen zo formele trajecten	Continu

van bezwaar en beroep.

- We geven op een adequate wijze uitvoering aan de heffing van de gemeentelijke belastingen. Continu
- We geven op een adequate wijze uitvoering aan de invordering van de gemeentelijke belastingen. Continu
- We geven op een adequate wijze uitvoering aan de Wet WOZ. Continu
- We hanteren een streng, rechtvaardig, efficiënt en effectief invorderingsbeleid met een sociaal karakter. En onderzoeken de mogelijkheden van invordering op maat. Continu
- We zetten de mogelijkheden die de berichtenbox van MijnOverheid biedt optimaal in. Continu

Algemene dekkingsmiddelen				
	2020 raming	2021 raming	2022 raming	2023 raming
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	14.125	14.893	15.583	16.112
Algemene uitkering	57.781	58.570	58.594	58.705
Dividend	812	812	812	707
Saldo van de financieringsfunctie	750	684	612	608

De algemene dekkingsmiddelen zijn de gemeentelijke inkomsten die vrij besteedbaar zijn en volgens regelgeving uit onderstaande onderdelen bestaat:

8.3 Vennootschapsbelasting (VpB)

Doelstelling

We beschikken over een efficiënte en effectieve registratie voor de vennootschapsbelasting (Vpb).

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- Tijdige en juiste aangifte vennootschapsbelasting

Maatregelen

Gereed

- De aangifte Vennootschapsbelasting (Vpb) wordt jaarlijks bij de Belastingdienst ingediend. Continu
- We vertalen de gevolgen van de invoering vennootschapsbelasting in onze meerjarenbegroting. Continu

8.4 Onvoorzien

Doelstelling

De post onvoorzien is toereikend voor dringende uitgaven die onuitstelbaar, onvoorzienbaar en onontkoombaar zijn.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- De post onvoorzien wordt niet overschreden.

€ 0

Maatregelen

Gereed

- We nemen jaarlijks bij de begroting een adequate post onvoorzien op.

Continu

WAT GAAT DAT KOSTEN?

Bedragen x € 1.000	2018 werkelijk	2019 raming na wijziging	2020 raming	2021 raming	2022 raming	2023 raming
Lasten						
8.3 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	-4	-4	-4	-4
8.1 Algemene lasten en baten	-430	485	1.380	-226	-99	238
8.4 Onvoorzien	0	-50	-50	-50	-50	-50
8.2 Algemene dekkingsmiddelen	-1.635	-1.493	-1.865	-1.357	-1.426	-1.414
Totaal Lasten	-2.065	-1.058	-540	-1.638	-1.580	-1.231
Baten						
8.1 Algemene lasten en baten	967	50	0	0	0	0
8.2 Algemene dekkingsmiddelen	67.932	71.382	73.302	74.678	75.205	75.686
Totaal Baten	68.899	71.432	73.302	74.678	75.205	75.686
Saldo van baten en lasten	66.834	70.374	72.763	73.040	73.625	74.455
Storting in de reserves	-139	-3.312	-3.006	-50	-100	-100
Aanwending van de reserves	443	5.435	3.150	194	244	244
Resultaat	67.138	72.498	72.906	73.184	73.769	74.599

Onderstaande tabel geeft het verloop van de begroting sinds de vastgestelde meerjarenbegroting 2019-2022 weer.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2020 raming	2021 raming	2022 raming	2023 raming
Lasten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2019-2022	-1.447	-1.462	-1.416	-1.403
Raadsbesluiten t/m 3 juli (incl.Kadernota)	563	-447	-347	-11
Lasten - Actuele begroting incl. Kadernota	-884	-1.909	-1.763	-1.414
Autonome ontwikkelingen	-2.556	400	400	400
Gemeentefonds	-1.055	-1.057	-1.060	-1.063
Overige technische mutaties	-106	-106	-106	-106
Rente, afschrijving en financiering	-269	160	14	18
Diverse kleine mutaties < € 50.000	29	29	29	29
Loon- en prijscompensatie	796	796	796	796
Budgetten scherp doorlichten	500	0	0	0
Totaal lasten Meerjarenbegroting 2020-2023	-3.546	-1.688	-1.680	-1.331

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2020 raming	2021 raming	2022 raming	2023 raming
Baten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2019-2022	70.881	71.698	72.428	73.311
Raadsbesluiten t/m 3 juli (incl. Kadernota)	1.078	648	622	581
Baten - Actuele begroting incl. Kadernota	71.959	72.346	73.050	73.893
Autonome ontwikkelingen	2.956	240	200	96
Gemeentefonds	1.081	1.224	1.024	971
Diverse kleine mutaties < € 50.000	51	51	51	51
Stelselwijziging sociaal domein	0	500	500	500
Budgetten scherp doorlichten	280	200	200	0
Verhoging inkomsten	125	310	423	419
Totaal baten Meerjarenbegroting 2020-2023	76.452	74.872	75.448	75.929
Financiën	72.906	73.184	73.769	74.599

Onderstaande tabel bevat de toelichting op de financiële mutaties uit deze meerjarenbegroting.

Autonome ontwikkelingen				
Aanpassing dividend Enexis Holding NV				
Lasten	0	0	0	0
Baten	0	0	0	-104

De provincie adviseert ons in de begroting 2020-2023 rekening te houden met een dividend van € 0,67 per aandeel voor de jaren 2020 tot en met 2022. Voor het jaar 2023 wordt geadviseerd rekening te houden met een dividend van € 0,50 per aandeel als gevolg van lagere inkomsten. We volgen het advies van de provincie.

Aanvulling AR basis tot minimumniveau

Lasten	-2.956	0	0	0
Baten	2.956	0	0	0

Om minimaal aan de norm van weerstandsvermogen (ratio van 1,0) te voldoen, moet de Algemene Reserve Basis worden aangevuld tot € 8.111.663. Dit conform nota Risicomanagement Toezichtskader van de Provincie. Boeking loopt via de Algemene Reserve vrij aanwendbaar.

Ontwikkelingen sociaal domein

Lasten	400	400	400	400
Baten	0	0	0	0

Binnen het sociaal domein is – ten opzichte van de kadernota - sprake van een kostenstijging van € 510.000 in 2020 oplopend naar € 690.000 in 2023. Tegenover deze kostenstijging staat een aantal voordelen vanuit de algemene uitkering uit het gemeentefonds:

Op 18 juni 2019 hebben gemeenten in MGR-verband besloten de tarieven die we betalen aan de zorgaanbieders voor het leveren van de maatwerkvoorzieningen Jeugd, Wmo, Participatie en Onafhankelijke cliëntondersteuning jaarlijks te indexeren. Daarnaast is regionaal besloten het tarief dat we aan zorgaanbieders betalen voor Hulp bij het Huishouden en Begeleiding Individueel te indexeren. Via de algemene uitkering uit het gemeentefonds worden gemeenten onder andere ook gecompenseerd voor tariefstijgingen in het sociaal domein (prijsspeil 2019 naar 2020). Horst aan de Maas ontvangt daarvoor via de algemene uitkering uit het gemeentefonds naar verwachting € 400.000. Die zetten we in ter dekking van de stijgende lasten in het sociaal domein.

Bovendien is binnen het onderdeel 'Gemeentefonds' voor 2020 sprake van een voordeel van € 605.000. Dat komt door een hogere integratie-uitkering sociaal domein van € 467.000, een lagere rijksbijdrage voor jeugdhulp van € 81.000 en een prijscompensatie (prijsspeil 2018 naar 2019) die € 219.000 hoger was dan oorspronkelijk gedacht bij de kadernota.

Wanneer we hierbij ook de bijdrage uit de compensatieregeling voogddij/18+, het resultaat uit het actieplan sociaal domein en de van rijkswege verwachte stelselwijziging in de financiering van het sociaal domein inrekenen, dan laat de ontwikkeling van de budgetten sociaal domein, voor de begroting 2020 en meerjarenraming - ten opzichte van de kadernota 2020 - een voordelig saldo zien: zie tabel programma 4

Volledig ramen lasten en baten sociaal domein: correctie kadernota 2020

Lasten	0	0	0	0
Baten	0	240	200	200

Hiermee draaien we zowel de halvering van de mutatie sociaal domein aan de lastenkant, als ook de halvering van de raming extra rijksbijdrage jeugdhulp aan de batenkant zoals opgenomen in de kadernota 2020 terug.

Gemeentefonds

Al rekening gehouden met extra ontvangsten sociaal domein in de kadernota (tegenboeking)

Lasten	0	0	0	0
Baten	-823	-544	-264	-264

In de kadernota 2020 is al rekening gehouden met een aantal extra ontvangsten sociaal domein. Deze zijn daarin opgenomen als stelpost. Omdat deze nu daadwerkelijk zijn opgenomen in de meicirculaire 2019 en op basis daarvan in onze begroting en meerjarenraming worden verwerkt, worden de stelposten uit de kadernota teruggeboekt. In de meicirculaire 2019 is voor 2021 definitief ca. € 481.000 opgenomen. Op grond van de door het Ministerie van BZK, VNG en de provinciale toezichthouders afgesproken richtlijn kunnen we maximaal eenzelfde post als stelpost opnemen voor 2022 en volgende jaren onder voorwaarde dat we zelf maatregelen nemen in het kader van de transformatie rondom jeugdzorg en ggz, mede gericht op beheersing van de kosten. We stellen voor de stelpost uit de kadernota 2020 vanaf de jaarschijf 2022 van € 280.000 te handhaven (ca. de helft) omdat in de 1e bijstelling 2019 het financiële effect van de ontwikkelingen sociaal domein aan de lastenkant ook is gehalveerd. Dit is gedaan met de intentie tot het nemen van extra maatregelen om het oplopende tekort voor jeugdzorg en wmo verder terug te dringen (transformatieplan).

Bruto effect meicirculaire 2019 - algemene uitkering

Lasten	0	0	0	0
Baten	1.694	1.158	678	625

Op 31 mei heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken de meicirculaire 2019 van het gemeentefonds gepubliceerd. Deze meicirculaire wordt bij deze verwerkt in de begroting. College en Raad zijn hierover geïnformeerd via aparte nota's.

Inschatting indexering prijspeil 2019 naar 2020

Lasten	-1.200	-1.200	-1.200	-1.200
Baten	0	0	0	0

In de meicirculaire 2019 is een bedrag opgenomen voor loon- en prijscompensatie. Dit bedrag wordt gereserveerd ter dekking van de nog door te voeren loon- en prijsstijgingen ten opzichte van de begroting 2019.

Integratie nieuwkomers - maatschappelijke begeleiding, effect door financiering via algemene uitkering uit het gemeentefonds

Lasten	0	0	0	0
Baten	47	47	47	47

Lagere rijksbijdrage (COA) door opvang minder statushouders. De rijksbijdrage is opgenomen in de meicirculaire 2019 als decentralisatieuitkering.

Septembercirculaire 2019

Lasten	0	0	0	0
Baten	350	750	750	750

Op 18 september heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken de Septembercirculaire van het gemeentefonds gepubliceerd. Uit de eerste analyse van deze Septembercirculaire komt een nadeel in 2019 en een voordeel voor de jaren erna. Hoewel de detailanalyse o.a. gelet op taakmutaties op het moment van doorzetten van deze begroting nog niet volledig is afgerond, bestaat er voldoende zekerheid dat de definitieve uitkomsten in lijn met deze voorsortering zullen liggen. Over de definitieve uitkomsten wordt het College en de Raad nog via een aparte raadsinformatiebrief geïnformeerd.

Stelpost voor nieuwe taken in de meicirculaire 2019, voorlopig budgettair neutraal verwerken

Lasten	-108	-62	-65	-68
Baten	0	0	0	0

Uiteenzetting van de diverse stelposten in de meicirculaire 2019.

Verlaging stelpost onderuitputting BCF meerjarenbegroting

Lasten	0	0	0	0
Baten	-187	-187	-187	-187

In de brief van 9 juli 2019 heeft de Provincie als toezichthouder aangegeven dat gemeenten bij het opnemen van een stelpost voor de onderuitputting van het BTW-compensatiefonds niet langer mogen uitgaan van de macro onderuitputting BCF van 2017. Zij moeten uitgaan van de veel lagere macro onderuitputting BCF van 2018. Dit heeft als gevolg dat we de in de algemene uitkering opgenomen stelpost moeten verlagen met € 187.000.

Vorbereiding nieuwe inburgeringsstelsel

Lasten	49	0	0	0
Baten	0	0	0	0

In aanloop naar het nieuwe inburgeringsstelsel hebben Rijk en gemeenten bestuurlijke afspraken gemaakt over de versterking van het taalniveau van statushouders die nog onder de huidige Wet inburgering inburgeren. Het kabinet heeft € 40 miljoen beschikbaar gesteld aan gemeenten voor de periode 2019/2020, waarvan € 20 miljoen in 2019 en € 20 miljoen in 2020. Met deze extra middelen wordt tevens beoogd dat gemeenten zich oriënteren op de regierol inburgering zodat een soepele overgang naar het nieuwe stelsel wordt bevorderd.

Vrijval van de stelpost VNG, KING en de Waarderingskamer

Lasten	155	155	155	155
Baten	0	0	0	0

We hebben een aantal extra contributienota's ontvangen als gevolg van de systematiekwijziging in de algemene uitkering. Wij verwachten het restant van deze stelpost niet meer nodig te hebben en laten deze hierbij vrij vallen.

Wet verplichte ggz (Wvoggz)

Lasten	49	50	50	50
Baten	0	0	0	0

Met ingang van 1 januari 2020 treedt de Wet verplichte ggz (Wvoggz) in werking. Deze wet vervangt de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen en regelt de rechten van mensen die te maken hebben met verplichte zorg in de GGZ. Een belangrijke verandering is dat verplichte zorg straks ook buiten een GGZ-instelling opgelegd kan worden. Daarnaast worden de essentiële voorwaarden voor deelname aan de maatschappij in het zorgplan meegenomen. Voor de gemeentelijke taken en bijbehorende kosten die volgen uit de Wet verplichte ggz is in het bestuurlijk overleg van 6 mei 2019 tussen het Ministerie van VWS en de VNG afgesproken om vanaf 2020 structureel € 20 miljoen toe te voegen aan het gemeentefonds. Voor onze gemeente betekent dit € 50.000 structureel. Voor de uitvoering van de nieuwe taken die overkomen door de Wvoggz is in de begroting en meerjarenraming voor hetzelfde bedrag een structureel budget opgenomen.

Stelselwijziging sociaal domein

Stelselwijziging binnen het sociaal domein

Lasten	0	0	0	0
Baten	0	500	500	500

We verwachten van rijkswege een stelselwijziging in de financiering van het sociaal domein die met ingang van 2021 voor € 500.000 wordt ingerekend. Indien het rijk geen stelselwijziging doorvoert is dit een collectieve opgave die niet alleen binnen het sociaal domein, maar in de gehele begroting gezocht wordt.

Budgetten scherp doorlichten

Extra middelen compensatieregeling voogdij/18+

Lasten	0	0	0	0
Baten	280	200	200	0

In 2019 hebben we € 240.000 ontvangen op basis van de declaratie compensatieregeling voogdij/18+ in 2018. In 2019 hebben we weer een nieuwe declaratie indienen. Onze verwachting is dat dit € 280.000 oplevert voor de jaarschijf 2020. Uit navraag bij VWS blijkt dat er een nieuwe compensatieregeling zal worden opengesteld voor 2019 en 2020. Eveneens op declaratiebasis. Hiervoor nemen we een stelpost op van € 200.000 per jaar.

Onderuitputting (1% van de begroting)

Lasten	500	0	0	0
Baten	0	0	0	0

Bij de financiële verkenning van de meerjarenbegroting 2020-2023 zijn de budgetten van de teams scherp doorgelicht om te dienen als oplossingsrichting voor het sluitend maken van de meerjarenbegroting.

Verhoging inkomsten

Versnelde verhoging tarieven toeristenbelasting

Lasten	0	0	0	0
Baten	125	310	423	419

Het hoge tarief voor de toeristenbelasting wordt voor 2020 verhoogd met 8,4% en blijft de daaropvolgende jaren op hetzelfde niveau. Het lage tarief voor de toeristenbelasting wordt voor 2020 verhoogd met 10,5% en wordt in stappen tot 2023 verhoogd naar het niveau van het hoge tarief. Voorheen deden we de jaarlijkse indexering. Deze leverde steeds stijgingen op van € 0,01 of € 0,02. Er wordt nu voor gekozen om meerjarig te indexeren. Dit betekent volgend jaar een verhoging maar daarna wordt het tarief enige jaren niet geïndexeerd. Hiermee hebben we de komende jaren een vast en afgerond bedrag en levert dit meer duidelijkheid op voor de ondernemers. In het Collegeakkoord is afgesproken extra middelen toe te kennen aan vrijetijdseconomie om uitvoering van het

actieprogramma vrije tijdseconomie mogelijk te maken en de sector te faciliteren bij de gewenste groei en verduurzaming. Daarom worden de komende jaren de inkomsten toeristenbelasting verhoogd. De afspraak is dat de extra inkomsten terugvloeien in de sector vrijetijdseconomie. Om de opbrengsten te kunnen realiseren wordt gekeken naar navolgende zoekrichtingen:

Het lage tarief geleidelijk te verhogen naar het hoge tarief. Vanaf 2023 hebben we dan één tarief;

Mogelijk andere vormen van heffing b.v. vermakelijkhedenretributie;

Volledigheid van inning te betrachten;

Het realiseren van meer overnachtingen.

Investerings 2020

-

2.2 Paragrafen

A. Lokale heffingen

Doelstelling

Een gelijkblijvende lastendruk voor inwoners en bedrijven, uitgezonderd de inflatiecorrectie.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- Gemiddelde lastendruk, uitgezonderd inflatiecorrectie, blijft gelijk.
(het voorstel is deze m.i.v. 2020 los te laten)

Maatregelen

Gereed

- De tarieven van alle overige belastingen en heffingen worden jaarlijks gecorrigeerd voor de inflatie. Continu
- Jaarlijks brengen we de kostendekkendheid van onze tarieven in beeld. Continu
- We monitoren de gemeentelijke lastendrukontwikkeling van huishoudens en bedrijven in Horst aan de Maas in relatie tot de regio. Continu
- We onderzoeken de mogelijkheden van differentiatie van heffingen vanuit duurzaamheid. 31-12-2020

De gemeentelijke heffingen zijn na de algemene uitkering de grootste inkomstenbron van de gemeente. Met de heffingen genereren we in 2020 ongeveer 22% van de gemeentelijke inkomsten. In het onderstaande overzicht worden de inkomsten van de diverse gemeentelijke heffingen nader gespecificeerd (waarbij al rekening is gehouden met de mutaties in het raadsvoorstel bij de begroting 2020).

Overzicht inkomsten uit heffingen 2020				
	Rekening 2018	Begroot na wijziging 2019	Begroting 2020	Procentuele afwijking begroting 2020-2019
<i>bedragen x € 1.000</i>				
Onroerende zaakbelasting (OZB)	10.468	10.845	11.275	4,0%
Afvalstoffenheffingen en reinigingsrecht	2.738	2.781	3.460	24,4%
Rioolheffing	3.544	3.529	4.011	13,6%
Toeristenbelasting	2.373	2.453	2.591	5,6%
Baatbelasting	3	3	3	0,0%
Reclamebelasting	90	87	87	0,0%
Precariobelasting	20	17	25	45,2%
Marktgelden	18	20	20	0,0%
Begraafplaatsrechten	17	18	18	0,0%
Overige heffingen	2.448	1.626	1.612	-0,9%
Totaal inkomsten uit heffingen	21.719	21.379	23.200	
Totaal inkomsten begroting/rekening	100.023	97.033	106.071	

De opbrengsten van de reinigingsrechten stijgen omdat conform de afvalbegroting 2020-2023 bij de begroting 2020 is voorzien in een verhoging van de tarieven voor de reinigingsheffingen. Daarnaast stijgen de opbrengsten van de rioolheffing omdat op basis van de actualisering van het

kostendekkingsplan riolering het tarief van de rioolheffing dient te worden verhoogd. De begrote OZB-opbrengsten zijn niet aangepast ten opzichte van de begroting 2019 en hierbij is rekening gehouden met een vaste indexering van 2,4%. Het overige deel wordt veroorzaakt door de areaalontwikkeling.

De toename van de opbrengsten van de precariobelasting wordt veroorzaakt door het volgende. Het gaat hier om de opbrengsten inzake standplaatsen welke voorheen ontvangen werden via privaatrechtelijke overeenkomsten. Door de vaststelling van de nieuwe APV op 15 januari 2019 en de aanpassing van de beleidsregels vallen deze opbrengsten nu onder de precariobelasting.

Kostendekkendheid

Vanaf de begroting 2017 is iedere gemeente verplicht in de paragraaf lokale heffingen de kostendekkendheid van de tarieven die op basis van de Gemeentewet maximaal kostendekkend mogen zijn, inzichtelijk te maken.

Per heffing wordt in deze paragraaf dan ook op hoofdlijnen inzicht gegeven hoe bij de berekening van de tarieven van heffingen de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden. Voor Horst aan de Maas gaat het hierbij om:

- afvalstoffenheffing;
- reinigingsrecht;
- rioolheffing;
- rioolaansluitrecht;
- marktgelden;
- lijkbezorgingsrechten;
- leges.

Per heffing worden de directe kosten, overhead, BTW en opbrengsten weergegeven. Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Directe kosten zijn de kosten die direct aan een heffing kunnen worden toegerekend en ook als zodanig in de financiële administratie staan (Bijvoorbeeld directe personeelslasten, rijksleges, geleverde diensten t.b.v. de heffing, kapitaallasten).
- De overhead is op basis van de hierboven vermelde directe personeelslasten aan de heffing toegerekend.
- De inkoop-BTW is als last meegenomen.
- De opbrengsten zijn gebaseerd op de tarieven 2020 zoals die in de paragraaf genoemd worden.

In deze paragraaf wordt de kostendekkendheid per heffing op basis van deze toerekening van de overhead inzichtelijk gemaakt. De systematiek van toerekenen van de overhead via de personeelslasten betekent dat een relatief groter bedrag toegerekend wordt aan arbeidsintensieve taken. De rechtvaardiging hiervoor is dat de ondersteuning en de aansturing voornamelijk zijn gericht op de mensen die de taken uitvoeren.

Onroerende Zaak Belastingen (OZB)

De OZB wordt geheven van eigenaren en gebruikers van onroerende zaken. In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met de inflatie van 2,4% zoals deze reeds in de begroting is opgenomen. Dit levert voor 2020 de volgende tarieven op:

Onroerende-zaakbelastingen				
	2018	2019	2020	Stijging 2020 t.o.v. 2019
Tarief Ozb-eigenaar w oningen	0,1610%	0,1520%	0,1556%	2,4%
Tarief Ozb-eigenaar niet-w oningen	0,2175%	0,2404%	0,2462%	2,4%
Tarief Ozb gebruiker niet-w oningen	0,1738%	0,1921%	0,1967%	2,4%
gemiddelde aanslag woning (w oz-w aarde 2019 € 240,000,--)	€ 370,47	€ 364,80	€ 373,44	2,4%
gemiddelde aanslag niet woning / eigenaar en gebruiker (w oz-w aarde 2019 € 400,000,--)	€ 1.539,49	€ 1.730,00	€ 1.771,60	2,4%

De genoemde tarieven voor 2020 worden nog gecorrigeerd met de gemiddelde daling / stijging van de WOZ-waarden. Dit gebeurt bij het vaststellen van de verordening Onroerende zaakbelasting 2020 in november/december 2019. De waardeontwikkeling is dan bekend.

Reinigingsheffingen (afvalstoffenheffing)

De reinigingsheffingen bestaan uit de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten. De afvalstoffenheffing wordt geheven van huishoudens om de kosten te dekken voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Dit zijn niet alleen de kosten voor de wekelijkse afvalinzameling, maar ook kosten voor de inzameling van glas, oud papier, klein chemisch afval en dergelijke.

Reinigingsrechten worden geheven van bedrijven die gebruik maken van de gemeentelijke afvalinzameldienst. De tarieven voor de afvalstoffenheffing (meerpersoonshuishoudens) en de reinigingsrechten zijn gelijk. Uitgangspunt is dat de reinigingsheffingen kostendekkend zijn.

Bij de begroting 2020 is uitgegaan van een verhoging van de tarieven voor de reinigingsheffingen met € 37 en is gebaseerd op de nieuwe afvalbegroting 2020-2023. De afvalbegroting is toegelicht in de "raadsinformatiebrief afvalinzameling stand van zaken per september 2019".

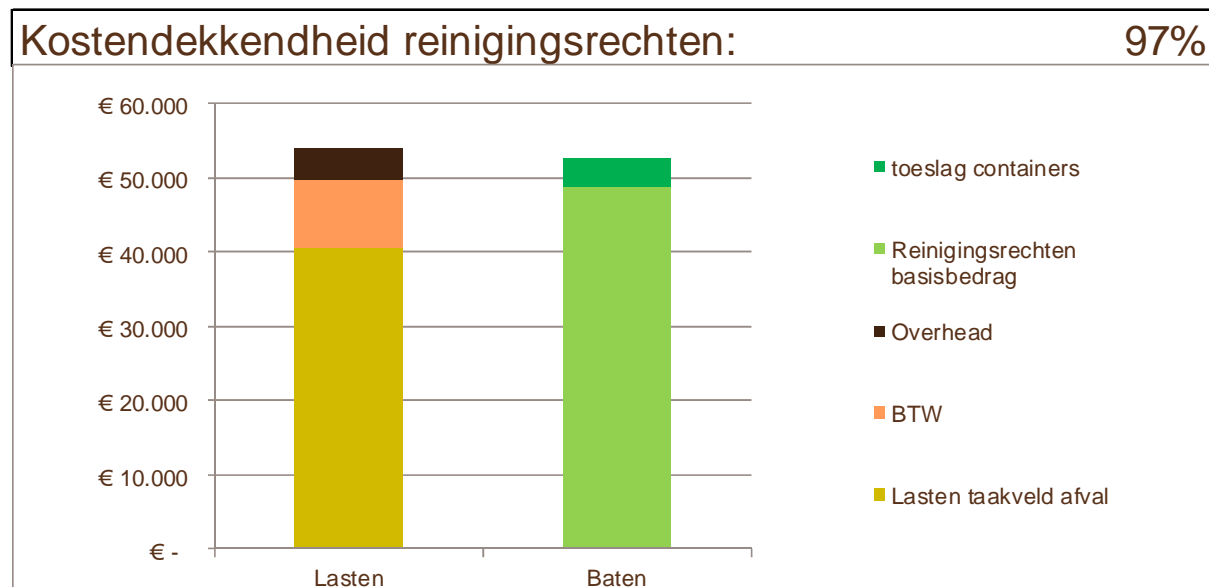
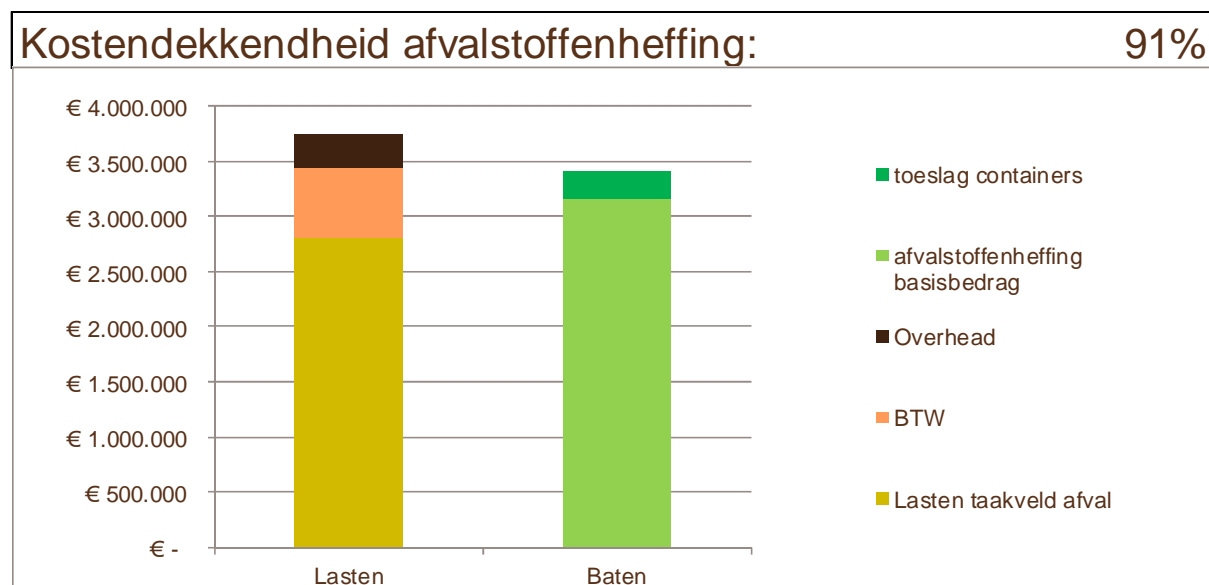
Reinigingsheffingen				
	2018	2019	2020	Stijging 2020 t.o.v. 2019
Basisheffing per jaar meerpersoonshuishouden	€ 152,25	€ 155,90	€ 195,23	25,2%
Basisheffing per jaar éénpersoonshuishouden	€ 112,37	€ 115,07	€ 144,10	25,2%
Restafvalzak	€ 1,20	€ 1,20	€ 1,20	0,0%
Gem. aantal restafvalzakken meerpersoonshuish.	13	13	13	0%
Gem. aantal restafvalzakken éénpersoonshuish.	6	6	6	0%
Gemiddelde lasten (1)	€ 156,36	€ 160,11	€ 197,00	23,0%
Gemiddelde lasten meerpersoonshuishouden (1)	€ 167,80	€ 171,83	€ 211,36	23,0%
Gemiddelde lasten éénpersoonshuishouden (1)	€ 120,00	€ 122,88	€ 151,14	23,0%

Het gemiddelde tarief van de afvalstoffenheffing in 2019 ligt in Horst aan de Maas ca. 14% lager (€ 26) dan de regio. De stijging van de afvalstoffenheffing wordt in Horst aan de Maas veroorzaakt door hogere afvalinzamelings- en verwerkingskosten van restafval, tuinafval en keukenafval. Alle gemeenten hebben vergelijkbare problemen om de afvalbegroting sluitend te krijgen. Een aantal zaken die landelijk spelen zijn onder andere de stijging van de afvalstoffenbelasting van de Rijksoverheid en dat de groei van de economie steeds meer tekorten op de arbeidsmarkt veroorzaakt (meer afval en hogere prijzen). Verwacht wordt dat de afvalstoffenheffing in de regio ook zal gaan stijgen. Bij rondvraag bij andere

gemeenten blijkt dat stijgingen van 10% tot 20% meer regel zijn dan uitzondering.

Verder wordt in Horst aan de Maas nu een zuiverder methode toegepast in de kostentoekening en is de afvalvoorziening niet voldoende om incidentele tegenvallers op te vangen. In de "raadsinformatiebrief afvalinzameling stand van zaken per september 2019" wordt de stand van zaken inzake de afvalinzameling verder toegelicht.

Bij het raadsvoorstel tot vaststellen van de verordening Reinigingsheffingen 2020, die in november/december 2019 in de gemeenteraad aan de orde komt, doen wij tevens een definitief voorstel voor de tarieven 2020.

Rioolheffing

Sinds 1 januari 2008 is de wet Gemeentelijke Watertaken van kracht. Gemeenten kunnen maatregelen (voorzieningen) voor de verwerking van regenwater en overtollig grondwater bekostigen uit een zogenaamde verbrede rioolheffing. In Horst aan de Maas is de verbrede rioolheffing met ingang van 1 januari 2010 ingevoerd. Er wordt een vast bedrag per eigendom van de eigenaar geheven. De (verbrede) rioolheffing heeft het karakter van een bestemmingsheffing. Daarmee kunnen kosten worden verhaald om collectieve maatregelen te treffen voor een doelmatig werkende riolering en maatregelen ten aanzien van hemelwater en grondwater.

Het huidige gemeentelijke rioleringsplan (VGRP) is op 8 november 2016 vastgesteld door de gemeenteraad en heeft een looptijd van 2017-2021. Op basis van de actualisering van het kostendekkingsplan riolering is voor 2020 een verhoging van de riolheffing nodig van € 25. De redenen hiervoor zijn:

- Hogere investeringen voor verbetermaatregelen in het kader van het BRP;
- Hogere investeringen in het kader van de stresstest maatregelen;
- Benodigde verdiepende onderzoeken i.h.k.v. de klimaatstresstest;
- De kosten van onderzoek zijn hoger door o.a. de wettelijk verplichte keuringen;
- Exploitatiekosten vallen duurder uit;
- Toepassing van een zuiverder methode in de kostentoekening.

Het geactualiseerde kostendekkingsplan komt op 27 november 2019 in de raad.

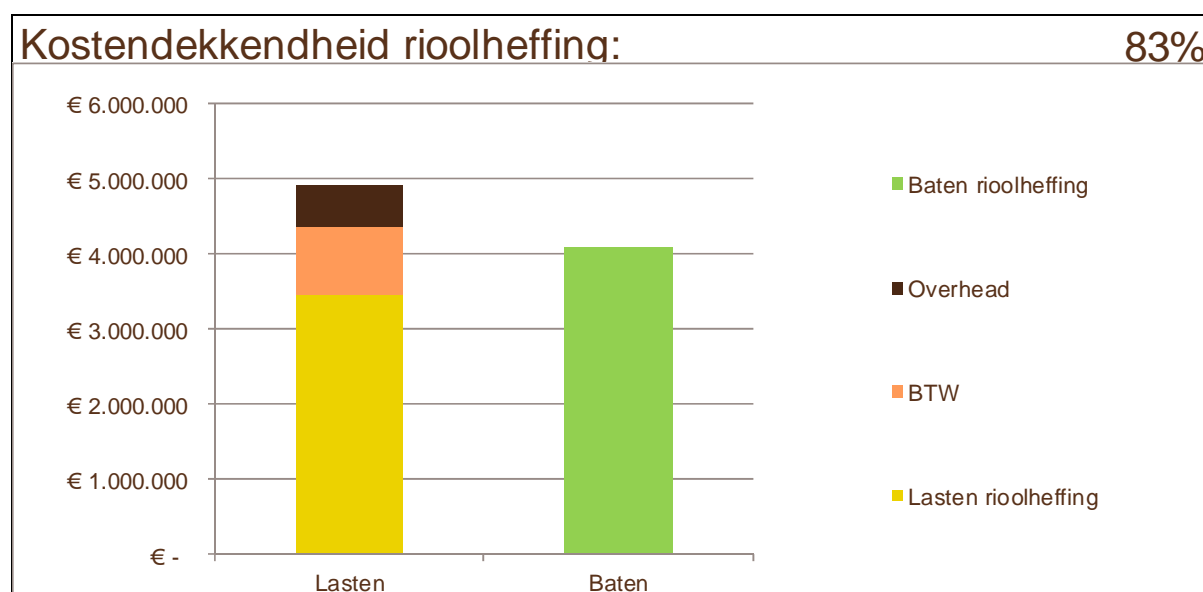
In het onderstaande overzicht staat de ontwikkeling van de riolheffing aangegeven.

Riolheffing				
	2018	2019	2020	Stijging 2020 t.o.v. 2019
Vast tarief per eigendom	€ 192,00	€ 192,00	€ 217,00	13,0%

Het tarief van de riolheffing van woningen én bedrijven in 2019 ligt in Horst aan de Maas ca. 14% (€ 31) resp. 20% (€ 49) lager dan in de regio. Een stijging van de riolheffing verwachten wij de komende jaren ook in de omliggende gemeenten. Dit is echter per gemeente afhankelijk van het moment van het actualiseren van het kostendekkingsplan riolering. Rondvraag bij omliggende gemeenten geeft het beeld dat het kostendekkingsplan inzake de riolering meestal niet geactualiseerd is in 2019. De verwachting is dat het tarief in de omliggende gemeenten tussen de 0 en 8% stijgt.

Bij het raadsvoorstel tot vaststellen van de verordening Riolheffing 2020, die in november/december 2019 in de gemeenteraad aan de orde komt, doen wij tevens een definitief voorstel voor de tarieven 2020.

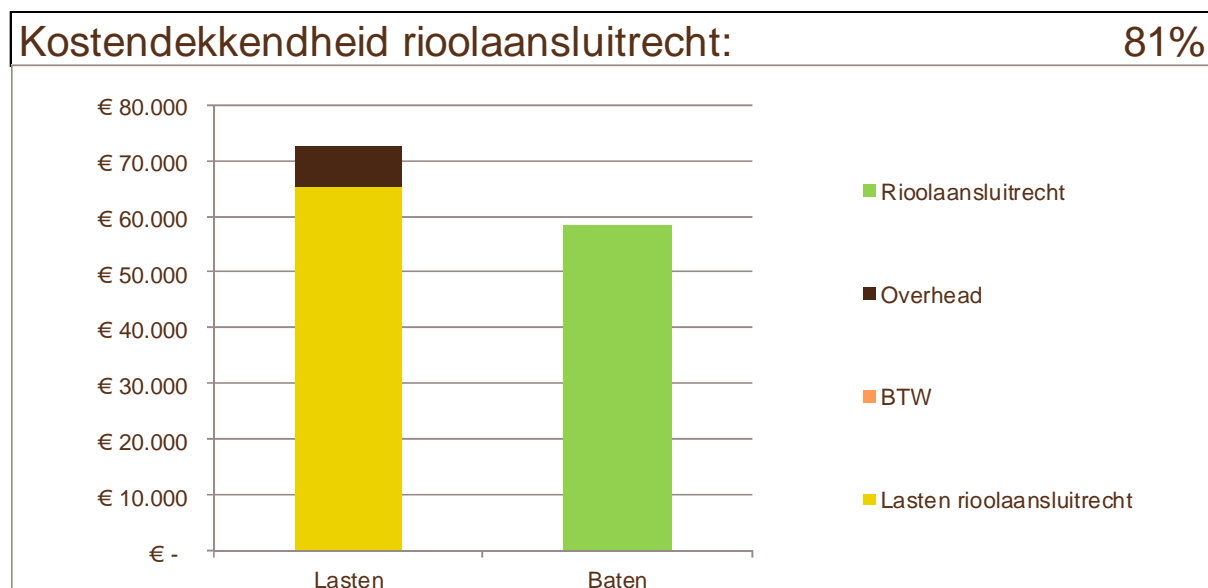
Bij de Nota van uitgangspunten 2020 (juli 2020) worden voorstellen gedaan met betrekking tot het systeem van heffen waarbij de laatste landelijke ontwikkelingen hierin worden meegenomen.

Rioolaansluitrecht

Iedere gemeente is vrij in de manier waarop de kosten voor het realiseren van een aansluiting op de riolering worden verhaald. In onze gemeente worden de kosten verhaald via een rioolaansluitrecht. Het rioolaansluitrecht is een eenmalige vergoeding van de eigenaar van een pand dat op de riolering wordt aangesloten.

Rioolaansluitrecht				
Type riolering	2018	2019	2020	Stijging 2020 t.ov 2019
Druk riolering buitengebied	€ 4.313	€ 4.417	€ 4.479	1,4%
Vrijverval-riolering	€ 226 + € 165 per m ² perceelaansluitleiding	€ 231 + € 169 per m ² perceelaansluitleiding	€ 234 + € 171 per m ² perceelaansluitleiding	1,3%

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting wordt geheven van degene die tegen een vergoeding gelegenheid geeft tot overnachten. De belasting wordt geheven voor alle overnachtingen van personen die niet in de gemeentelijke basisregistratie staan ingeschreven. Dit kunnen zowel toeristen als arbeidsmigranten zijn. De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Dat betekent dat de gemeente vrij is in de besteding van de inkomsten.

Voorheen deden we de jaarlijkse indexering, deze leverde steeds stijgingen op van € 0,01 of € 0,02. Er wordt nu voor gekozen om meerjarig te indexeren. Dit betekent volgend jaar een verhoging maar daarna wordt het tarief enige jaren niet geïndexeerd. Hiermee hebben we de komende jaren een vast en afgerond bedrag en levert dit meer duidelijkheid op voor de ondernemers.

In het Collegeakkoord is afgesproken extra middelen toe te kennen aan vrijetijdseconomie om uitvoering van het actieprogramma vrije tijdseconomie mogelijk te maken en de sector te faciliteren bij de gewenste groei en verduurzaming.

Daarom worden de komende jaren de inkomsten toeristenbelasting verhoogd. De afspraak is dat de extra inkomsten terugvloeien in de sector vrijetijdseconomie. Om de opbrengsten te kunnen realiseren wordt gekeken naar navolgende zoekrichtingen:

- Het lage tarief geleidelijk te verhogen naar het hoge tarief. Vanaf 2023 hebben we dan één tarief;
- Mogelijk andere vormen van heffing b.v. gemakkelikhedenretributie;

- Volledigheid van inning te betrachten;
- Het realiseren van meer overnachtingen;

Het hoge tarief voor de toeristenbelasting wordt voor 2020 verhoogd met 8,4% en blijft de daaropvolgende jaren op hetzelfde niveau. Het lage tarief voor de toeristenbelasting wordt voor 2020 verhoogd met 10,5% en wordt in stappen tot 2023 verhoogd naar het niveau van het hoge tarief.

Bovenstaande levert voor 2020 de volgende tarieven op:

Toeristenbelasting				
	2018	2019	2020	Stijging 2020 t.o.v. 2019
Laag tarief per persoon per overnachting (1)	€ 0,84	€ 0,86	€ 0,95	10,5%
Forfait per vaste plaats per jaar	€ 131,04	€ 134,16	€ 148,20	10,5%
Forfait per seizoensplaats / arrangement per week	€ 3,36	€ 3,44	€ 3,80	10,5%
Hoog tarief per persoon per overnachting (2)	€ 1,40	€ 1,43	€ 1,55	8,4%
(1) mobiele kampeeronderkomens, stacaravans, groepsaccommodaties.				
(2) Hotel, pensions, vakantiewoningen				

Regionaal (Noord-Limburg) gezien is de toeristenbelasting in 2019 gemiddeld € 1,25 per overnachting. Gemiddeld gezien is het tarief toeristenbelasting in Horst aan de Maas 8% lager dan het regionale gemiddelde. Het hoge tarief in Horst aan de Maas ligt in 2019 5% boven het regionale gemiddelde en het lage tarief 24% onder het regionale gemiddelde.

Uit rondvraag is op te maken dat ook andere gemeenten de tarieven verhogen als gevolg van de inzet om het regionale actieprogramma vrijetijdseconomie mogelijk te maken of worden de (extra) opbrengsten ingezet als algemeen dekkingsmiddel.

Baatbelasting

Baatbelasting wordt geheven om de kosten van door de gemeente aangelegde voorzieningen in de openbare ruimte te dekken. De particuliere eigendommen die gebaat zijn, worden in de heffing van de baatbelasting meegenomen. Er wordt in 2020 nog één baatbelasting geheven. Dat is de baatbelasting voor de riolering aan de Kreuzelweg. Deze loopt nog tot 2023. Bij het vaststellen van de verordening Baatbelasting Kreuzelweg heeft de gemeenteraad bepaald dat deze niet jaarlijks met een inflatiecorrectie geïndexeerd wordt.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven de voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond.

Met toepassing van inflatiecorrectie van 1,4% geeft dit voor 2020 de volgende tarieven:

Precariobelasting terrassen				
	2018	2019	2020	Stijging 2020 t.o.v. 2019
Terrassen binnen de bebouwde kom van Horst of Sevenum per m² per jaar	€ 9,37	€ 9,59	€ 9,70	1,1%
Overige terrassen per m² per jaar	€ 6,23	€ 6,38	€ 6,45	1,1%

Door afronding stijgt het tarief voor terrassen binnen de bebouwde kom geen 1,4% maar 1,1%

Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor het innemen van een standplaats tijdens de weekmarkt. In Meerlo, Swolgen en Tienray zijn geen marktdagen en is de heffing van marktgelden niet aan de orde.

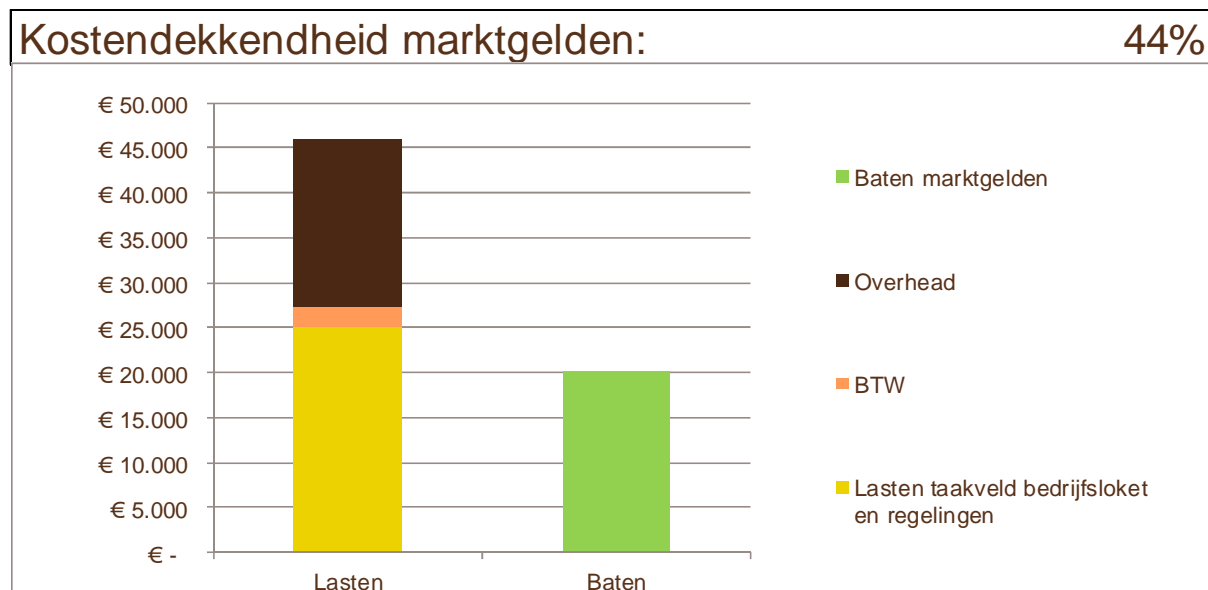
De promotiegelden die door de marktlieden in het centrum van Horst worden betaald, zijn vanaf 2011 in de heffing van de marktgelden meegenomen.

De promotiegelden worden doorbetaald aan de stichting Centrummanagement Horst aan de Maas. Die betaalt hiermee collectieve activiteiten t.b.v. het promoten van het centrum.

Met toepassing van inflatiecorrectie van 1,4% geeft dit voor 2020 de volgende tarieven:

Marktgelden				
	2018	2019	2020	Stijging 2020 t.o.v. 2019
Voor het innemen van een standplaats per dag	€ 10,99	€ 11,25	€ 11,40	1,3%
Voor het innemen van een vaste standplaats per kw artaal				
- per strekkende meter	€ 17,78	€ 18,21	€ 18,40	1,0%
- vast bedrag (promotiegelden alleen in Horst)	€ 22,01	€ 22,54	€ 23,00	2,0%

Door afrondingen stijgen de bedragen tussen 1,0% en 2,0%.

Reclamebelasting

Reclamebelasting wordt geheven voor openbare aankondigingen (reclameobjecten) in het centrum van Horst, die zichtbaar zijn vanaf de openbare weg. Deze heffing is in 2008 ingevoerd op verzoek van de ondernemers van het centrum van Horst. De opbrengst van de reclamebelasting wordt, onder inhouding van € 5.000, doorbetaald aan de stichting Centrummanagement Horst aan de Maas. Die betaalt hiermee collectieve activiteiten voor het promoten van het centrum van Horst.

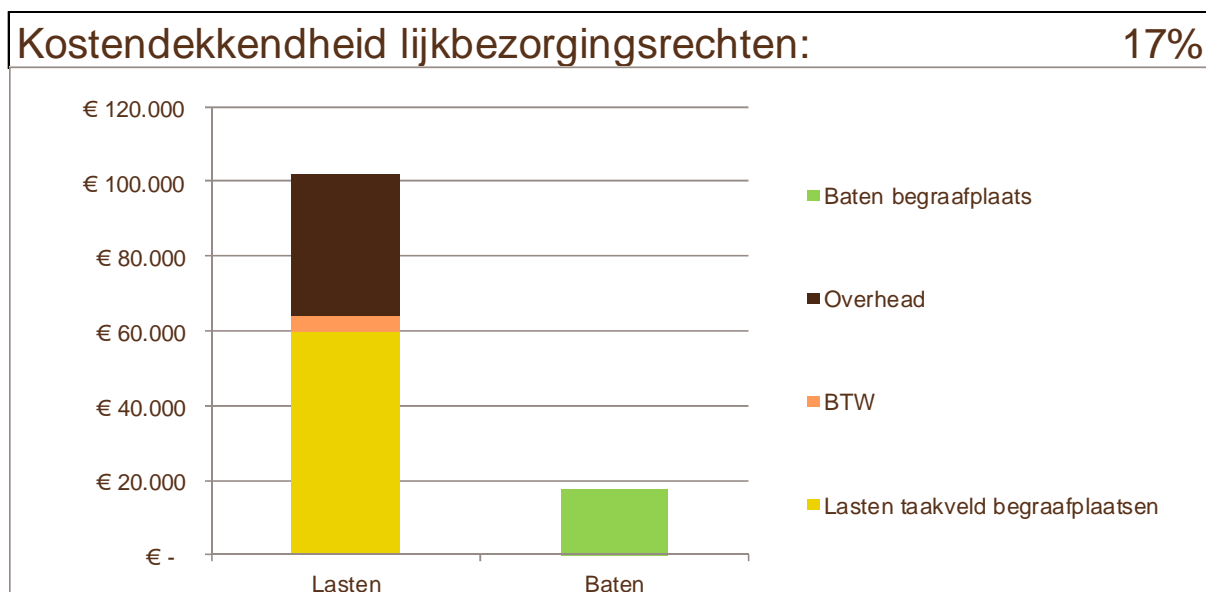
De hoogte van het tarief is sinds 2015 afhankelijk van de ligging en de WOZ-waarde van de vestiging en niet meer van de grootte van de reclameborden zoals dat in 2014 en voorgaande jaren gold.

Met toepassing van inflatiecorrectie van 1,4% geeft dit voor 2020 de volgende tarieven:

Reclamebelasting centrum Horst				
	2018	2019	2020	Stijging 2020 t.o.v. 2019
Zone A (w oz-w aarde kleiner dan of gelijk aan € 150.000)	€ 516	€ 528	€ 535	1,3%
Zone A (w oz-w aarde range € 151.000 t/m € 291.000)	€ 516 + € 3,09 per € 1.000 w oz-w aarde 2017 boven de € 150.000	€ 528 + € 3,16 per € 1.000 w oz-w aarde 2018 boven de € 150.000	€ 535 + € 3,21 per € 1.000 w oz-w aarde 2018 boven de € 150.000	
Zone A (w oz-w aarde groter dan of gelijk aan € 292.000)	€ 954	€ 976	€ 990	1,4%
Zone B	€ 516	€ 528	€ 535	1,3%
* Voor de Reclamebelasting 2020 wordt de w oz-w aarde 2019 (w aardepeildatum 1-1-2018) gehanteerd				
* Voor de Reclamebelasting 2019 wordt de w oz-w aarde 2018 (w aardepeildatum 1-1-2017) gehanteerd				
* Voor de Reclamebelasting 2018 wordt de w oz-w aarde 2017 (w aardepeildatum 1-1-2016) gehanteerd				
* Bij woon-/bedrijfspanden wordt alleen de w oz-w aarde over het bedrijfsgedeelte meegenomen				

Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten zijn vergoedingen voor diverse diensten die de gemeente verricht in het kader van de lijkbezorging. De hoogte van de lijkbezorgingsrechten wordt in overleg met het kerkbestuur vastgesteld. Eventuele wijzigingen komen in december 2019 bij het vaststellen van de belastingtarieven 2020 aan de orde.

Leges

Met het heffen van leges dekt de gemeente de kosten die de gemeente maakt voor het leveren van bepaalde diensten. De tarieven zijn gebaseerd op maximale kostendekkendheid. De te indexerende tarieven 2020 worden met andere wijzigingen in november/december 2019 aan de gemeenteraad voorgelegd.

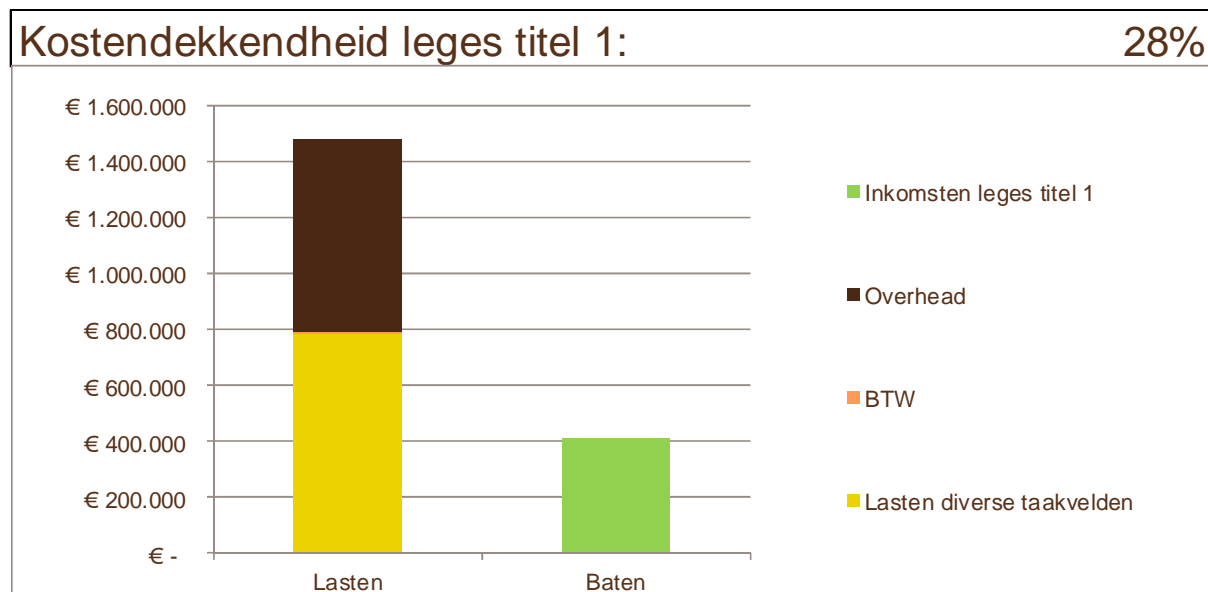
De kostendekkendheid van de leges 2020 wordt hieronder per titel van de legesverordening inzichtelijk gemaakt:

- Titel 1: Algemene dienstverlening zoals o.a. huwelijksvoltrekkingen/partnerschapsregistratie, inlichtingen uit de basisregistratie personen (BRP), reisdocumenten en rijbewijzen;
- Titel 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunningen;
- Titel 3: Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn. Onder de laatstgenoemde titel vallen o.a. aanvragen in het kader van de drank- en horecawet en kinderopvang.

Conform de Kadernota 2017 hebben we een verkennend onderzoek gedaan naar de mogelijkheden in de mate van kostendekkendheid van de leges en tarieven van de leges in titel 2 en 3 van de tarieventabel. Hierbij is als uitgangspunt genomen het ophogen van deze tarieven naar 80% kostendekking. Ten aanzien van titel 2 van de leges kan gesteld worden dat dit gerealiseerd kan worden. Ten aanzien van titel 3 zullen de resultaten naar verwachting in de loop van het jaar bekend worden.

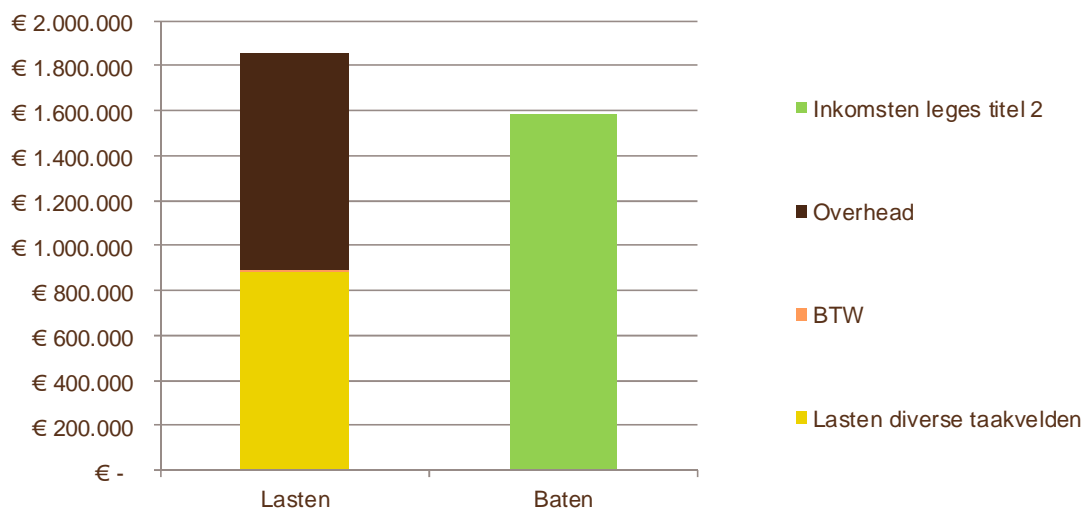
Conform het "Raadsbesluit tot invulling van de begrotingsruimte en investeringsvolume 2019 – 2022 met een doorkijk t/m 2026" zijn extra legesopbrengsten van titel 2 in de begroting opgenomen in verband met een verhoging van de kostendekkendheid van 65% naar 80%. Als aanvulling hierop is tevens een verhoging van de kostendekkendheid van 80% naar 85% in de huidige begroting opgenomen. Om een kostendekkendheid van 85% te realiseren dienen de tarieven naar verwachting met ca. 16% te stijgen.

Bij het raadsvoorstel tot vaststellen van diverse belastingverordeningen 2020, die in november/december 2019 in de gemeenteraad aan de orde komt, doen wij tevens een definitief voorstel voor de tarieven 2020.

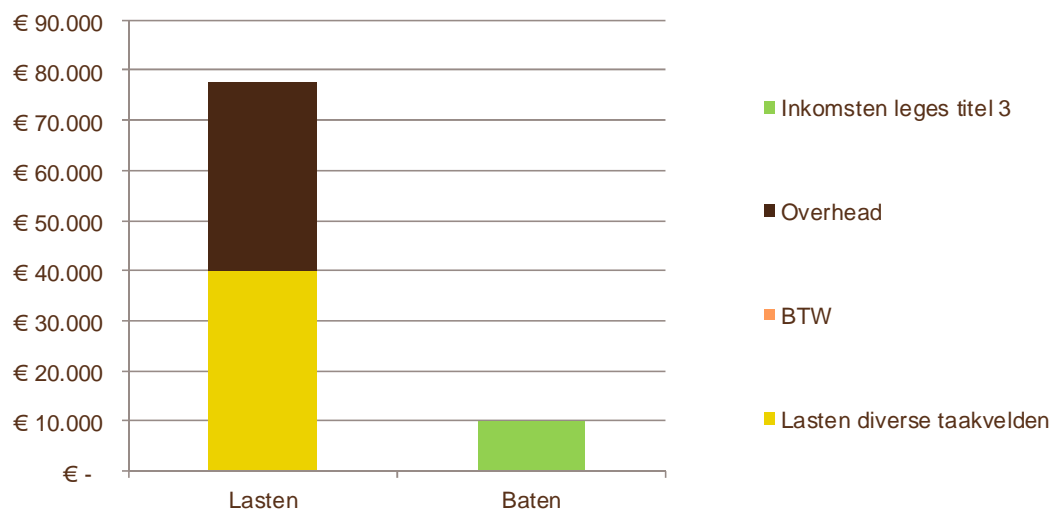
Kostendekkendheid leges titel 2:

85%

Kostendekkendheid leges titel 3:

13%

Kwijtschelding

Voor de gecombineerde aanslag gemeentelijke heffingen kan een verzoek tot kwijtschelding worden ingediend. Of iemand voor kwijtschelding in aanmerking komt, hangt af van een aantal factoren. Aan de hand van de financiële situatie wordt beoordeeld of iemand voor kwijtschelding in aanmerking komt. Hiervoor wordt de door de gemeente Horst aan de Maas vastgestelde Leidraad Invordering Gemeentelijke belastingen als basis gebruikt. De verkorte kwijtscheldingsaanvragen worden maandelijks getoetst bij het inlichtingenbureau. Alleen in complexere gevallen, bij uitval of bij afwijkingen omtrent inkomen of vermogen (o.a. eigen woning) worden de aanvragen door medewerkers van de gemeente beoordeeld. De verwachting is dat in 2020 ongeveer 75% van het aantal aanvragen automatisch kan worden afgehandeld.

Het is mogelijk dat zelfstandige ondernemers (eenmanszaak) die een inkomen rond het bestaansminimum hebben ook voor kwijtschelding van hun privé-belastingen in aanmerking komen. Deze zelfstandige ondernemers worden, buiten de toets op hun ondernemingsvermogen, op dezelfde wijze (voor dezelfde vermogensbestanddelen) getoetst als particulieren.

Afgelopen jaren is gebleken dat maar enkele of geen ondernemers een beroep doen op de kwijtscheldingsregeling. Hier is bij de berekening van het benodigde bedrag wel rekening mee gehouden. De verwachting is echter dat dit in de toekomst niet zal wijzigen en het totaal benodigd kwijtscheldingsbudget wordt daarom met ingang van 2020, naar beneden bijgesteld van € 47.000 naar € 42.000.

Kwijtschelding is mogelijk voor de volgende heffingen:

- OZB
- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing

B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Doelstelling

De risico's die onze organisatie loopt zijn beheersbaar.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- We hebben een goedkeurende controleverklaring van de accountant. goed
- We hebben bij een zekerheid van 90% een ratio weerstandsvermogen die ligt tussen de 1,0 en 1,4.
- In de jaarlijkse rapportage Interbestuurlijk Toezicht van de provincie behalen we op alle vier de domeinen de kwalificatie "goede taakbehartiging". goede taakbehartiging

Maatregelen

Gereed

- We bepalen 2 keer per jaar het weerstandsvermogen. Continu
- We doorlopen jaarlijks de juridische control cyclus. Continu
- We geven uitvoering aan de wet Revitalisering generiek toezicht. Continu
- We voeren de Interne Controle ten behoeve van de rechtmatigheid en doelmatigheid uit volgens het interne controleplan. Continu

1. Inleiding

In de paragraaf "weerstandsvermogen en risicobeheersing" wordt de berekening van de weerstandscapaciteit opgenomen en een opsomming gegeven van de belangrijkste risico's. Daarnaast vindt u hier een aantal verplicht voorgeschreven kengetallen conform BBV.

2. Risico-inventarisatie algemene risico's

Voor de Begroting 2020 zijn de risico's geactualiseerd. Daarbij is beoordeeld

- in hoeverre eerder geïntariseerde risico's actueel zijn voor wat betreft de kans en maximaal financieel gevolg en
- of er nieuwe risico's zijn bijgekomen.

Uit de inventarisatie blijkt dat er 117 algemene risico's zijn. De geïntariseerde risico's zijn aan de hand van kans en maximaal financieel gevolg verdeeld over onderstaande matrix.

Financiële klasse

6) $x > € 1.000.000$	4	2			
5) $€ 500.000 < x < € 1.000.000$	5	2	<u>2</u>	<u>1</u>	
4) $€ 100.000 < x < € 500.000$	13	10	2		<u>1</u>
3) $€ 25.000 < x < € 100.000$	9	17	10	1	
2) $x < € 25.000$	16	10	4	2	
1) Geen financiële gevolgen	2	1	1		2
	10%	30%	50%	70%	90%

Toelichting matrix

Op de horizontale as is de kans weergegeven dat het risico zich voordoet. Op de verticale as is de maximale financiële omvang (bedrag) van het risico weergegeven. De financiële klassen zijn ingedeeld zoals vastgesteld in de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2014. Een risico in het groene gebied vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Een risico in het oranje gebied vraagt extra aandacht. Een risico dat een risicoscore heeft in het donkerrode gebied (helemaal rechtsboven) vereist directe aandacht. Deze risico's kennen immers een grote financiële omvang, de kans dat dit risico zich voordoet is als hoog (>90%) ingeschat en het financiële gevolg van > € 1.000.000.

Hieronder is het belangrijkste risico, met de grootste kans en hoogste financiële klasse, toegelicht. Dit risico correspondeert met het risico dat in de risicomatrix onderstreept en vetgedrukt is. De in de tabel genoemde kanspercentages en financiële klasse verwijzen naar bovenstaande matrix. Andere risico's zijn in omvang of kanspercentage afgenomen, waardoor deze niet meer in de rode, donkerrode of donker oranje cellen voorkomen.

	Omschrijving risico	Kans percentage	Financiële klasse
1	Decentralisaties AWBZ, Jeugdzorg en Participatiewet Er zijn vijf onderliggende risico's opgenomen die samengevat zijn tot 1 geconsolideerd risico. Onderliggende risico's betreffen de financiële risico's doordat de Rijksmiddelen die we krijgen in de loop van de jaren lager worden, waardoor de kans dat we tekort komen op de decentralisaties groter wordt. Ontwikkeling is dat er vanaf 2020 de regie voor inburgering van statushouders weer terug komt naar de gemeente, welke financiële gevolgen dit gaat hebben is nog niet duidelijk. Er wordt gewerkt aan de transformatie-opdracht om meer grip te krijgen op de tekorten.	70%	5
2	Bodemverontreiniging door drugslab op een perceel dat van de gemeente is en verhuurd wordt. Kosten moeten verhaald worden op de huurder. Kans dat dit lukt is klein.	90%	4

	Omschrijving risico	Kans percentage	Financiële klasse
3	<p>Vennootschapsbelasting (Vpb) voor gemeente.</p> <p>De eerste aangifte vennootschapsbelasting 2016 is vanwege de aanhoudende onduidelijkheid eind februari 2019 ingediend. De onzekerheden over de fiscale kwalificatie van de verschillende activiteiten in de aangifte zorgen voor een aantal risico's. Het is een reële verwachting dat de gemeente nog vennootschapsbelasting zal moeten afdragen. Echter is het gezien de onduidelijkheden zeer lastig om exact in te schatten hoe groot het risico voor de gemeente is.</p> <p>De te betalen vennootschapsbelasting heeft geen directe impact op de gemeentelijke begroting omdat deze conform het raadsbesluit bij de begroting 2017 wordt gedekt uit de Algemene Reserve Bouwgrondexploitatie.</p>	50%	5
4	<p>Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) gebouwen en Meerjaren investeringsplan (MIP)</p> <p>Het MJOP is vastgesteld door de raad in 2017. Het MIP is onlangs op 3 juli 2019 vastgesteld door de raad. Structureel is er € 2,2 miljoen aan kapitaallasten voor het MIP en € 1,9 aan kapitaallasten voor het MJOP. Bestuurlijk kunnen er besluiten worden genomen om bovenmatig te onttrekken aan deze voorzieningen, waardoor er minder budget over blijft om het gepland (noodzakelijke) onderhoud uit te voeren.</p>	50%	5

3. Risico's grondexploitaties

In de huidige Nota Grondbeleid (vastgesteld op 20 september 2016) is de Algemene reserve grondexploitatie (ARGE) vastgesteld met een ondergrens van € 1,7 miljoen en de bovengrens op € 2,7 miljoen. In verband met de winstnemingen als gevolg van de implementatie van de POC-methode (*percentage-of-completion*) heeft de raad bij de behandeling van de jaarrekening 2017 ingestemd met het loslaten van deze bovengrens, om de door de nieuwe regelgeving voor winstneming in grondexploitaties ontstane externe risicobuffer (ARGE) op een adequate manier in te kunnen zetten voor het opvangen van eventuele toekomstige boekhoudkundige verliezen in grondexploitaties. In de Herzieningsrapportage 2018 (raad oktober 2018) is de reserve POC-winst ingesteld, die de buffer vormt tussen de ARGE en de projecten. Tegelijkertijd is de bandbreedte van de ARGE terug naar de oorspronkelijke grenzen van € 1,7 tot € 2,7 miljoengezet. In de Reserve POC-winst worden de POC-winsten gestort. Bij de Jaarrekening wordt de POC-winst genomen zoals de BBV voorschrijft. Overheveling van de Reserve POC winst naar de ARGE gebeurt op basis van de meer voorzichtige winstnemings-praktijk van voor 2017, waarbij ook de totale toekomstige kosten, project-risico's en de boekwaarde in het project worden meegewogen. Daarmee vormt de Reserve POC-winst de externe projectbuffer, voor het opvangen van boekhoudkundige verliezen (terugnemen van eerder genomen POC-winst).

4. Benodigde weerstandscapaciteit voor algemene risico's

Naast de hoogte van de ARGE is het noodzakelijk de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen voor de algemene risico's.

De totale omvang van de geïnventariseerde algemene risico's is € 51.127.264. Dit betekent dat als alle risico's zich in volle omvang tegelijk voordoen dit naar verwachting € 51.127.264 kost. Hierbij is geen rekening gehouden met de waarschijnlijkheid (kans) dat het risico zich voordoet.

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald met behulp van een risicosimulatie, de zogenaamde Monte Carlo simulatie (statistische simulatie). Uitgangspunt hierbij is dat de risico's zich nooit allemaal tegelijk zullen voordoen en ook niet met een maximale omvang zullen optreden. Daarnaast is in de Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen (16 september 2014) het uitgangspunt vastgesteld dat we 90% zekerheid willen hebben dat het beschikbare weerstandsvermogen toereikend is om de risico's af te dekken. Dit wordt het zekerheidspercentage genoemd.

Uitgaande van het vastgestelde zekerheidspercentage van 90% is er een weerstandscapaciteit nodig voor de algemene risico's van minimaal € 8.111.663. Dit wil concreet zeggen dat met een zekerheid van 90% kan worden gesteld dat een weerstandsvermogen van € 8.111.663 toereikend is om de risico's af te dekken. Dit betekent dat de algemene reserve basis verhoogd moet worden. Oorzaak in de toegenomen risico's zijn onder meer de Programma Aanpak Stikstof (PAS), risico voor de Vpb. Daarnaast staat de begroting onder druk wat in het algemeen betekent dat we risico lopen dat de beschikbaar gestelde middelen niet toereikend zijn voor de ambitie van het coalitieakkoord (zoals de wens om energieneutraal te zijn vanaf 2025).

5. Beschikbare weerstandscapaciteit = Algemene Reserve basis

Een organisatie loopt altijd risico's. Of de gemeente in staat is de gevolgen van de risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt, wordt weergegeven door de 'weerstandscapaciteit'. Onder weerstandscapaciteit verstaan we de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om onverwachte, niet-begrote kosten te kunnen dekken. Weerstandscapaciteit bestaat uit de Algemene Reserve basis. Conform de Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen wordt deze reserve niet voor andere zaken bestemd.

Naast deze Algemene Reserve basis zijn er ook nog overige middelen die ook gebruikt kunnen worden om mogelijke om niet begrote kosten - die onverwacht en substantieel zijn - te dekken.

Daarvoor komen de volgende onderdelen in aanmerking:

- Vrij besteedbare reserves: de 'Algemene reserve vrij aanwendbaar' en de 'Algemene reserve winst verkoop aandelen Essent'.
- Post Onvoorzien: vanaf 2014 is hiervoor in de begroting een bedrag van € 50.000 structureel opgenomen.
- Stille reserves: de gebouwen en gronden die de gemeente in bezit heeft vertegenwoordigen een zekere waarde. Wanneer de marktwaarde hoger is dan de boekwaarde is er sprake van stille reserves. Daarbij houden we er rekening mee dat niet ieder eigendom (op korte termijn) kan worden verkocht. De omvang van de stille reserves is bij de Programmabegroting 2013 nog in beeld gebracht en bedroeg toen circa € 57 miljoen (exclusief pachtgronden). Voor deze middelen geldt dat deze gelden niet op korte termijn beschikbaar zijn.
- De diverse bestemmingsreserves. De bestemmingsreserves zijn al apart gezet om bepaalde projecten en dergelijke te dekken. Echter de raad kan via een besluit de bestemming van de reserve ook wijzigen en daarmee ook gebruiken om grote tegenvallers op te vangen.

6. Benodigde weerstandscapaciteit versus beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen in hoeverre het weerstandsvermogen toereikend is, wordt de ratio weerstandsvermogen berekend. De berekeningswijze hiervan is als volgt:

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit / Benodigde weerstandscapaciteit

Bij de Begroting 2017 en 2018 is de benodigde weerstandscapaciteit in de Algemene reserve basis gehandhaafd op € 6.633.666.

De ratio is nu € 6.633.666/ € 8.111.663 = 0,82. Ditzit tussen de onder de gestelde norm van 1,0 – 1,4.

Uitgaande van een ratio van minimaal 1,0 is de Algemene Reserve basis onvoldoende groot. Daarom wordt voorgesteld de Algemene reserve basis te verhogen met € 1.477.997, waarmee deze op de minimale norm komt en dus ook voldoet aan de norm van de provincie.

In onderstaande tabel zijn de verschillende weerstandsnormen toegelicht. Deze normen zijn inmiddels ook opgenomen in het nieuwe gemeenschappelijk financieel toezichtkader van de provincies.

Weerstandsnorm		
Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4 - 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1,0	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

7. Kengetallen

Verloop van de kengetallen						
Kengetallen	Jaarr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021	Begr. 2022	Begr. 2023
1. Netto schuldquote = Alle schulden (minus de kortlopende uitzettingen, liquide middelen en overlopende activa) / saldo van de baten	54%	81%	70%	68%	62%	57%
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen = Alle schulden m.u.v. kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, GR en overige verbonden partijen	44%	72%	62%	61%	55%	50%
3. Solvabiliteitsratio = Totale eigen vermogen / totaal van de passiva	32%	28%	28%	29%	30%	31%
4. Grondexploitatie = (Totaal activa van NIEGG + activa in exploitatie genomen gronden) / saldo van de baten	5%	5%	4%	3%	3%	2%
5. Structurele exploitatieruimte = ((structurele baten – structurele lasten) + (structurele onttrekkingen reserves – structurele toevoegingen reserves)) / totaal saldo van baten	1%	-/- 1%	0%	0%	1%	1%
6. Belastingcapaciteit = (OZB lasten gezinnen + rioolheffing gezinnen + afvalstoffenheffing gezinnen - eventuele heffingskorting gezinnen) / woonlasten landelijk gemiddelde voor gezinnen	102%	100%	102%	102%	103%	103%

Betekenis van deze kengetallen:

- Ratio 1 en 2. Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: hoe lager het percentage hoe beter. Dit percentage geeft de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen aan. Kortom hoe hoger de baten zijn hoe meer schulden de gemeente aan kan. We zien in 2019 een forse stijging, dit wordt veroorzaakt doordat in 2019 er voor € 20 miljoen aan langlopende geldleningen is opgenomen, daarna neemt dit ratio af door de aflossingen die plaats vinden.
- Ratio 3. Solvabiliteitsratio: hoe hoger het percentage hoe beter. Dit percentage geeft aan in welke mate wij aan onze financiële verplichtingen kunnen voldoen. Dit percentage daalt in eerste instantie ten opzichte van de jaarrekening 2018. Vanaf 2021 wordt het jaarlijks iets hoger en dus is dat een verbetering.
- Ratio 4. Grondexploitatie: hoe lager dit percentage hoe beter. Grondexploitaties vormen een groot risico zoals in de afgelopen jaren is gebleken. Dit kan dus een forse impact hebben op de financiële positie van de gemeente. Ten opzichte van de jaarrekening 2018 neemt dit ratio jaarlijks iets verder af en is er dus een verbetering te zien.
- Ratio 5. Structurele exploitatieruimte: hoe hoger dit percentage hoe beter. Dit percentage geeft aan dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Ten opzichte van de jaarrekening 2018 zien we een verslechtering. De structurele baten zijn nagenoeg gelijk aan de structurele lasten waardoor het percentage tussen -/-1% en 1% blijft.

5. Ratio 6. Belastingcapaciteit: hoe lager dit percentage hoe beter. Dit percentage bepaalt de ruimte om de belastingen te verhogen. Dit percentage geeft weer hoe de lastendruk van Horst aan de Maas zich ontwikkeld ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Voor OZB geldt dat er in 2019 een daling is geweest voor gezinnen. Vanaf 2020 wordt de stijging van het tarief OZB veroorzaakt door de inflatiecorrectie. Voor rioolheffing geldt dat het tarief hoger wordt door klimaatadaptatie (dit geldt ook voor het landelijke tarief). Voor de afvalstoffenheffing geldt dat het tarief stijgt door een duurder uitvallende aanbesteding en stijgende inzamelkosten (dit laatste geldt ook voor het landelijke tarief). Daarnaast geldt dat bij de tarieven afvalstoffenheffing en rioolrecht dat de interne kosten zuiverder zijn doorgerekend, waardoor het gemeentelijk tarief meer stijgt dan het landelijke tarief.

Normering van de kengetallen opgenomen in het gemeenschappelijk financieel toezichtkader van de provincies (GTK 2020 gemeenten).

Via het vernieuwde gemeenschappelijk toezichtkader van de provincies zijn de onderstaande normeringen voor de kengetallen vastgesteld. Hierbij zijn 3 categorieën onderscheiden. Categorie A is het minst risicovol, categorie C is het meest risicovol.

Kengetallen	Categorie	Categorie	Categorie
	A	B	C
Netto schuldquote	< 90%	90%-130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen	< 90%	90%-130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20%-50%	< 20%
Grondexploitatie	< 20%	20%-35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	< 0%
Belastingcapaciteit	< 95%	95%-105%	> 105%

Constateringen samengevat:

- Er is een toename van de vaste schulden omdat in 2019 € 20 miljoen aan langlopende geldlening is opgenomen. terwijl het eigen vermogen vanaf 2019 nagenoeg gelijk blijft. Dit zorgt voor een verslechtering van de ratio Netto schuldquote. We blijven voor de 2 schuldquota in de laagste risicocategorie.
- De solvabiliteitsratio daalt ten opzichte van de jaarrekening 2018 met 4% in 2019 daarna stijgt deze weer licht. Het eigen vermogen daalt in 2019 maar blijft daarna nagenoeg gelijk. Het totaal van de passiva van de begroting 2019 daalt ten opzichte van de jaarrekening 2018 ook in de jaren 2020 tot en met 2023 nemen deze jaarlijks verder af. Wij blijven hierbij in de middelste risicocategorie.
- Het risico van de grondexploitaties daalt ten opzichte van de jaarrekening 2018 jaarlijks licht. Dit komt doordat de boekwaarde van de gronden in exploitatie steeds verder afneemt. Dit is positief omdat hieruit blijkt dat we steeds minder risico lopen als gemeente op grondexploitaties. Hierbij zitten we in de laagste risicocategorie.
- De structurele exploitatieruimte is ten opzichte van de jaarrekening 2018 nagenoeg gelijk gebleven. De structurele lasten en baten blijft nagenoeg gelijk. Voor 2019 zitten we in de laagste risicocategorie, echter vanaf 2020 zitten we weer in de middelste risicocategorie en in 2022 en 2023 zitten we weer in de laagste risicocategorie.
- Ratio belastingcapaciteit: Bij de jaarrekening 2018 zitten we met onze lastendruk iets hoger dan het landelijk gemiddelde. Voor 2019 neemt dit iets af doordat de OZB voor gezinnen in Horst is gedaald ten nadelen van de OZB voor niet-woningen in 2019. Voor 2020 tot en met 2023 wordt de OZB hoger door de inflatiecorrectie. Dit betekent een kleine verslechtering jaarlijks. Er is dan minder ruimte om in een volgend begrotingsjaar financiële tegenvallers op

te vangen of ruimte te krijgen voor nieuw beleid. We blijven echter nog in de middelste risicocategorie voor de jaren tot en met 2023. Kanttekening is dat het erg moeilijk is in te schatten hoe de landelijke ontwikkelingen zijn op het gebied van belastingen. Klimaatadaptatie heeft een verhogend effect voor rioolheffing. De stijgende kosten voor ophalen en afval gelden ook landelijk. De grote tekorten onder meer op sociaal domein bij veel gemeenten, kan er toe leiden dat OZB-tarieven harder zullen stijgen dan waar wij nu rekening mee houden.

Conclusie wordt aangepast nadat cijfers definitief zijn

Gebaseerd op bestaand beleid en nieuw beleid in de begroting 2020 en verder kunnen we de volgende conclusie trekken uit de berekende kengetallen:

De beide schuldquota blijven ruim onder de 90% en vallen dus in de laagste risicocategorie. De solvabiliteitsratio laat eerst een verslechtering zien daarna verbetert deze. De ratio van de grondexploitatie laat een lichte verbetering zien ten opzichte van de jaarrekening 2018. Daarnaast worden de structurele lasten volledig gedekt door structurele baten (met uitzondering van het jaar 2019). Bij de belastingcapaciteit is jaarlijks een lichte verslechtering te zien. Kortom het gevoerde beleid heeft vanaf 2020 over het geheel genomen een positief effect, met uitzondering van de belastingcapaciteit.

Het gevoerde beleid is dan ook conform de doelstellingen die in het coalitieakkoord staan, met uitzondering van de lastenstijging voor inwoners en bedrijven. De doelstellingen van het coalitieakkoord zijn:

- De eigen vermogenspositie wordt behouden, c.q. versterkt, het betreft de solvabiliteit, die dus verbetert vanaf 2021;
- Dekking van investeringen via de reservepositie vermijden we, met uitzondering van zaken die in de risicoparagraaf van de begroting worden vermeld en met uitzondering van investeringen in duurzaamheid die zich terugverdienen, het betreft hier de solvabiliteit en schuldquote;
- De lasten voor de inwoners en bedrijven stijgen niet, het betreft hier de belastingcapaciteit.

C. Onderhoud kapitaalgoederen

De paragraaf kapitaalgoederen geeft inzicht in de vastgestelde beleidskaders voor het beheer en onderhoud van infrastructuur en voorzieningen in de openbare ruimte. Het gaat hierbij om wegen, riolering, groen en gemeentelijke gebouwen. De kapitaalgoederen leveren een bijdrage aan de realisatie van gemeentelijke doelen op het gebied van wegen, milieu en duurzaamheid, openbaar groen, onderwijs en dienstverlening.

De raad heeft bij het vaststellen van de onderhoud en beheerprogramma's de keuze uit kwaliteitsniveaus. Daarmee heeft zij een afwegingskader voor de inzet van financiële middelen, voor zover deze passend zijn binnen de financiële positie van de gemeente. In de tabellen van deze paragraaf is geen rekening gehouden met de directe kosten.

In deze paragraaf worden ook de doelstellingen en maatregelen voor de (gemeentelijk)gebouwen weergegeven. Er zijn ook doelstellingen en maatregelen van wegen, riolering en openbaar groen zijn in de betreffende programma's opgenomen.

1. Wegen

In programma 4 ruimte, wonen en mobiliteit is als hoofddoelstelling opgenomen een openbare ruimte die schoon, heel, veilig en goed toegankelijk is. Om invulling aan deze doelstelling te geven zorgen wij voor een adequaat beheerplan wegen. Dit betekent dat ook de hierin aanwezige civiele kunstwerken en openbare verlichting efficiënt en doelmatig beheerd worden.

Beheerplannen

- Wegbeheerplan 2020-2023
- Meerjaren onderhoudsplan Civiele kunstwerken 2009-2019 inclusief visuele inspectie 2015
- Beleidsplan openbare verlichting 2016-2025

Kwaliteitsniveau

- Basis
- Veilig en heel (looptijd t/m 2020)
- Basis

Bedragen x €1.000	Begroot na wijz. 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Wegen en trottoirs					
Exploitatie	-2.927	-2.155	-2.244	-2.397	-2.445
Totaal Wegen en trottoirs	-2.927	-2.155	-2.244	-2.397	-2.445
Bruggen / viaducten / kades					
Exploitatie	-38	-58	-58	-58	-58
Totaal Bruggen / viaducten / kades	-38	-58	-58	-58	-58
Bermen en bermsloten					
Exploitatie	-437	-424	-442	-442	-442
Totaal Bermen en bermsloten	-437	-424	-442	-442	-442
Straatreiniging					
Exploitatie	-60	-70	-70	-70	-70
Totaal Straatreiniging	-60	-70	-70	-70	-70
Openbare verlichting					
Exploitatie	-544	-556	-570	-578	-586
Totaal Openbare verlichting	-544	-556	-570	-578	-586
	Saldo 31-12	Saldo 31-12	Saldo 31-12	Saldo 31-12	Saldo 31-12
Voorziening wegen	649	0	-30	440	1.028

2. Riolering

In programma 4 - Ruimte, wonen en mobiliteit - staat als hoofddoelstelling onder meer de zorg voor het rioolbeheer. Dit gebeurt op basis van een jaarlijks op te stellen operationeel plan, dat invulling geeft aan het vastgestelde Vgrp (verbreed gemeentelijk rioleringsplan).

Bedragen x €1.000	Begroot na wijz. 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Baten rioolheffing	3.529	4.011	4.033	4.033	4.033
Exploitatie	-2.955	-2.258	-2.672	-2.660	-2.648
Rioolaansluitrecht	58	58	58	58	58
Mutatie voorziening	0	-461	-464	-464	-464
Totaal Riolering	632	1.350	956	968	979
	Saldo 31-12	Saldo 31-12	Saldo 31-12	Saldo 31-12	Saldo 31-12
Voorziening riolering	6.759	6.465	6.394	6.429	6.480

3. Groen

In programma 4 - Ruimte, wonen en mobiliteit - staat als hoofddoelstelling onder andere de zorg voor het openbare groen. Groen draagt bij aan de 'quality of life' en het welzijn van mensen. Ook levert groen een bijdrage aan een goede woon- en leefomgeving en een verfraaiing van de kernen.

Beheerplannen:

- Beheerplan Openbaar Groen 2020-2023
- Boombeheerplan
- Beheerplan openbare speelruimte 2020-2025

Bedragen x €1.000	Begroot na wijz. 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Landschapselementen					
Exploitatie	-95	-95	-95	-95	-95
Totaal Landschapselementen	-95	-95	-95	-95	-95
Bomenbeheer					
Exploitatie	-353	-353	-353	-353	-353
Totaal Bomenbeheer	-353	-353	-353	-353	-353
Openbaar groen/plantsoenen/parken					
Exploitatie	-986	-936	-953	-979	-979
Totaal Openbaar groen/plantsoenen/parken	-986	-936	-953	-979	-979

4. Gebouwen

De gemeente Horst aan de Maas heeft divers vastgoed in haar bezit. Dit vastgoed wordt ingezet voor bepaalde doeleinden.

1. eigen gebruik
2. verhuur aan verenigingen / organisaties voor hun activiteiten
3. het realiseren van toekomstige strategische doeleinden
4. overige eigendommen (rest)

Het streven blijft om een zo groot mogelijk rendement (zowel inhoudelijk als financieel) te halen met een zo beperkt mogelijk bezit. Het sturen op veiligheid, duurzaamheid en inzicht in het voldoen aan wet en regelgeving wordt beter verankerd door de keuze voor de RgdBOEI methodiek. Deze methodiek vervangt de NEN2767 methodiek, die alleen naar onderhoud kijkt.

Beheerplannen

MJOP gebouwen2018-2027 (herijking in 2020)

Kwaliteitsniveau

Basis (RgdBOEI conditie 3)

Doelstelling

Met het uitvoeren van onderhoud houden we de kwaliteit van dienstgebouwen, accommodaties en objecten op het in beleidskaders afgesproken niveau.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- Ons strategisch vastgoed heeft op basis van inspecties via de RgdBoei methodiek een goed onderhoudsniveau, met een minimale score van C=2 op veiligheid, gezondheid en bruikbaarheid. 2
- Ons strategisch vastgoed heeft op basis van inspecties via de RgdBoei methodiek een goed onderhoudsniveau, met een minimale score van C=1 op de overige aspecten (zoals energiezuinigheid, milieu en maatschappelijk) 1
- Het energiegebruik (gas, elektriciteit) van het gemeentelijk vastgoed is in 2020 10% lager dan in 2017. 10% lager
- We brengen in 2020 de begrote (MJOP) en werkelijke onderhoudskosten per m² BVO per accommodatie in beeld. De totale werkelijke onderhoudskosten zijn in totaal 10% lager dan in 2019. 10% lager
- Bij de kwartaalsgewijze schoonmaaktoets conform VSR-kwaliteit-meetsysteem scoort 90% van de hierna genoemde accommodaties (gemeentehuis, gemeentewerf, gymzalen, sporthallen en zwembad) een "goedkeur". 90%

Maatregelen

Gereed

- In 2020 is er een objectieve inspectie (RgdBOEI) en actualiseren we het Meerjarig Onderhoudsplan (MJOP). Continu
- Ons vastgoed en onderhoud zijn opgenomen in de VGMIS (Axxerion). We houden dit bij en bewaken de kwaliteit van onze accommodaties Continu
- We hebben grip op de MJOP en MIP, we weten wat de actuele onderhoudskosten per gebouw zijn en zorgen dat die passen binnen de begroting. Continu
- We voeren het MJOP uit en houden daarbij rekening met de wettelijke verplichtingen en mogelijkheden op het gebied van duurzaamheid en veiligheid. Continu

Doelstelling

We voorzien op een efficiënte en duurzame manier in de huisvestingsbehoefte van de gemeentelijke dienstverlening en de maatschappelijke organisaties.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- We hebben per accommodatie een beeld van de structurele- en incidentele verhuur. In Q4 zijn de verhuurinkomsten 10% hoger dan eind 2018 10% hoger
- De klanttevredenheid bij onze huurders wordt in Q1 gemeten. Dit is een 0-meting. In Q4 is er een 2e meting en dan scoort de klanttevredenheid minimaal het 'rapportcijfer' 7 (op een schaal van 1 tot 10). 7
- De gemeentelijke vastgoedportefeuille is in 2035 voor 90% energieneutraal en is hiermee een voorbeeldfunctie voor ander vastgoed in onze gemeente. In 2020 is de roadmap klaar om dit in 2035 te bereiken. In 2020 leveren we tevens onze 1e energieneutrale accommodatie op. 90%

Maatregelen

Gereed

- We beperken leegstand van gemeentelijk vastgoed door het uitvoeren van effectief leegstandsmanagement. Continu
- We exploiteren zwembad de Berkel op een duurzame en financieel zo gunstig mogelijke manier. Continu
- We geven projectmatig invulling aan (heroverwegingen bij) de huisvestingsbehoefte als gevolg van vastgoed- en / of accommodatiebeleid. Continu
- We hebben de advisering rond vastgoed efficiënt en adequaat ingericht. Continu
- We laten het gemeentelijk vastgoed onafhankelijk toetsen op kwaliteit (onderhoud en schoonmaak). Continu
- We organiseren en regisseren de facilitaire dienstverlening in gemeentelijke accommodaties waar dat van toepassing is en zorgen voor de bijbehorende uitvoering. Continu
- We stellen een duurzaamheidsplan en roadmap op voor ons eigen vastgoed om tot in 2035 te verduurzamen en energieneutraal te maken. 31-12-2022
- We stellen een vastgoedbeleid op voor onze gemeentelijke accommodaties. In Q2 2020 is dit beleid gepresenteerd, dan wel vastgesteld in het DT. Continu
- We verhuren accommodaties aan verenigingen binnen de financiële en maatschappelijke kaders die gesteld zijn in het accommodatiebeleid. Continu

D. Financiering

Inleiding

In het BBV 2004 (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) is de paragraaf 'financiering' voorgeschreven voor zowel de begroting als de jaarrekening. In deze paragraaf worden de plannen, feiten en visie over financiering uiteengezet. De Wet Financiering Decentrale Overheden (wet FIDO) schept een kader voor de treasuryfunctie, levert een bijdrage aan de kredietwaardigheid van de openbare lichamen en bevordert de transparantie van de treasuryfunctie. Deze wet introduceert twee instrumenten op het gebied van de treasuryfunctie:

- het treasurystatuut,
- de financieringsparagraaf.

Het treasurystatuut heeft als doel bestaande verantwoordelijkheden en bevoegdheden te formaliseren en expliciet vast te stellen. De gemeenteraad kan dan beter invulling geven aan zijn verordenende en controlerende bevoegdheid.

De financieringsparagraaf heeft als doel inzicht te geven in de algemene interne en externe ontwikkelingen die van belang zijn voor treasury en bevat informatie op het gebied van risicobeheer, de financieringspositie en de leningen- en uitzettingenportefeuille.

In de financiële verordening 2017, artikel 14 van onze gemeente is bepaald dat het college een treasurystatuut vast stelt waarin de doelstellingen, uitgangspunten en richtlijnen van de financieringsfunctie zijn opgenomen. In de collegevergadering van 10 december 2018 is het nieuwe treasurystatuut 2019-2022 vastgesteld. De aanpassingen in het nieuwe statuut betreffen voornamelijk functiebenamingen en afdelingsbenamingen zoals deze momenteel binnen de organisatie gehanteerd worden. Verder zijn in het treasurystatuut de volgende onderdelen geregeld:

- de organisatie voor het opstellen van het treasurybeleid
- de planning en controlcyclus
- de organisatie van de uitvoering van de treasury-activiteiten en
- de interne en externe controle

In overeenstemming met de financiële verordening artikel 14 is het "Treasurystatuut 2019-2022" ter kennisgeving aangeboden aan de raad en de auditcommissie. Voor de komende planningsperiode is het op 12 december 2018 vastgestelde "Treasurystatuut 2019-2022" leidend.

In Europees verband zijn afspraken gemaakt om de overheidsuitgaven nu en op langere termijn houdbaar te laten blijven. Deze maatregelen zijn vertaald naar Nederlandse wetgeving. Zoals de invoering van het verplicht schatkistbankieren (Wet Fido) en de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof).

Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof) / EMU saldo

Om hun financieringstekort te beheersen en terug te brengen, hebben de landen van de Eurozone (Europese Commissie) in het Verdrag van Maastricht een norm afgesproken. Het nationale financieringstekort mag niet meer bedragen dan 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP), waarbij de overheidsschuld niet hoger dan 60% van het BBP mag zijn.

Per 1 januari 2014 is de Wet Houdbare overheidsfinanciën ingevoerd. Daarin worden Europese afspraken over de beheersing van de schuldenlast en het begrotingstekort vertaald naar nationale wetgeving om te waarborgen dat het begrotingstekort binnen de perken blijft. Het aandeel van de landelijke decentrale overheden in de berekening van het begrotingstekort van 3% bedraagt 0,5%. Alle gemeenten samen nemen daarvan circa 0,34% voor hun rekening.

In de wet staat dat gemeenten een gelijkwaardige bijdrage moeten leveren aan het terugdringen van het EMU-tekort. Het onderhandelingsakkoord tussen het Rijk en de decentrale overheden heeft de aanvankelijke scherpe kantjes van de regels afgehaald door een tekort van 0,5% BBP toe te staan voor de eerste jaren. Bovendien werden er geen sancties opgelegd als er toch sprake was van overschrijdingen.

Daarnaast gelden de regels voor het maximale begrotingstekort niet voor elke gemeente apart, maar

voor alle gemeenten samen. Dat betekent dat een gemeente of provincie die in een jaar fors investeert dat gewoon kan doen als alle gemeenten samen maar binnen de norm blijven. De vier grote gemeenten samen hebben een aandeel van 85% op de grootte van het tekort. Het aandeel van onze gemeente is uitermate gering.

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, art. 19) is de verplichting vastgesteld dat de gemeenten ramingen van het EMU-saldo dienen te verstrekken over het voorafgaande jaar, het actuele jaar en het volgende jaar. Met ingang van 2017 is conform de vernieuwing BBV de ontwikkeling van het EMU-saldo voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar vereist in de meerjarenbegroting.

De EMU-tekortruimte voor decentrale overheden is voor jaren 2019 tot en met 2022 vastgesteld op 0,4% van het bruto binnenlands product per jaar. Deze ruimte zal worden onderverdeeld tussen gemeenten, provincies en waterschappen.

De individuele overheden (gemeenten, provincies en waterschappen) verstrekken onderstaande gegevens jaarlijks aan het CBS. Indien hieruit blijkt dat op macroniveau het EMU-saldo overschreden wordt, zullen de gemeenten, provincies en waterschappen hierover worden geïnformeerd. De gemeenten worden (nog) niet afgetrokken op een eventueel hoger EMU-tekort.

Het meerjarig berekende EMU saldo is opgenomen in de financiële begroting onderdeel 3.5 van dit boekwerk.

Financieringspositie

Voor een duidelijk beeld van de mogelijke risico's bij de financiering geven we aan welke omvang de financiering binnen onze gemeente heeft. In onderstaande tabel staan de begrote posities ultimo 2020-2023.

Daarbij wordt de verhouding weergegeven tussen het Eigen en Vreemd Vermogen.

Financieringspositie				
	2020	2021	2022	2023
Vaste activa	€ 143.612	€ 139.484	€ 135.059	€ 130.038
Grondexploitatie	€ 5.195	€ 3.740	€ 3.486	€ 2.730
Totaal vaste activa	€ 148.807	€ 143.224	€ 138.545	€ 132.768
Eigen vermogen	€ 44.233	€ 44.030	€ 43.633	€ 43.441
Voorzieningen	€ 11.296	€ 10.074	€ 9.757	€ 9.947
Vreemd vermogen	€ 74.460	€ 69.133	€ 63.979	€ 59.069
Totaal vermogen	€ 129.989	€ 123.237	€ 117.369	€ 112.457
Financieringstekort	€ -18.818	€ -19.987	€ -21.176	€ -20.311
Verhouding:				
Eigen vermogen	34,03%	35,73%	37,18%	38,63%
Vreemd vermogen	65,97%	64,27%	62,82%	61,37%
Financieringstekort	-14,48%	-16,22%	-18,04%	-18,06%

Een tekort aan financieringsmiddelen wordt met externe financieringsmiddelen "kort of lang" gefinancierd.

Het keuzemoment voor het aantrekken van een vaste geldlening ("lang-geld") wordt naast het inzicht in de geldstromen bepaald door:

- de marktverwachtingen
- de wettelijke bepalingen en
- de toetsingscriteria van de provincie m.b.t. de kasgeldlimiet en de renterisiconorm (wet FIDO).

Het is niet toegestaan alles met "kort geld" - een kasgeldlening - te financieren. Er zijn criteria opgesteld voor de lokale overheden om te voorkomen dat in de toekomst men bij herfinanciering met financiële tegenvallers wordt geconfronteerd. De kasgeldlening is een instrument waar door de lokale overheden veel gebruik van wordt gemaakt omdat er in de markt momenteel een negatieve rente op wordt gegeven door de verstrekkers van de lening.

Risicobeheer: kasgeldlimiet en rente-risiconorm

De gemeente verstrekt enkel leningen of garanties aan derden uit hoofde van haar publieke taak. Hiervoor is een besluit van de raad noodzakelijk. Om de budgettaire risico's te beperken, zijn twee normen op grond van de Wet Financiering Decentrale Overheden van belang: de kasgeldlimiet en de rente-risiconorm.

Kasgeldlimiet

Deze limiet heeft betrekking op leningen met een looptijd tot maximaal 1 jaar (max. 8,5% van het bedrag van de begroting). Het gaat hierbij om renterisico's van de vlottende schuld. Toegestane instrumenten bij het aantrekken van kortlopende middelen zijn daggeld, kasgeldleningen en de kredietlimiet op rekening-courant. Met het in werking treden van het schatkistbankieren moeten overtollige gelden boven de normgrens van schatkistbankieren in de schatkist gestort te worden. Bij het aantrekken van financieringen voor langer dan een jaar zijn uitsluitend geldleningen toegestaan.

De vlote schuld wordt afgezet tegen de norm van de kasgeldlimiet. De kwartaalrapportages zijn belangrijk voor het signaleren van mogelijke overschrijdingen. Als dit structureel is en er sprake is van een overschrijding van drie opeenvolgende kwartalen, moet de gemeente met de provincie in overleg over een beëindiging van de overschrijding. De gemeente wordt dan verplicht een vaste geldlening af te sluiten (consolideren).

Om het verloop van de kasgeldlimiet te monitoren en te bepalen of consolidatie noodzakelijk is wordt onderstaand overzicht gemonitord.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat de kasgeldlimiet in kwartaal 4 van 2018 een lichte overschrijding laat zien. De overschrijding is in kwartaal 1 van 2019 al opgelost. De hoogte van de vlottende schuld is sterk afhankelijk van de mate en het tempo van uitvoering van geraamde investeringen en grondverkoop.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)	3e kw 2018	4e kw 2018	1e kw 2019	2e kw 2019
Omschrijving				
Vlottende korte schulden				
Opgenomen gelden < 1 jaar	€ 20.000	€ 21.000	€ 30.000	€ 50.000
Schuld in rekening courant	€ -	€ -	€ -	€ -
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	€ -	€ -	€ -	€ -
Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal vlottende korte schulden	€ 20.000	€ 21.000	€ 30.000	€ 50.000
Vlottende middelen				
Contante gelden in kas	€ 11	€ 6	€ 5	€ 4
Tegoeden in rekening courant	€ 14.572	€ 11.282	€ 36.324	€ 60.714
Overige uitstaande gelden < 1 jaar				
Totaal vlottende middelen	€ 14.583	€ 11.288	€ 36.329	€ 60.718
Totaal netto vlottende schuld (1-2)	€ 5.417	€ 9.712	€ 6.329	€ 10.718
Kasgeldlimiet				
Begrotingstotaal (oorspronkelijke begroting)	€ 95.164	€ 95.164	€ 100.031	€ 100.031
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percenta	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Kasgeldlimiet: (4 X 5 / 100)	€ 8.089	€ 8.089	€ 8.503	€ 8.503
Ruimte onder kasgeldlimiet (4-3)	€ 2.672	€ -	€ 14.832	€ 19.221
Overschrijding van de kasgeldlimiet (3-4)	€ -	€ 1.623	€ -	€ -

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft betrekking op financieringen met een rentetypische looptijd van langer dan 1 jaar. De gemeente loopt renterisico over

- dat deel van de leningenportefeuille dat in een jaar in aanmerking komt voor herfinanciering of renteherziening en
- nieuw aan te trekken langlopende leningen.

Aansluitend op de geactualiseerde Wet Fido is per 1 januari 2010 de nieuwe Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden in werking getreden. Vanaf dat moment wordt de risiconorm berekend op basis van een percentage (20%) van het begrotingstotaal. Doel is het renterisico bij herfinanciering te beheersen. Jaarlijks mogen de verplichte aflossingen en de renteherziening niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Het schema hieronder laat zien dat we ruim onder de renterisiconorm zijn gebleven. De provincie toetst de kasgeldlimiet en renterisiconorm uit hoofde van haar financiële toezicht.

Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld				
Omschrijving	2020	2021	2022	2023
1a Renteherziening op vaste schuld opgenomen gelden (o/g)	€ -	€ -	€ -	€ -
1b Renteherziening op vaste schuld uitgeleende gelden u/g	€ -	€ -	€ -	€ -
2 Netto renteherziening op vaste schuld (1a-1b)				
3 Betaalde aflossingen	€ 5.328	€ 5.153	€ 4.911	€ 4.672
4 renterisico op vaste schuld (2+3)	€ 5.328	€ 5.153	€ 4.911	€ 4.672
Renterisiconorm				
5 Begrotingstotaal	€ 105.790	€ 102.644	€ 103.247	€ 103.816
6 Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20,00%	20,00%	20,00%	120,00%
7 Renterisiconorm	€ 21.158	€ 20.529	€ 20.649	€ 124.579
toets renterisiconorm				
8 renterisiconorm (7)	€ 21.158	€ 20.529	€ 20.649	€ 124.579
9 renterisico op vaste schuld (4)	€ 5.328	€ 5.153	€ 4.911	€ 4.672
10 ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	€ 15.830	€ 15.376	€ 15.738	€ 119.907

Nieuwe BBV richtlijnen BBV nota "Rente 2017"

Om ervoor te zorgen dat in de begroting en verantwoording de totale rentelasten en de daaraan gekoppelde financieringsbehoefte inzichtelijk zijn, wordt in de BBV voorgeschreven dat de paragraaf financiering voortaan ook in ieder geval inzicht geeft in

- de rentelasten,
- het renteresultaat,
- de financieringsbehoefte en
- de manier waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend.

De commissie BBV adviseert hiervoor een renteschema op te nemen in de paragraaf financiering. Onderstaande schema voldoet aan het genoemde advies.

Renteschema: Begroting 2020 vernieuwde BBV notitie		
	Omschrijving	2020
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€ 1.948.311
b.	De externe rentebaten (idem)	€ -558.769
	Saldo rentelasten en rentebaten	€ 1.389.542
c.1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	€ -92.297
c.2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend.	€ -230.355
c.3.	De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	€ 455.449
		€ 132.797
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	€ 1.522.339
d.1.	Rente over het eigen vermogen	€ -
d.2.	Rente over de voorzieningen (die tegen CW gewaardeerd zijn)	€ -
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	€ 1.522.339
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€ -1.931.555
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury	€ -409.216

De omslagrente (renteomslag) wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente wordt vervolgens op consistente en eenduidige wijze toegerekend aan de individuele activa. Daarbij is differentiatie per investering of taakveld niet toegestaan. Het bij de begroting (voor)gecalculeerde omslagpercentage mag binnen een marge van 0,50% worden afgerond. Wijken de werkelijke rentelasten die (over een jaar) aan taakvelden hadden moeten worden doorbelast meer dan 25% af van de rentelasten die op basis van de voorgerecalculeerde renteomslag aan de taakvelden is toegerekend, dan is een correctie verplicht. Dit is gerelateerd aan de fluctuaties van de rentetarieven op de geldmarkt.

Doelstelling

We voldoen aan de wettelijke financiële kaders en vastgestelde gemeentelijke verordeningen.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

	Norm
• De wettelijk voorgeschreven kasgeldlimiet wordt niet overschreden.	€ 0,-
• De wettelijk voorgeschreven renterisiconorm wordt niet overschreden.	€ 0,-
• Het CBS keurt ieder kwartaal de aangeleverde IV3 informatie goed.	goed

Maatregelen

	Gereed
• Per kwartaal monitoren we de kasgeldlimiet en sturen bij waar nodig.	Continu
• We actualiseren maandelijks onze liquiditeitsprognose.	Continu
• We beheren de renterisico's bij herfinanciering en voldoen aan de renterisiconorm conform Wet Fido.	Continu
• We beschikken over een actueel en effectief financieel kader (o.a. treasury-statuuut, nota reserves & voorzieningen, verordening ex art 212, 213 & 213a).	Continu
• We leveren de kwartaalrapportages aan het CBS (oa. IV3), inclusief de berekening van het gemeentelijke EMU-saldo.	Continu

E. Bedrijfsvoering

Organisatieontwikkeling

De organisatie blijft in ontwikkeling. Afgelopen jaren zijn er met de lijn 'van Vakmanschap naar Meesterschap' door de organisatie majeure stappen gezet in de ontwikkeling. We werken vanuit strategie, cultuur en structuur. Inmiddels worden de uitgangspunten van Vakmanschap naar Meesterschap herijkt. Dit hangt samen met de strategische visie die in voorbereiding is. Wat voor gemeente willen we zijn? Wat verwachten de inwoners, bedrijven en bezoekers van de gemeente? Deze vragen zijn relevant voor alle beleidsthema's en voor alle contacten met de inwoners, bedrijven en bezoekers van de gemeente.

Het verbeteren van de organisatie is een continu proces. Elke twee jaar wordt de organisatie geëvalueerd en aangepast aan de gewijzigde omstandigheden. De gemeente neemt deel aan klanttevredenheidsonderzoeken om te kijken hoe tevreden de inwoners en ondernemers zijn.

Werkgever

Een belangrijk aandachtspunt in de ontwikkeling van de organisatie is het toekomstgerichte uitdagende perspectief dat we als werkgever bieden. De gemeente heeft het afgelopen jaar gewerkt aan de profilering als werkgever en draagt dit de komende jaren nog meer. We zijn inventief in het invullen van vacatures en doen dat vaak door medewerkers intern kansen te bieden. Dat doen we op ieder werkniveau. Dit vraagt een omgeving waar medewerkers mogen groeien en daar de ruimte voor krijgen. Aandachtspunten waar we komende periode aan werken zijn ons karakter van een 'doe-gemeente' binnen een ambitieuze gemeente waar altijd wat te doen is. Een prima eigenschap om resultaatgericht te zijn mits er ruimte is voor denkkracht. Daar mag meer balans in komen. Dit is een belangrijk onderwerp bij het herijken van de organisatievisie.

Samenwerking bedrijfsvoering Horst aan de Maas en Venray

De intensieve samenwerking tussen Horst aan de Maas, Venray en Venlo heeft in 2019 een andere wending gekregen door veranderende kaders en context. In Venlo is besloten prioriteit te geven aan de eigen ambtelijke organisatie en dienstverlening. Dat betekent dat Venlo vooralsnog niet actief en niet materieel als volwaardig partner bij het vervolg van de samenwerking op bedrijfsvoering aanhaakt. Dit heeft tot gevolg dat momenteel een intensieve samenwerking met Venray op bedrijfsvoeringsgebied verkend wordt. De afgelopen zomerperiode is ingezet op het uitwerken van een Businesscase waarmee inzicht gegeven kan worden op de wenselijkheid en haalbaarheid van nadere samenwerking op bedrijfsvoering tussen beide gemeenten. Dit als oplossing voor vraagstukken in de dienstverlening op zowel kwaliteit, kwetsbaarheid en kosten. In de 2e helft van 2019 kan nader inzicht worden gegeven in de uitkomsten van de businesscase op samenwerking.

De samenwerking op automatiseringsgebied (ICT-infrastructuur) met Venray verloopt voorspoedig en eind 2019 is de ICT-infrastructuur van Horst en Venray vernieuwd en geharmoniseerd.

Verbonden partijen

De gemeente Venlo, Venray en Horst aan de Maas werken samen op het sociaal domein, de Regionale Uitvoeringsdienst, de Veiligheidsregio en Regio Venlo. De Veiligheidsregio en Regio Venlo zijn in de begroting opgenomen in de paragraaf verbonden partijen.

Werken aan de toekomst – service- en datagericht werken

Bedrijfsvoering blijft zich onderscheiden in het werken vanuit de servicegedachte gericht op gebruiksgemak, snelheid en-, kwaliteit van service. We doen dat in combinatie met het werken vanuit data-analyse en het ontsluiten van data via bijvoorbeeld dashboards. We bieden als organisatie ruimte hiermee om te experimenteren en ons te ontwikkelen, passend binnen het profiel van onze ondernemende gemeente.

In de begroting zijn gaan wij in op de Kritische Prestatie Indicatoren en de maatregelen die daarvoor nodig zijn voor bedrijfsvoering, Financiën, HRM, Informatievoorziening en Bestuurlijke en Juridische Zaken.

Doelstelling

Door samenwerking met omliggende gemeenten vergroten wij onze kennis, gezamenlijke capaciteit, efficiency, innovatiekracht, kwaliteit van dienstverlening en verminderen we onze kwetsbaarheid

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)	Norm
<ul style="list-style-type: none"> • Duidelijkheid op welke gebieden van informatievoorziening er samenwerking plaatsvindt tussen de gemeenten Horst aan de Maas en Venray. 	2020
<ul style="list-style-type: none"> • De operationele en technische onderdelen die betrekking hebben op HRM en het bevorderen van de mobiliteit van medewerkers zijn in 2022 geharmoniseerd. 	2022
<ul style="list-style-type: none"> • We hebben in 2022 een samenwerkingsverband waarbij klant contact diensten efficiënt en effectief worden geleverd aan de gemeenten en hun klanten. 	2022
<ul style="list-style-type: none"> • De ICT-infrastructuur van de gemeenten Horst aan de Maas en Venray is gelijk. 	2022
Maatregelen	Gereed
<ul style="list-style-type: none"> • We inventariseren de mogelijkheden voor regionale samenwerking op het gebied van burgerzaken en het KCC. 	31-12-2020
<ul style="list-style-type: none"> • We werken op het gebied van bedrijfsvoering samen met de gemeenten Venlo en Venray en regio Noord-Limburg. 	Continu
<ul style="list-style-type: none"> • We werken op het gebied van informatiebeveiliging samen met de gemeente Venray 	Continu
<ul style="list-style-type: none"> • We werken samen met de gemeente Venray op het gebied van Informatievoorziening (IV). 	Continu

Financiën

Doelstelling

Onze financiële dienstverlening sluit aan bij de behoeften van belanghebbenden.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)	Norm
<ul style="list-style-type: none"> • Gemeenteraad, college en medewerkers zijn tevreden over de financiële dienstverlening en waarderen dit minimaal als voldoende. 	
<ul style="list-style-type: none"> • We betalen 98% van de inkoopfacturen binnen 14 dagen. 	98%
<ul style="list-style-type: none"> • We boeken maximaal € 10.000 per jaar aan privaatrechtelijke vorderingen af als 'niet invorderbaar' 	€ 10.000
<ul style="list-style-type: none"> • 98% van de kwijtscheldingen wordt afgehandeld door het Inlichtingenbureau. 	98%
Maatregelen	Gereed
<ul style="list-style-type: none"> • We beschikken over een efficiënte en effectieve financiële administratie. 	Continu

- We hanteren een streng, rechtvaardig, efficiënt en effectief invorderingsbeleid met een sociaal karakter. En onderzoeken de mogelijkheden van invordering op maat. Continu
- We hebben een gedegen systeem van financiële advisering Continu
- We hebben kwalitatief goed functionerende budgetverantwoordelijken. Continu
- We leveren de P&C-documenten tijdig en volledig op en ontwikkelen die door. Continu

Human Resource Management (HRM)

Doelstelling

HRM. De gemeente is een goed werkgever.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- Medewerkers waarderen het werken bij de (organisatie) gemeente Horst aan de Maas 'overall' met het rapportcijfer 8 (opeen schaal van 1-10). 8
- Er is jaarlijks 20% in- en externe mobiliteit van medewerkers. 20%
- De helft van de vacatures wordt intern ingevuld. 50%
- Het ziekteverzuimpercentage is lager dan 3,5%. < 3,5%
- Het beschikbare budget voor talentontwikkeling wordt volledig benut. 100%
- Eind 2019 zijn er 10 garantiebanen in onze organisatie gecreëerd. 10

Maatregelen

Gereed

- In 2023 hebben we voldaan aan de aan de maatschappelijke doelstelling om ca. 14 garantiebanen te hebben gecreëerd voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De berekening is gebaseerd op basis van de huidige bekende gegevens. Continu
- Maatwerktrajecten op het gebied van instroom, doorstroom en uitstroom worden effectief en planmatig begeleid. Continu
- Via een opleidingsplan stimuleren we talentontwikkeling en persoonlijke ontwikkeling op zowel collectief als individueel niveau. Continu
- We geven invulling aan regionale HRM-samenwerking op het gebied van mobiliteit / arbeidsmarkt en garantiebanen. Op het gebied van arbeidsvoorwaarden en E-HRM wordt verdere samenwerking verkend. Continu
- We leveren via gerichte initiatieven / projecten een bijdrage aan de duurzame inzetbaarheid van medewerkers bij de gemeente Horst aan de Maas. Continu
- We stellen een strategische personeelsplanning op met als doel de juiste persoon op de juiste plek. 31-12-2020

Doelstelling

HRM. De organisatie heeft actuele personele- en organisatorische ken- en stuurgetallen als basis voor besluiten die bijdragen aan onze doelen.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)	Norm
<ul style="list-style-type: none"> Het management beschikt over een maandelijks geactualiseerde financiële rapportage op HRM-gebied.	100%
<ul style="list-style-type: none"> Het management beschikt continue over realtime informatie over HRM-thema's.	100%
<ul style="list-style-type: none"> 90% van de HRM-beheertaken verloopt digitaal.	90%

Maatregelen	Gereed
<ul style="list-style-type: none"> HRM-processen worden zo efficiënt mogelijk ingericht en daar waar mogelijk gedigitaliseerd.	Continu
<ul style="list-style-type: none"> We richten een proces in om te komen tot optimale sturing op personele en organisatorische ken- en stuurgetallen.	31-12-2020

Informatievoorziening

Doelstelling

De dienstverlening en bedrijfsprocessen van de gemeentelijke organisatie worden tegen acceptabele kosten ondersteund door kwalitatief goede informatie en informatiesystemen.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)	Norm
<ul style="list-style-type: none"> De ontvangen poststukken zijn binnen 2 werkdagen digitaal geregistreerd.	>95%
<ul style="list-style-type: none"> De ontvangen vragen en (storings)meldingen bij de Servicedesk zijn binnen 5 werkdagen afgehandeld.	>90%
<ul style="list-style-type: none"> De beschikbaarheid van de (primaire) businessapplicaties op werkdagen van 7.00 tot 18.00 uur is gegarandeerd.	>99%
<ul style="list-style-type: none"> Het aantal medewerkers van de organisatie die met business intelligence (BI) rapportages werkt stijgt	40%
<ul style="list-style-type: none"> De kwaliteit van de basisregistraties voldoen aan de wettelijke richtlijnen	>95%
<ul style="list-style-type: none"> De gedigitaliseerde documenten voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen	>95%

Maatregelen	Gereed
<ul style="list-style-type: none"> We leveren de producten en diensten informatievoorziening	Continu
<ul style="list-style-type: none"> We ondersteunen de clusters in de groei naar data-gedreven werken	Continu

Doelstelling

De inrichting, het beheer en de uitvoering van de informatievoorziening zijn integraal op elkaar afgestemd. Daarbij wordt rekening gehouden met in- en externe ontwikkelingen.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)	Norm
<ul style="list-style-type: none"> 80% van de in het jaarplan informatievoorziening genoemde projecten worden binnen het lopende jaar gestart en/of afgerond.	80%
Maatregelen	Gereed
<ul style="list-style-type: none"> We verwerken de in- en externe ontwikkelingen in het informatiebeleid en informatieplan.	Continu
<ul style="list-style-type: none"> We voeren portfolioprojecten uit.	Continu

Bestuurlijke en juridische zaken (BJZ)

Doelstelling

Het Bestuurs- en managementsecretariaat ondersteunt bestuur en management effectief en efficiënt.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)	Norm
<ul style="list-style-type: none"> Uit de jaarlijkse evaluatie blijkt dat het bestuur en het management tevreden zijn over de ondersteuning van het bestuurssecretariaat en managementondersteuning en geven de dienstverlening minimaal een 7.	7
Maatregelen	Gereed
<ul style="list-style-type: none"> Het Bestuurssecretariaat ondersteunt het college.	Continu
<ul style="list-style-type: none"> Het Managementsecretariaat ondersteunt management en directie.	Continu

Doelstelling

We benutten subsidiemogelijkheden- zowel provinciaal, nationaal als Europees -maximaal en minimaliseren de financiële risico's in projecten waarvoor subsidie is ontvangen.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)	Norm
<ul style="list-style-type: none"> Van de aan de gemeente verleende subsidies wordt bij de vaststelling minimaal 90% van de werkelijk gemaakte kosten ook daadwerkelijk uitgekeerd.	90%
Maatregelen	Gereed
<ul style="list-style-type: none"> Jaarlijks beoordelen we voorgenomen projecten in de voorjaarsnota en programmabegroting op hun potentie voor externe financiering.	Continu
<ul style="list-style-type: none"> We stimuleren kennisontwikkeling en bewustwording richting organisatie over subsidieverwerving en -coördinatie.	Continu
<ul style="list-style-type: none"> Wij borgen dat gemeentelijke investeringen in projecten met subsidiabele thema's worden getoetst op subsidiekansen en wegen de slaagkans af tegen	Continu

de gevraagde inspanning.

- Wij onderhouden contacten in de regio Venlo om subsidiekansen voor regionale thema's en projecten tijdig te signaleren en indien mogelijk te benutten. Daarvoor zijn wij bereid in voorkomende gevallen een trekkersrol te vervullen. Continu
- Wij treden op als gesprekspartner voor lokale initiatieven van maatschappelijke organisaties en bedrijven en zijn bereid initiatieven met gewenste maatschappelijke impact ondersteuning te bieden bij het werven van fondsen en subsidies. Continu

Doelstelling

We hebben een effectief en efficiënt inkoopbeleid en contractbeheer.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- Al onze leveringen/diensten en werken worden jaarlijks overeenkomstig de wettelijke regelgeving en ons eigen inkoopbeleid ingekocht. 100%

Maatregelen

Gereed

- Het inkoop- en aanbestedingsbeleid wordt geactualiseerd aan de hand de vorming van een shared service center om toekomstige aanbestedingen samen met de gemeenten Venlo en Venray op te kunnen pakken 31-12-2020
- We doen nader onderzoek naar de mogelijkheden om de toegang tot het lokale MKB verder te verbeteren en passen die maatregelen toe Continu
- We stimuleren het gebruik van het contractbeheersysteem onder de contractbeheerders met het oog op rechtmatigheid en als controle-instrument. Continu

F. Verbonden partijen

1. Inleiding

In deze paragraaf geven we inzicht in de verbonden partijen.

Een verbonden partij is een privaot- of publiekrechtelijke rechtspersoon waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft (artikel 1 BBV). Er is sprake van een bestuurlijk belang als er zeggenschap is op basis van stemrecht of vertegenwoordiging in het bestuur van de organisatie. Er is sprake van een financieel belang wanneer een beschikbaar gesteld bedrag niet verhaalbaar is bij faillissement of wanneer er financiële aansprakelijkheid bestaat als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Verbonden partijen voeren publieke taken uit die een relatie hebben met het bereiken van de doelstellingen van het programmaplan en de daaraan gekoppelde beleidsvoornemens.

In de secretarissenkring Noord-Limburg en griffies zijn afspraken gemaakt om meer GRIP op de samenwerking te krijgen. De GRen zijn verdeeld over de verschillende gemeentes om zo aan iedere GR extra aandacht te kunnen geven. Ook vindt er afstemming plaats tussen de controllers van de GR en die van de gemeenten.

Voor elk van deze partijen zijn de gegevens hieronder opgenomen:

De bedragen in deze paragraaf zijn niet afgerond op duizenden euro's.

2. Verbonden partijen

Er is op dit moment sprake van de volgende verbonden partijen:

Gemeenschappelijke regelingen:

1. Veiligheidsregio Limburg-Noord
2. Euregio Rijn-Maas-Noord
3. Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Noord-Limburg West (NLW)
4. Districtelijke Bundeling Handhavingscapaciteit
5. Samenwerkingsovereenkomst Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum
6. Gemeenschappelijke Regeling Maasveren Limburg Noord
7. Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg Noord
8. RUD Limburg
9. Omnibuzz

Coöperaties/vennootschappen:

10. Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo

Stichtingen/verenigingen:

-

Overig:

11. Regio Venlo (vrijwillig samenwerkingsverband)
12. Banenplein Limburg
13. Aandelen:
  - 1 a t/m f. Diverse deelnemingen als gevolg verkoop aandelen Essent
  2. Waterleidingmaatschappij Limburg
  3. Bank voor Nederlandse Gemeenten
  4. Bodemzorg Limburg

Voor elk van deze partijen zijn de gegevens hieronder opgenomen in een uniform format. Van elke verbonden partij is de meest actuele financiële informatie vermeld.

Nummer:	1	
Naam van de verbonden partij:	Veiligheidsregio Limburg Noord	
Vestigingsplaats:	Venlo	
Doel (openbaar belang)	Behartiging van de belangen van de 15 gemeenten binnen het gebied van de Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN), handelend vanuit de taken en verantwoordelijkheden zoals opgenomen in de Wet Veiligheidsregio's en de Wet Publieke gezondheid.	
Relatie met programma	Programma 4, Sociaal Maatschappelijk, Participatie en voorzieningen en programma 6 Openbare Orde en Veiligheid, Toezicht en Handhaving	
Bestuurlijke en financieel belang	Een groot deel van de gemeentelijke verantwoordelijkheden op het terrein van Veiligheid en Publieke Gezondheid zijn conform de geldende wetgeving belegd bij de VRLN. Hiervoor betaalt Horst aan de Maas een gemeentelijke bijdrage. De bijdrage voor 2020 (voor zowel veiligheid als gezondheid) bedraagt € 4.774.000	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>In 2017 is de 25% van de hogere gemeentelijke bijdrage verwerkt in de begroting, dit na de harmonisatie van de begroting van de VRLN van 2016. In december 2017 is besloten de stijging van loonkosten en pensioenpremies op te vangen door verhoging van de gemeentelijke bijdrage. In 2020 zal het volledige bedrag zijn verwerkt in onze begroting.</p> <p>De Veiligheidsregio heeft een traject ingezet van verbetering en transparantie in zijn bedrijfsvoering. Belangrijk onderdeel hiervan was de harmonisatie van de begrotingen en de daaruit volgende gemeentelijke bijdrage. De ontwikkelingen worden vanuit een proactieve en positief kritische houding door het college gevolgd zodat de raad ook voldoende ruimte en gelegenheid krijgt om deze ontwikkelingen te volgen.</p> <p>Samen met VRLN en andere ketenpartners wordt inmiddels gewerkt aan de realisatie van een multifunctionele brandweerkazerne met oefenterrein op een terrein bij de Westsingel in Horst aan de Maas. De vergunningsprocedure daarvoor loopt.</p>	
	01-01-2020 (begroot)	31-12-2020 (begroot)
Eigen vermogen	€ 2.965.000 (begroot)	€ 2.770.000 (begroot)
Vreemd vermogen	€ 47.859.000 (begroot)	€ 51.266.000 (begroot)
Resultaat boekjaar	- / - € 195.000 (begroot)	

Numer:	2
Naam van de verbonden partij:	Euregio Rijn-Maas-Noord
Vestigingsplaats:	Mönchengladbach en Venlo
Doel (openbaar belang)	De vertegenwoordigers van overheden en Kamers van Koophandel bereiken in de Euregio overeenstemming over gezamenlijke Duits-Nederlandse projecten en stimuleren vervolgens de voortvarende uitvoering ervan. De Euregio adviseert over het belang van projecten in relatie tot de beschikbare subsidiegelden. Bij onderwerpen die het werkgebied overstijgen, vertegenwoordigt de Euregio Rijn-Maas-Noord haar leden naar andere euregio's en naar overheden en instellingen op landelijk en Europees niveau.
Relatie met programma	Programma 1 Economie en ruimte
Bestuurlijke en financieel belang	<p>De Euregio zet zich in voor</p> <ul style="list-style-type: none"> • het bevorderen van de grensoverschrijdende samenwerking op de programmaonderdelen • het bevorderen van de ontwikkeling van de regio op het gebied van technologie, economie, innovatie en duurzaamheid • het grensoverschrijdend bevorderen van de integratie van inwoners. • het behalen van subsidie voor projecten. Het budget is opgebouwd uit verschillende inkomsten. Het grootste deel bestaat uit kostenvergoedingen en subsidie van de Europese Unie, de deelstaat NRW en de provincie Limburg. Verder financieren de Duitse en Nederlandse leden een deel van het budget met hun bijdrage. De jaarlijkse contributie/bijdrage is € 6.880 (€ 3.440 per stem).
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Naast de periodieke Algemene ledenvergaderingen bestaat de Euregio Rijn-Maas-Noord uit verschillende commissies:</p> <ul style="list-style-type: none"> • commissie Government-to-Government, • commissie Business-to-Business, • commissie People-to-People en • commissie INTERREG. <p>INTERREG stimuleert innovatieve en duurzame projecten die zich richten op het sterker maken van Europa. Denk aan meer innovatiekracht, een beter milieu en het verkleinen van de economische verschillen tussen regio's en lidstaten onderling. De INTERREG periode V (2014-2020) biedt vooral kansen op regionaal en bovenregionaal niveau o.a. vanwege het gevraagde schaalniveau van projecten en initiatieven. De taak en opdracht van onze subsidiecoördinator is erop gericht aansluiting te vinden met de regio Venlo en kansen en mogelijkheden voor Horst aan de Maas te benutten. Ook wordt waar mogelijk de verbinding gemaakt met de bestuursopdracht over een nieuw afsprakenkader voor Internationale Zaken. Op basis van dit afsprakenkader wordt de regio Noord en Midden-Limburg ondersteund en geadviseerd over onze internationale positionering en het verkleinen van grensbarrières. De ambtelijke ondersteuning hiervoor wordt</p>

	ingevuld door gemeente Venlo.	
	01-01-2018 (werkelijk)	31-12-2018 (werkelijk)
Eigen vermogen	€ 372.797	€ 380.909
Vreemd vermogen	€ 445.019	€ 570.090
Resultaat boekjaar	€ 8.111	

Nummer:	3
Naam van de verbonden partij:	Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Noord-Limburg West (NLW)
Vestigingsplaats:	Venray
Doel (openbaar belang)	Het uitvoeren van de (voormalige) Wet sociale werkvoorziening voor de gemeenten Peel en Maas, Horst aan de Maas en Venray. Sinds 1 januari 2015 is de NLW een van de professionele partners bij het uitvoeren van de Participatiewet.
Relatie met programma	Programma 4, Sociaal Maatschappelijk, participatie en voorzieningen
Bestuurlijke en financieel belang	De gemeente heeft als bestuurder van het werkvoorzieningschap zeggenschap over de inhoudelijke dienstverlening van de NLW-Groep NV en als aandeelhouder zeggenschap over de bedrijfseconomische aspecten van de NLW-groep NV.
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>De belangrijkste opgave van NLW is en blijft de uitvoering van de sociale werkvoorziening. De komende 10 jaar vervult NLW het werkgeverschap voor 1.000, aflopend naar 600, SW-medewerkers die een vast dienstverband hebben bij de gemeenschappelijke regeling. Deze medewerkers worden in een zo regulier mogelijke omgeving geplaatst.</p> <p>De rol en positionering van de NLW binnen het speelveld van de Participatiewet wordt steeds duidelijker. De NLW transformeert zich naar een maatschappelijk werkbedrijf waarin ontwikkeling van mensen centraal staat. De ambitie ligt op het ontwikkelen van inwoners, gericht op een regulier dienstverband. De dienstverlening wordt hier continu op aangepast. Dit vormt ook onderdeel van het transformatie proces.</p> <p>Samen met lokale (werkgevers)initiatieven maakt NLW een sluitend netwerk van arbeidsparticipatie om mensen met een arbeidsbeperking duurzaam te laten deelnemen aan het economisch arbeidsproces. Mensen met een beperking doen niet alleen volwaardig mee in de economie, maar ook de maatschappelijke en sociale waarden worden hiermee gerealiseerd.</p> <p>In de Participatiewet is opgenomen dat er jaarlijks een korting zal plaatsvinden op deze rijkssubsidie terwijl de loonkosten van de SW medewerkers niet dalen. Het gevolg is dat er tekorten ontstaan die door een gezonde exploitatie van het NLW bedrijf moeten worden gecompenseerd.</p> <p>Door een Raad van Advies (bestaande uit medewerkers van de betreffende gemeenten) wordt regelmatig overleg gevoerd met de directie en MT van NLW over de financiële stand van zaken en andere belangrijke organisatorische aspecten. De Raad van Advies geeft vervolgens (gevraagd en ongevraagd) een advies aan het bestuur van NLW (wethouders van de betreffende gemeenten). Door deze werkwijze</p>

	<p>hebben de gemeenten eerder inzicht in het financiële reilen en zeilen bij NLW, kan het bestuur desgewenst sneller ingrijpen en kunnen de gemeentelijke begrotingen eerder worden aangepast aan de werkelijke realisatie bij NLW.</p> <p>Het resultaat van NLW over 2018 is positiever dan begroot hetgeen voornamelijk te danken is aan een hogere rijksvergoeding t.b.v. WSW. Ook voor het jaar 2019 zal een hogere rijksvergoeding m.b.t. de WSW het resultaat van NLW positiever kleuren dan begroot was.</p>	
	01-01-2020 (begroot)	31-12-2020 (begroot)
Eigen vermogen	€ 113.000	€ 113.000
Vreemd vermogen	€ 5.614.000	€ 5.766.000
Resultaat boekjaar	€ 0	

Nummer:	4
Naam van de verbonden partij:	Districtelijke Bundeling Handhaving capaciteit
Vestigingsplaats:	Venray
Doel (openbaar belang)	<p><i>Uitvoering geven aan 1. omgevingsvergunningen milieu en 2. aan toezicht en handhaving van milieu.</i></p> <p>De <i>algemene</i> doelen van de GR zijn: versterken gezamenlijke daadkracht, bevordering integraal werken, ontwikkeling specifieke deskundigheden, vermindering van kwetsbaarheid, bevordering efficiënter werken en doelmatigheid handhaving. Dit doen we door versterking van de onafhankelijke functie van een team Handhaving.</p>
Relatie met programma	Programma 6 Openbare Orde en Veiligheid, Toezicht en Handhaving.
Bestuurlijk en financieel belang	Het college van de gemeente Horst aan de Maas heeft de gemeente Venray mandaat verleend voor de uitoefening van de toezichts- en handhavingfunctie. Hierbij is wel vastgelegd dat het college van Horst aan de Maas eindverantwoordelijk blijft. In de jaarbegroting 2020 is een bijdrage opgenomen van € 873.000
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>De gemeenschappelijke regeling (GR) 'Districtelijke bundeling handhaving capaciteit' is ingegaan per 1 april 2005 en houdt in dat de gemeente Venray als opdrachtnemer voor de gemeente Horst aan de Maas (opdrachtgever) zorgt voor de uitvoering van de toezicht- en handhavingstaken (TH) voor verschillende beleidsthema's. Dat gebeurt op basis van een jaarlijks op te stellen uitvoeringsprogramma (kort: UP). De UP wordt verricht op basis van een jaarlijks af te sluiten dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten met de gemeente Venray over het niveau van de taakuitoefening.</p> <p>De toezicht- en handhavingstaken worden uitgevoerd op grond van een bestuurlijke prioritering. In het jaarlijks handhavingsuitvoeringsprogramma komen de taken, projecten, doelstellingen en de ingezette capaciteit gedetailleerder aan de orde. De bestuurlijke prioritering brengt een zogenaamd 'restrisico' met zich mee; bepaalde toezicht- en handhavingstaken worden niet</p>

	<p>of in mindere mate uitgevoerd.</p> <p><i>Nieuw VTH beleid 2017-2020</i> Op 11 april 2017 heeft het college van Horst aan de Maas het nieuwe beleidsplan VTH 2017-2020 vastgesteld. Dit beleidsplan is de opvolger van het "Integraal Handhavingsbeleid 2012-2015". In het najaar van 2019 heeft een nadere aanscherping plaatsgevonden. Deze aanscherping vond plaats als gevolg van de extra door de gemeenteraad beschikbaar gestelde middelen voor verbetering van de toezicht en handhaving.</p> <p><i>Herijking huidige handhavingssamenwerking:</i> De gemeenschappelijke regeling bepaalt dat beide gemeenten samen garant staan voor de continuïteit en omvang van de samenwerking. Dat wil concreet zeggen dat jaarlijks een dienstenpakket wordt afgenomen dat is afgestemd op de daadwerkelijke beschikbare capaciteit van mensen en middelen. Dit uitgangspunt maakt het huidige handhavingssamenwerking juridisch te weinig flexibel om zonder financiële consequenties in te spelen op de veranderende handhavingsbehoefte van Horst aan de Maas. Dit knelpunt, ook kijkend naar de beschikbare budgetten in voorgaande jaren, was aanleiding voor de oriëntatie naar de herijking van de handhavingssamenwerking. De gesprekken hebben nog niet tot een aanpassing van de regeling geleid. Wel hebben partijen geconcludeerd dat de oprichting van een nieuwe zware Gemeenschappelijke Regeling (GR) niet beantwoordt aan de wensen om te komen tot flexibilisering. Naar verwachting zal de toekomstige samenwerking op basis van een overeenkomst worden vormgegeven. De gesprekken hierover zijn nog gaande (in combinatie met afbouw van de bestaande GR). De gemeenten Gennep en Mook en Middelaar maken eveneens deel uit van deze toekomstige samenwerking. Naar verwachting zal deze nieuwe samenwerkingsvorm in 2020 operationeel worden.</p>	
	01-01-2020 (begroot)	31-12-2020 (begroot)
Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat boekjaar	n.v.t.	

	5
Naam van de verbonden partij:	Samenwerkingsovereenkomst Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum
Vestigingsplaats:	Wanssum
Doel (openbaar belang)	<ul style="list-style-type: none"> • Realisatie van een duurzame waterstanddaling in de Maas. Het reactiveren van de Oude Maasarm en de aanleg van de hoogwatergeulen Ooijen en Wanssum leiden tot significant lagere waterstanden op de Maas tijdens hoog water. Hierdoor worden stroomopwaarts gelegen dorpen en steden (waaronder Broekhuizen) beter beschermd. • Het ontwikkelen van natuur en landschap.

	<ul style="list-style-type: none"> • Het vergroten van de leefbaarheid in Wanssum. • Door de reactivering van de Oude Maasarm en de aanleg van twee hoogwatergeulen wordt ruimte gemaakt voor nieuwe economische ontwikkelingen. 	
Relatie met programma	Programma 2, Wonen, Mobiliteit en openbare ruimte	
Bestuurlijke en financieel belang	De provincie en de regio hebben € 75 miljoen beschikbaar gesteld voor de gebiedsontwikkeling. Het Rijk draagt € 125 miljoen bij om tot een sluitende begroting te komen. Daarnaast heeft het Rijk € 10 miljoen gereserveerd uit het sluitstuk kaden budget, bestemd voor de aanleg van primaire waterkeringen in het gebied.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	In 2011 is tussen partijen een bestuursovereenkomst gesloten. Daarmee werd via de procedure van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) de investering geborgd. In november 2012 is dit gevolgd door de bestuursovereenkomst planuitwerking Ooijen-Wanssum. Op basis daarvan heeft de staatssecretaris de voorkeursbeslissing genomen. Meer informatie vindt u in de projectenrapportage onder Gebiedsontwikkeling Oude Maasarm. Op 12 oktober 2016 hebben de betrokken partijen de realisatieovereenkomst gesloten. In oktober 2016 is ook het werk definitief gegund. De concrete uitvoering is gestart in november 2017 en zal op basis van de planning van de aannemer eind 2020 zijn afgerond.	
	01-01-2020	31-12-2020
Eigen vermogen	N.v.t.	N.v.t.
Vreemd vermogen	N.v.t.	N.v.t.
Resultaat boekjaar	N.v.t.	

Nummer:	6
Naam van de verbonden partij:	Gemeenschappelijke Regeling Maasveren Limburg Noord
Vestigingsplaats:	Horst aan de Maas
Doel (openbaar belang)	Het in stand houden van een vijftal veerverbindingen over de Maas
Relatie met programma	Programma 2, Wonen, Mobiliteit en openbare ruimte
Bestuurlijke en financieel belang	<p>Vanuit de rol van Horst aan de Maas als centrumgemeente is de wethouder voorzitter van het portefeuillehouders overleg Maasveren Limburg-Noord. Daarmee is het college aanspreekbaar op de manier waarop de exploitatie van de Maasveren wordt ingevuld. Er zijn geen bestuursbevoegdheden overgedragen aan de Gemeenschappelijke Regeling. De colleges c.q. raden (in het geval van begroting en jaarrekening) van de aangesloten gemeenten (Beesel, Venlo, Peel en Maas en Horst aan de Maas) blijven daarmee bevoegd voor het nemen van besluiten of wijzigingen die de regeling aangaan.</p> <p>De exploitatie van de Maasveren brengt geen kosten met zich mee voor de individuele gemeenten. De lasten worden gedekt door de baten.</p>

	Een eventueel tekort of overschot wordt verrekend met de rekeningcourant van de Maasveren.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>In 2020 zijn de werkzaamheden aan de veerstoepen gerealiseerd.</p> <p>Er is sprake van een mogelijke vennootschapsbelasting (VPB-last), wanneer activiteiten van de Gemeenschappelijke Regeling worden gekwalificeerd als ondernemer door de belastingdienst.</p> <p>Volgens bestuurlijke afspraak zal er een visie worden ontwikkeld hoe om te gaan met de overschotten die de begroting laat zien.</p> <p>De financiële risico's zijn nihil, gelet op de exploitatieresultaten van de afgelopen jaren. De exploitatie is al vele jaren positief/stabiel. De risico's op het vlak van verantwoordelijkheden of in geval van calamiteiten zijn beschreven in de regeling (o.a. verzekering en aansprakelijkheid). Vanuit de doelstelling van de regeling is de verwachting dat de vijf veren in de vaart gehouden kunnen worden. Zolang deze doelstelling in de vier Maasoever-gemeenten wordt gedeeld, zal de regeling in stand gehouden worden.</p>	
	01-01-2020 (begroot)	31-12-2020 (begroot)
Eigen vermogen	€ 1.938.595	€ 1.987.457
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
Resultaat boekjaar	€ 48.862	

Nummer:	7
Naam van de verbonden partij:	Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg Noord
Vestigingsplaats:	Venray
Doel (openbaar belang)	De MGR is opgericht om de samenwerking in het sociaal domein op uitvoerend niveau vorm te geven. De samenwerking bevat sinds de start per 1 november 2014 de module 'opdrachtgeven in het sociaal domein' en is gericht op het gezamenlijk inkopen van de maatwerkvoorzieningen in het sociaal domein (Wmo, Jeugdwet en Participatiewet). De werkorganisatie hiervoor heet het Regionaal Bureau Opdrachtgeven (RBO).
Relatie met programma	Programma 4, Sociaal Maatschappelijk, Participatie en voorzieningen
Bestuurlijke en financieel belang	<p>Aan de MGR SDLN doen de gemeenten Beesel, Bergen, Gennep, Horst aan de Maas, Peel en Maas, Venlo en Venray mee. De MGR is een uitvoerende organisatie die haar opdrachten ontvangt van de deelnemende gemeenten. Deelnemende gemeenten zijn verantwoordelijk voor beleid en toegang. De MGR is verantwoordelijk voor contractering en leveranciersmanagement. De invulling van werkzaamheden en taakverdeling vindt in nauwe samenspraak met de gemeenten plaats. De wethouder Sociaal Domein maakt deel uit van het Algemeen Bestuur van de MGR SDLN.</p> <p>De begroting van de MGR SDLN bevat uitsluitend bedrijfsvoeringskosten, voornamelijk personeelskosten. De</p>

	deelnemende gemeenten betalen jaarlijks een bijdrage naar rato van het inwoneraantal op 1 januari van het jaar t-1. De bijdrage van Horst aan de Maas voor 2020 bedraagt € 246.000 (afgerond en exclusief btw).	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	De regionale inkoop en de voor Venlo ontwikkelde inkoopmethodiek (bypass) leiden tot nieuwe ervaringen en het vergroten van kennis bij de MGR en in de regio. Het doel van de bypass constructie is om op termijn weer tot één regionaal inkoopspoor te komen. Vanuit dit perspectief en het verder uitvoeren van het Ontwikkelplan MGR is het doel in 2020 om te komen tot één regionaal inkoopspoor en een organisatie die toegerust is op haar taken en de veranderende behoeften van haar opdrachtgevers. Hiervoor zal in 2019 een evaluatie worden gemaakt van de beide inkoopmethodieken en zal een strategische analyse uitgevoerd worden die moet leiden tot een aanpak om het verwachte zorglandschap zo goed mogelijk te bedienen. Hierbij zal invulling gegeven worden aan een integrale afstemming van de vier sturingselementen namelijk <i>beleid, toegang, contractering en leveranciersmanagement</i> . In 2019 zal een herinrichting van de MGR plaatsvinden om haar taken optimaal te kunnen uitvoeren. Daarnaast wil de MGR een kwaliteitsverbetering op de primaire processen contractering (initiële inkoop, contractbeheer) en leveranciersmanagement (auditing, monitoring en het contractmanagement) realiseren.	
	01-01-2020 (begroot)	31-12-2020 (begroot)
Eigen vermogen	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
Resultaat boekjaar	n.v.t.	

* een positief resultaat wordt terugbetaald aan de deelnemende gemeenten.

Nummer:	8
Naam van de verbonden partij:	Regionale uitvoeringsdienst (RUD)
Vestigingsplaats:	
Doel (openbaar belang)	Het doel is uitvoering te geven aan: <ul style="list-style-type: none"> • omgevingsvergunningen milieu en • toezicht en handhaving op het gebied van milieu.
Relatie met programma	Programma 2, Wonen, Mobiliteit en openbare ruimte
Bestuurlijke en financieel belang	Het bestuur van de RUD Limburg Noord wordt gevormd door het Bestuurlijk Overleg (BO), waarin alle gemeenten en de provincie zijn vertegenwoordigd. Namens Horst aan de Maas is de portefeuillehouder Handhaving lid van het bestuur. Het bestuur stelt het regionaal uitvoeringsprogramma (UP), de bestuursovereenkomst (BO) en de dienstverlenings-overeenkomst (DVO) af. Ambtelijke afstemming vindt plaats in het platform gemeentesecretarissen.
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	De RUD LN is in 2013 gestart als een netwerk met als juridische basis een bestuursovereenkomst. Inmiddels is via de wijziging van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) wettelijk verplicht dat vanaf 1 januari 2018 alle RUD's zijn ingericht als een

	<p>openbaar lichaam (OL) op basis van een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Een uitvoeringsdienst met een OL biedt volgens de wetgever de benodigde waarborgen voor de gewenste eenduidigheid, uniformiteit en robuustheid van de organisatie en daarmee voor de continuïteit van omgevingsdiensten.</p> <p>Per 1 december 2017 is, na een intensief voortraject, de RUD Limburg-Noord als Gemeenschappelijke Regeling van start gegaan. De gemeenteraad is in september 2017 gekend in dit proces van oprichting.</p> <p>De RUD staat onder leiding van een directeur. Deze, samen met het coördinatiecentrum zijn gehuisvest in Roermond. De essentie van de netwerk-RUD, waarbij het personeel in dienst blijft bij de partners, is overleefd. De exploitatiekosten van de RUD LN worden uit de reguliere bijdrages betaald.</p> <p>In 2019 is gestart met de evaluatie van het functioneren van de RUD LN. Deze evaluatie is in tijd gezien naar voren gehaald, in het licht van de komende Omgevingswet en de toekomst van de netwerk-omgevingsdienst in Limburg-Noord. De evaluatie wordt uitgevoerd door een extern bureau. Op dit moment zijn de resultaten van deze evaluatie nog niet bekend.</p> <p>In 2019 heeft een onttrekking aan de reserve plaatsgevonden in verband met de aanschaf van een nieuw VTH-systeem. Als gevolg van de beheerkosten van dit systeem zal rond 2024 de reserve niet meer toereikend zijn. Op dat moment dient opnieuw de jaarlijkse bijdrage van gemeente bezien te worden.</p>	
*	01-01-2018 (begroot)	31-12-2018 (begroot)
Eigen vermogen	€ 0	€ 278.000
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
Resultaat boekjaar	€ 278.000	

* Nog geen definitieve jaarcijfers 2018 of begroting 2020 bekend.

Nummer:	9
Naam van de verbonden partij:	Omnibuzz
Vestigingsplaats:	Sittard
Doel (openbaar belang)	Het realiseren van een integraal betaalbaar, kwalitatief en toekomstbestendig doelgroepenvervoer dat goed aansluit op het openbaar vervoer en waar gemeenten zeggenschap over hebben.
Relatie met programma	Programma 4, Sociaal Maatschappelijk, Participatie en voorzieningen
Bestuurlijk en financieel belang	De wethouder verantwoordelijk voor het doelgroepenvervoer neemt deel in het dagelijks en algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz. Alle Limburgse gemeenten zijn deelnemer in de GR en dragen samen de bedrijfskosten.

	01-01-2020 (begroot)	31-12-2020 (begroot)
Eigen vermogen	€ 1.304.000	€ 1.301.000
Vreemd vermogen	€ 1.567.000	€ 1.419.000
Resultaat boekjaar	€ 0	

Nummer:	10
Naam van de verbonden partij:	Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo
Vestigingsplaats:	Venlo
Doel (openbaar belang)	De gebiedsontwikkeling Klavertje 4 heeft betrekking op een gebied van 5.400 hectare, dat ontwikkeld wordt tot een concentratiegebied voor met name glastuinbouw, (agro)logistiek en agribusiness. De bedrijfsactiviteiten krijgen vorm in een duurzaam ontworpen werklandschap. Daarnaast wordt een robuuste groenstructuur gerealiseerd en speelt het energiemangement in het gebied een belangrijke rol. Doel van de gebiedsontwikkeling Klavertje 4 is het gebied uit te laten groeien tot een duurzaam en innovatief agro-logistiek cluster van nationale en Europese betekenis. Het versterken van de economische structuur en activiteiten moeten hand in hand gaan met het verbeteren van het woon-, werk- en leefklimaat.
Relatie met programma	Programma 1 Economie en ruimte
Bestuurlijke en financieel belang	De wethouder Economische Zaken vertegenwoordigt het college als aandeelhouder in de BV. Het aandeel van de gemeente Horst aan de Maas bedraagt 8,3%.
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Sinds 2017 is het Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo verantwoordelijk voor de gebiedsontwikkeling Klavertje 4 met als aandeelhouders de provincie Limburg en de gemeenten Horst aan de Maas, Venlo en Venray. De exploitatie heeft op een totaal van ruim € 600 miljoen en na actualisatie in 2017 een eindsaldo van € 70,8 miljoen. Dit eindresultaat heeft alleen betrekking op de grondexploitatie. Resultaat van de jaarrekening 2018 op basis van gewone bedrijfsvoering is € 7,1 miljoen en na belastingen € 2,6 miljoen.</p> <p>Er is sprake van verschil in hoogte van de investering per partij en daarmee verschil in risico in het project. Voor Horst aan de Maas is er sprake van een deelneming van 8,3%.</p> <p>Bij de financiële activa op de balans zijn de kapitaalverstrekking van € 2.450.000 en de langlopende vordering tot 2040 van € 1.379.000 verantwoord. Hierop wordt niet afgeschreven.</p> <p>Voor de inbreng van het eigen vermogen zal de gemeente jaarlijks een rendement van 2% uitgekeerd krijgen. De kapitaallasten van de hiervoor genoemde geactiveerde gemeentelijke bijdrage worden voortaan gedekt uit dit rendement in plaats van uit de reserve strategische aan- en verkopen.</p> <p>Daarnaast stelt de gemeente Horst aan de Maas een vaste geldlening (€ 10,5 miljoen) en indien nodig een flexibele geldlening (max. € 3,6 miljoen) ter beschikking met een jaarlijkse rendementsvergoeding van tussen de 3,13% en 3,48%.</p> <p>De grondverkoop verloopt voortvarend aan met name de</p>

	<p>logistieke sector. De belangstelling uit de sectoren agro en maakindustrie neemt gestaag toe, waardoor naar verwachting ook daar nieuwe grondverkoop gaan plaatsvinden. De exploitatieperiode is inmiddels verkort naar 2035. Het eerder verkopen van grond, betekent ook dat eerder tot investeringen moet worden overgegaan dan voorzien.</p> <p>Door middel van nieuwe bestemmingsplannen wordt voortvarend gewerkt aan nieuwe planvoorraad. Met de huidige grootschalige vraag, kan tijdig beschikbare planvoorraad in de toekomst een knelpunt gaan vormen.</p> <p>Ook zijn de effecten van de uitspraak van het Europese Hof van Justitie met betrekking tot de toepassing van de Programmatische Aanpak Stikstof nog niet duidelijk. Dit kan een vertragend effect hebben op het tempo van de ontwikkelingen.</p>	
	01-01-2018	31-12-2018
Eigen vermogen	€ 58.748.387	€ 60.432.356
Vreemd vermogen	€ 118.921.476	€ 116.329.020
Resultaat boekjaar	€ 2,6 miljoen	

Naam van de verbonden partij:	Regio Venlo
Vestigingsplaats:	Venlo
Doel (openbaar belang)	De Regio Venlo is een vrijwillig samenwerkingsverband dat is gericht op de economische structuurversterking van Noord-Limburg.
Relatie met programma	Programma 1 Economie en ruimte
Bestuurlijk en financieel belang	<p>Regionale samenwerking is nodig voor een bestuurlijk krachtige regio.</p> <p>Voor de regiobegroting stelt iedere gemeente een jaarlijkse bijdrage van € 5,27 per inwoner beschikbaar. De middelen van de regiobegroting worden beschikbaar gesteld voor regionale activiteiten en projecten betrekking hebbend op de sectoren agrofood, maakindustrie en logistiek en de crossovers hierbij. De projecten moeten een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de Brightlands Campus Greenport Venlo. Daarnaast is voor de ontwikkeling van vrijetijdseconomie een beperkt budget beschikbaar gesteld.</p>
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>De doelstellingen van de strategische regiovisie zijn uitgewerkt in de notitie Werken aan de Regio Venlo 2015-2018, waarin de diverse programma's zijn beschreven op zowel sociaal domein, ruimtelijk domein en economisch domein.</p> <p>Er wordt prioriteit gegeven aan de ontwikkeling van de Brightlands Campus Greenport Venlo en de daaraan verbonden economische sectoren én aan de verdere ontwikkeling van de vrijetijdseconomie in onze regio.</p> <p>In 2019 is gestart met het opstellen van een koersdocument als aanzet voor de nieuwe regionale strategische visie. Tevens is in</p>

	mei 2019 de Investeringsagenda Noord-Limburg vastgesteld en aangeboden aan de provincie Limburg. Hierbij wordt uitgegaan van een investering van de Regio Venlo voor € 20 miljoen, waarbij de provincie verzocht wordt in te stemmen met cofinanciering van eenzelfde bedrag. Tevens wordt ingezet op een Regio Deal met het Rijk, waar ook sprake kan zijn van cofinanciering.	
*	01-01-2018	31-12-2018
Eigen vermogen	€ 601.563	€ 837.429
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat boekjaar	€ 235.866	

Nummer:	12
Naam van de verbonden partij:	Banenplein Limburg
Vestigingsplaats:	Venlo
Doel (openbaar belang)	De samenwerking heeft tot doel het terugdringen van de kosten van externe inhuur en het versterken van de onderlinge samenwerking op het gebied van de inhuur van flexibele arbeid en payroll dienstverlening. Bovendien heeft de samenwerking het doel om de regionale arbeidsmarktpositie en mobiliteit te bevorderen.
Relatie met programma	Programma 7, Bestuur, Organisatie en samenwerking
Bestuurlijk en financieel belang	<p>De stuurgroep Banenplein Limburg, bestaat uit HRM-vertegenwoordigers van de 7 Noord-Limburgse gemeenten (exclusief Mook en Middelaar), de Veiligheidsregio, Weert en Nederweert.</p> <p>De stuurgroep behartigt de gezamenlijke belangen van deelnemers op het gebied van inhuur flexibele arbeid en Payroll dienstverlening alsmede de doorontwikkeling van bijbehorende applicaties en HR-activiteiten. Partijen delen tevens een interne arbeidsmarkt om mobiliteit te bevorderen en streven er naar de regio een beter positie op de arbeidsmarkt te geven. De doorontwikkeling van de website www.BanenpleinLimburg.nl is hier een voorbeeld van.</p> <p>De gelden die worden ingezet voor de samenwerking Banenplein Limburg worden gegenereerd vanuit de overeenkomsten die deelnemers hebben gesloten via een regionale aanbesteding met de collectieve opdrachtnemer op het gebied van Inhuur flexibele arbeid en Payroll dienstverlening. Dit zijn gelden afkomstig en gelabeld vanuit het personeelsbudget van de begroting en worden ingezet na afweging van de gezamenlijke belangen. Via het secretarissenoverleg Noord-Limburg en de lokale ambtelijke lijnen wordt d.m.v. een P&C-cyclus verantwoording afgelegd en gestuurd op inzet en eventueel terugvloeien van gelden.</p>
Ontwikkelingen	Om de interne mobiliteit in de regio verder vorm te geven is vanaf 2018 hier extra capaciteit op ingezet. Dit in combinatie met

(Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>frequent en structureel overleg tussen de betrokken HR-medewerkers uit de regio maakt dat nog beter dan voorheen de verbinding gezocht en gevonden wordt. Dit met als doel de onderlinge mobiliteit door te ontwikkelen en tevens te bestendigen.</p> <p>Het jaar 2018 is tevens gebruikt om de voorbereidingen te treffen om te komen tot een vernieuwde website voor Banenplein Limburg in 2019. Dit zowel op het gebied van uitstraling als qua functionaliteiten met als doel zowel de externe maar ook interne werving te stimuleren en om ons als arbeidsmarktregio verder te profileren. Ook ten aanzien van het optimaliseren van digitale marktplaats zijn in 2018 de voorbereidingen getroffen zodat er in 2019 sprake is van een vernieuwd platform. In 2020 wordt dit voortgezet.</p> <p>Jaarlijks wordt de 'meester in je werkweek' georganiseerd met een breed aanbod van ontwikkelmogelijkheden om mobiliteit en brede inzetbaarheid te stimuleren. Ten opzichte van voorgaande jaren zien we een stijging in het aantal deelnemers.</p> <p>Op continue basis wordt ingezet op het optimaliseren van de evaluatie van de dienstverlening, het opdrachtgeverschap en het contractbeheer.</p>	
	01-01-2020 (begroot)	31-12-2020 (begroot)
Eigen vermogen	€ 358.899,-	€ 292.968,-
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat boekjaar	-/- € 65.931,-	

n.	Aandelen
-----------	-----------------

Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publiek belang zijn wij in het bezit van aandelen in een aantal vennootschappen. Deze aandelen zijn niet vrij verhandelbaar. De via aandelen verbonden partijen zijn opgenomen in het hieronder opgenomen overzicht en worden aansluitend beschreven.

In 2009 is besloten de aandelen in het productie- en leveringsbedrijf van Essent te verkopen aan energiebedrijf RWE. Netwerkbedrijf Enexis is hierbij eigendom gebleven van de publieke aandeelhouders. Daarnaast is een aantal Special Purpose Vehicles (SPVs) opgericht om de verkoop van Essent en Attero financieel verder af te wikkelen. Uit de verkoop van Essent aan RWE en Attero aan Waterland vloeien de verbonden partijen voort zoals genoemd onder 13-1a en 13-1c tot en met 13-1F.

Omschrijving	per 31.12.2018:		
	aantal aandelen	nominale waarde	balanswaarde
1. Als gevolg van de verkoop van onze aandelen Essent			
Deelnemingen:			
Publiek Belang Electriciteitsproductie B.V.	614.655	140.742,00	1,00
Enexis Holding N.V.	614.655	335.615,67	335.615,67
Juridische constructies:			
CBL Vennootschap B.V.	8.214	82,14	82,14
Verkoop Vennootschap B.V.	-	-	-
Claim Staat Vennootschap B.V.	8.214	82,14	82,14
Vordering op Enexis B.V.	8.214	82,14	82,14
Overig:			
N.V. Waterleidingmij Limburg	15	68.070,00	68.070,00
N.V. Bank voor Nederlandse Gemeenten	113.108	282.770,00	282.770,00
Bodemzorg Limburg B.V.	780	350,14	350,14
Stichting Administratiekantoor Knowhouse	2.000	2.000,00	2.000,00

Nummer:	
Naam van de verbonden partij:	Publiek Belang Electriciteitsproductie B.V. (PBE)
Vestigingsplaats:	
Doel (openbaar belang)	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent. (namens de verkopende aandeelhouders Essent)
Relatie met programma	Programma 8 financiën Beleidsveld: algemene dekkingsmiddelen taakveld: treasury.
Bestuurlijk en financieel belang	<p>Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Electriciteits Productie maatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele.</p> <p>Het bedrijf Delta N.V. (destijds 50% aandeelhouder, nu 70% aandeelhouder) heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Electriciteitsproductie B.V. (PBE).</p> <p>In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland alsbelangrijkste aandeelhouder van Delta N.V. een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen.</p> <p>In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE.</p> <p>PBE is blijven bestaan met een beperkt takenpakket. PBE wikkelt de zaken af die uit de verkoop zijn voortgekomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid.</p> <p>Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a.</p>

	<p>Verkoop Vennootschap B.V.</p> <p>Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennootschap B.V.). RWE had op 30 september 2015 geen potentiële claims ingediend m.b.t. verkoop van het 50% belang in EPZ. Het General Escrow Fonds is in juli 2016 geliquideerd en uitgekeerd aan de aandeelhouders.</p> <p>Financiële risico's:</p> <p>Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 1.496.822) (art 2:81 BW).</p>	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Beleidsvoornemens:</p> <p>Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden.</p> <p>De verwachting is dat de vennootschap in 2019 of begin 2020 zal kunnen worden ontbonden en/of zal kunnen fuseren met één van de andere vennootschappen die bij de verkoop van Essent zijn opgericht.</p> <p>In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 11 april 2019 heeft het bestuur van de vennootschap hiervoor een voorstel besluit aan de aandeelhouders voorgelegd.</p>	
	01-01-2020 (begroot)	31-12-2020 (begroot)
Eigen vermogen	€ 1.595.000	€ 0
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
Resultaat boekjaar 2019 begroot	€ - 30.000	

Nummer:	
Naam van de verbonden partij:	Enexis Holding N.V. (Netwerkbedrijf)
Vestigingsplaats:	
Doel (openbaar belang)	<p>Altijd en overal in het voorzieningsgebied van Enexis kunnen beschikken over energie, tegen aanvaardbare aansluit- en transporttarieven.</p> <p>Het belang van de provincie bedraagt 30,8%.</p> <p>Bestuurlijk belang: Stemrecht, voordrachtsrecht, lidmaatschap RvC, lid tevens voorzitter AHC.E</p> <p>Er wordt een Actief aandeelhouderschap gevoerd.</p> <p>Voor Wet Normering Topinkomens geldt een overgangsregime.</p>

Relatie met programma	<p>Programma 8 financiën Beleidsveld: algemene dekkingsmiddelen Taakveld: treasury</p>
Bestuurlijk en financieel belang	<p>Enexis beheert (via haar dochtervennootschap Enexis Netbeheer BV) het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.</p> <p>De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren.</p> <p>Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld; • Betrouwbare energievoorziening; • Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten; • Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren; • Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen. <p>De provincie tracht met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.</p>
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Beleid</p> <p>De Nederlandse klimaatdoelstellingen zijn uitdagend. Tevens hebben ze een impact op de beleidsdoelen die Enexis heeft geformuleerd: excellent netbeheer en versnellen energietransitie. De belangrijkste hiervan worden toegelicht in het halfjaarbericht 2019 van Enexis. Enexis realiseert zich dat ze flinke stappen moeten zetten om het excellent netbeheer voor vandaag en morgen mogelijk te maken.</p> <p>Er wordt hard gewerkt om vertragingen bij nieuwe aansluitingen te voorkomen. Enexis pleit onder andere voor meer landelijke sturing op opweklocaties. Het is uitdagend om aan voldoende opgeleid personeel en aan materialen te komen. Op landelijk niveau wordt onderzoek gedaan naar mogelijkheden om de capaciteit van het netwerk te vergroten. Daarnaast pleit Enexis voor de ontwikkeling van een mix van zonne- en windenergie én duurzame gassen met duurzaam gebruik van de bestaande netwerken. Dit wordt gezien als een efficiënte manier om de energietransitie te versnellen en betaalbaar te houden..</p> <p>Enexis ondersteunt regionale overheden bij het opstellen van de Regionale Energie Strategie.</p> <p>Governance</p> <p>De governance is op orde. In 2018 is de Herziene Corporate Governance Code (CGC) geïmplementeerd. Op een aantal punten wordt afgeweken van de CGC: de benoemingstermijnen</p>

	<p>van het bestuur zijn voor onbepaalde tijd en de inrichting van de commissies van de RvC voldoet niet aan de code. Aan de voorwaarden van de WNT (Wet Normering Topinkomens) wordt voldaan. Met ingang van 1 januari 2019 verloopt het overgangsrecht in het kader van de WNT, wat betekent dat de bezoldiging vervolgens in drie jaar verder dient te worden teruggebracht tot de norm die op dat moment geldt.</p> <p>Er is een Aandeelhouderscommissie onder voorzitterschap van de provincie Noord-Brabant. Hierin worden in verband met de verkiezingen nieuwe leden verwacht.</p> <p>In 2020 zijn de heren Calon en van Dijk en mevrouw Velthuis aftredend uit de Raad van Commissarissen. De heer Calon is niet herbenoembaar. Voor deze vacature heeft de Aandeelhouderscommissie een versterkt recht van aanbeveling voor de kandidaat die voor benoeming zal worden voorgedragen aan de AvA. Daarnaast zullen als gevolg van veranderingen in de samenstelling van gemeentelijke of provinciale colleges enkele wisselingen in de aandeelhouderscommissie plaatsvinden.</p> <p>Financiële risico's</p> <p>Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook).</p> <p>Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen.</p> <p>Een aanvullend risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten. Het risico is echter gemitigeerd middels een overeengekomen streefwaarde van € 100 miljoen voor het jaarlijkse dividend.</p>	
	01-01-2020 (begroot)	31-12-2020 (begroot)
Eigen vermogen	€ 4.021 mln*	nog niet bekend
Vreemd vermogen	€ 3.691 mln*	nog niet bekend
Resultaat boekjaar 2018	€ 243 mln	

* op basis van de halfjaarcijfers 2019

Nummer:	
Naam van de verbonden partij:	CBL Vennootschap B.V.
Vestigingsplaats:	
Doel (openbaar belang)	<p>Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent. (namens de verkopende aandeelhouders van Essent)</p> <p>De functie van deze vennootschap was de verkopende aandeelhouders van energiebedrijf Essent te vertegenwoordigen als medebeheerder (naast RWE, Essent en Enexis) van het CBL Escrow Fonds en te fungeren als "doorgeefluik" voor betalingen</p>

	<p>in en uit het CBL Escrow Fonds.</p> <p>Voor zover na beëindiging van alle CBL's (CBL: Cross Border Leases) en de betaling uit het CBL Escrow Fonds van de daarmee corresponderende voortijdige beëindigingvergoedingen nog geld was overgebleven in het CBL Escrow Fonds, is het resterende bedrag in de verhouding 50%-50% verdeeld tussen RWE en verkopende aandeelhouders.</p>	
Relatie met programma	<p>Programma 8 financiën</p> <p>Beleidsveld: algemene dekkingsmiddelen</p> <p>Taakveld: treasury</p>	
Bestuurlijk en financieel belang	<p>Aandelenbezit.</p> <p>Financiële risico's:</p> <p>Met de liquidatie van het CBL Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.81 BW.</p>	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Beleidsvoornemens:</p> <p>Het initieel vermogen in het CBL Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, \$ 275 mln.</p> <p>Eind juni 2016 is het CBL Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag is volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang in de vennootschap.</p> <p>Ondanks dat het CBL Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden.</p> <p>De verwachting is dat de vennootschap in 2019 of begin 2020 zal kunnen worden ontbonden en/of zal kunnen fuseren met één van de andere vennootschappen die bij de verkoop van Essent zijn opgericht.</p> <p>In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 11 april 2019 heeft het bestuur van de vennootschap hiervoor een voorstel besluit aan de aandeelhouders voorgelegd.</p>	
	01-01-2020 (begroot)	31-12-2020 (begroot)
Eigen vermogen	€ 90.000	€ 0
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
Resultaat boekjaar 2019 begroot	€ - 25.000	

Nummer:	
Naam van de verbonden partij:	Verkoop Vennootschap B.V.
Vestigingsplaats:	
Doel (openbaar belang)	<p>Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent. (namens de verkopende aandeelhouders Essent)</p> <p>In het kader van de verkoop in 2009 van Essent aan RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan RWE. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders overgedragen aan Verkoop Vennootschap.</p> <p>Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd in het General Escrow Fonds werd aangehouden. Daarmee was de functie van Verkoop Vennootschap B.V. dus tweërlei:</p> <ul style="list-style-type: none"> • namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RWE; • het geven van instructies aan de escrow agent (JP Morgan) wat betreft het beheer van het bedrag dat in het General Escrow Fonds is gestort. Het General Escrow Fonds wordt belegd conform de FIDO/RUDDO-regels, die gelden voor decentrale overheden.
Relatie met programma	<p>Programma 8 financiën</p> <p>Beleidsveld: algemene dekkingsmiddelen</p> <p>Taakveld: treasury</p>
Bestuurlijk en financieel belang	<p>Aandelenbezit.</p> <p>Financiële risico's:</p> <p>Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het financiële risico is na de liquidatie van het General Escrow Fonds relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.</p>
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Het vermogen in het General Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, € 800 mln.</p> <p>Voor zover na beëindiging van alle claims van RWE en de betaling uit het General Escrow Fonds nog geld was overgebleven in het General Escrow Fonds, is het resterende bedrag uitgekeerd aan de verkopende aandeelhouders.</p> <p>Beleidsvoornemens:</p> <p>Het initieel vermogen in het General Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, € 800 mln.</p> <p>Eind juni 2016 is het General Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag is volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang in de vennootschap. Ondanks dat</p>

	<p>het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden.</p> <p>De verwachting is dat de vennootschap in 2019 of begin 2020 zal kunnen worden ontbonden en/of zal kunnen fuseren met één van de andere vennootschappen die bij de verkoop van Essent zijn opgericht. In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 11 april 2019 zal het bestuur van de vennootschap hiervoor een voorstel besluit aan de aandeelhouders voorleggen.</p>	
	01-01-2020 (begroot)	31-12-2020 (begroot)
Eigen vermogen	€ 5.000	€ 0
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
Resultaat boekjaar 2019 begroot	€ - 50.000	

Nummer:	
Naam van de verbonden partij:	CSV Amsterdam BV (voorheen Claim Staat Vennootschap B.V.)
Vestigingsplaats:	
Doel (openbaar belang)	<p>Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero. (namens de verkopende aandeelhouders van Essent en Attero)</p> <p>Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult:</p> <p>a. namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON;</p> <p>b. namens de verkopende aandeelhouders van Attero eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO BV (hierna Waterland);</p> <p>c. het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort.</p>
Relatie met programma	<p>Programma 8 financiën</p> <p>Beleidsveld: algemene dekkingsmiddelen</p> <p>Taakveld: treasury</p>
Bestuurlijk en financieel belang	<p>Aandelenbezit.</p> <p>(ad. a)</p> <p>In februari 2008 is Essent, met toestemming van de publieke aandeelhouders, een procedure begonnen tegen de Staat der Nederlanden waarin zij een verklaring voor recht vragen dat bepaalde bepalingen van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) onverbindend zijn. Als gevolg van de WON (en de als gevolg daarvan doorgevoerde splitsing tussen het productie- en</p>

leveringsbedrijf enerzijds en netwerkbedrijf anderzijds) hebben haar aandeelhouders schade geleden. Vanwege praktische moeilijkheden om de juridische procedure aan de verkopende aandeelhouders van Essent over te dragen, hebben de verkopende aandeelhouders en RWE afgesproken dat de onderliggende (declaratoire) procedure over de vraag of (delen van) de WON onverbindend zijn, ook na afronding van de transactie met RWE, door Essent zal worden gevoerd. De verkopende aandeelhouders en RWE zijn verder overeengekomen dat de eventuele schadevergoedingsvordering van Essent op de Staat der Nederlanden die zou kunnen ontstaan als de rechter inderdaad van oordeel is dat (delen van) de WON onverbindend is, wordt gecedeerd aan de verkopende aandeelhouders (en dus niet achterblijft bij Essent), die deze vordering gebundeld zullen gaan houden via de deelneming (de Claim Staat Vennootschap B.V.).

De WON leidde er toe dat het productie- en leveringsbedrijf enerzijds en het netwerkbedrijf anderzijds gesplitst moesten worden. De Rechtbank te 's-Gravenhage heeft de vordering van Essent in eerste instantie afgewezen. Essent is tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan. In juni 2010 heeft het Gerechtshof in Den Haag de WON onverbindend verklaard. De Staat is tegen de uitspraak in cassatie gegaan bij de Hoge Raad. De Hoge Raad heeft pre justitiële vragen gesteld aan het Europese Hof van Justitie. Het Europese Hof van Justitie heeft een reactie gegeven aan de Hoge Raad een uitspraak doen. De Hoge Raad heeft na reactie van het Europese Hof op 26 juni 2015 jl. uitspraak gedaan.

De Hoge Raad heeft besloten dat de Splitsingswet niet in strijd is met het recht van de Europese Unie. Met deze uitspraak van de Hoge Raad zijn de vorderingen van Essent op de Staat definitief afgewezen. Voor de vennootschap is de procedure daarmee geëindigd.

(ad. b)

In het kader van de verkoop van Attero aan Waterland hebben de verkopende aandeelhouders van Attero een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan Waterland. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders overgedragen aan CSV Amsterdam B.V. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft Waterland bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst, zijnde € 13,5 miljoen, door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd op een escrow-rekening wordt aangehouden. Buiten het bedrag dat op deze rekening zal worden gehouden, zijn de verkopende aandeelhouders niet aansprakelijk voor inbreuken op garanties en vrijwaringen.

Waterland heeft op 22 mei 2015 een claim van ten minste € 9,5 miljoen ingediend bij de CSV Amsterdam B.V. Vanwege die claim, diende - conform de afspraken vastgelegd in de koopovereenkomst - het gehele in escrow geplaatste bedrag ter beschikking te blijven ter afwikkeling van deze claim. De contractuele beoogde verlaging per 27 mei 2015 van het escrow bedrag (lees: betaling door de notaris van € 9,5 miljoen aan de CSV Amsterdam B.V. en daarmee aan de verkopende aandeelhouders) heeft daarom niet plaatsgevonden.

	<p>In juni 2016 is een compromis bereikt tussen Waterland en de vennootschap voor een bedrag van € 5.464.217 over de belastingclaims tot en met de periode waarin Attero integraal onderdeel, als Essent Milieu, uitmaakte van de Essent-organisatie. Het bedrag is betaald uit het escrow fonds van € 13,5 miljoen. Daarnaast is door Attero een bedrag betaald aan de vennootschap van € 3.406.063 voor de (eventuele) belastingteruggaven over deze periode. Het bedrag is toegevoegd aan de overige reserves van de vennootschap en in 2016 voor een groot deel uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.</p> <p>(ad. c)</p> <p>Het resterend vermogen op de escrow-rekening is € 8.035.783,- . De escrow-rekening wordt aangehouden bij de notaris. De verkopende aandeelhouders en Waterland zijn niet zonder meer gerechtigd tot het voornoemde bij een notaris in escrow gestorte bedrag. De verkopende aandeelhouders en Waterland hebben enkel een voorwaardelijke aanspraak op dat bedrag. Zodra aan de in de escrow overeenkomst opgenomen voorwaarden is voldaan, zal de notaris het desbetreffende bedrag betalen aan hetzij de CSV Amsterdam B.V. (ten gunste van de verkopende aandeelhouders van Attero), hetzij aan Waterland. Het in escrow gestorte bedrag maakt geen onderdeel van de balans van CSV Amsterdam B.V.</p> <p>Financiële risico's:</p> <p>Het financiële risico is beperkt tot eventuele claims van Waterland als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de verkopende aandeelhouders zijn afgegeven tot het bedrag van € 8.035.783,- die nog resteert op de escrow-rekening en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap.</p> <p>Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.</p>
<p>Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)</p>	<p>Beleidsvoornemens:</p> <p>De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims worden afgewikkeld. Eventuele claims kunnen door Waterland tot 5 jaar na completion (mei 2019) worden ingediend.</p> <p>Na afwikkeling van deze eventuele claims van Waterland zal de escrow-rekening kunnen worden opgeheven en het restant op deze rekening kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.</p> <p>De verwachting is dat de vennootschap in 2019 of begin 2020 zal kunnen worden ontbonden. Echter is er een dispuut tussen de vennootschap en Waterland/Attero over een belastingteruggave over het boekjaar 2011. De vennootschap is van mening dat zij recht heeft op doorbetaling van de belastingteruggave en Waterland/Attero is van mening dat de teruggave verrekend moet worden met de belasting die vervolgens later weer wordt geheven. Echter heeft deze belastingheffing betrekking op een jaar na verkoopdatum.</p> <p>In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 11 april</p>

	2019 heeft het bestuur van de vennootschap de aandeelhouders geïnformeerd over de actuele stand van zaken met betrekking tot de afwikkeling van de claims en mogelijke teruggaven.	
	01-01-2020 (begroot)	31-12-2020 (begroot)
Eigen vermogen	€ 530.000	€ 0
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
Resultaat boekjaar 2019 begroot	€ -150.000	

Nummer:	
Naam van de verbonden partij:	Vordering op Enexis B.V.
Vestigingsplaats:	
Doel (openbaar belang)	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent. (namens de verkopende aandeelhouders van Essent)
Relatie met programma	Programma 8 financiën Beleidsveld: algemene dekkingsmiddelen Taakveld: treasury
Bestuurlijk en financieel belang	Aandelenbezit. Financiële risico's: De aandeelhouders lopen zeer beheerst geachte risico's op Enexis voor de niet -tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	Doelstelling: Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland werd Essent per 30 juni 2009 gesplitst in een netwerkbedrijf (later Enexis) enerzijds en een productie- en leveringsbedrijf (het deel dat verkocht is aan RWE) anderzijds. Essent heeft eind 2007 een herstructurering doorgevoerd waarbij de economische eigendom van de gas- en elektriciteitsnetten binnen de Essent-groep zijn verkocht en overgedragen aan Enexis tegen de geschatte fair market value. Omdat Enexis destijds over onvoldoende contante middelen beschikte om de koopprijs hiervoor te betalen is deze omgezet in een lening van Essent. In de Wet Onafhankelijk Netbeheer was opgenomen dat er na splitsing geen financiële kruisverbanden mochten bestaan tussen het productie- en leveringsbedrijf (Essent) en het netwerkbedrijf (Enexis). Omdat het op dat moment niet mogelijk was om de lening extern te financieren, is besloten de lening over te dragen aan de verkopende aandeelhouders van Essent. Op het moment van overdracht in 2009 bedroeg de lening € 1,8 miljard. Deze lening is vastgelegd in een lening-overeenkomst

bestaande uit vier tranches:

1e Tranche:

- Totaalbedrag lening € 450 mln.
- Looptijd 3 jaar (tot 30 september 2012)
- Rente 3,27%

Deze tranche is vervroegd afgelost in januari 2012

2e Tranche:

- Totaalbedrag lening € 500 mln.
- Looptijd 5 jaar (tot 30 september 2014)
- Rente 4,1%

Deze tranche is vervroegd afgelost in oktober 2013

3e Tranche:

- Totaalbedrag lening € 500 mln.
- Looptijd 7 jaar (tot 30 september 2016)
- Rente 4,65%

Deze tranche is vervroegd afgelost in april 2016

4e Tranche:

- Totaalbedrag lening € 350 mln.
- Looptijd 10 jaar (tot 30 september 2019)
- Rente 7,2%
- Op basis van de aanwijzing van de Minister van Economische Zaken is deze tranche van € 350 miljoen, geoormerkt als mogelijke toekomstige conversie naar eigen vermogen. Op 30 september wordt de jaarlijkse rente over deze tranche uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Beleidsvoornemens:

Op dit moment resteert alleen nog de lening van de 4e tranche. De 4e tranche mag niet vervroegd worden afgelost. Afhankelijk van het resultaat van een aantal financiële ratio's zou de 4e tranche eventueel geconverteerd kunnen worden in eigen vermogen.

De vennootschap zal eind 2019/begin 2020 kunnen worden ontbonden na de aflossing van de 4e Tranche op 30 september 2019. In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 11 april 2019 zal het bestuur van de vennootschap hiervoor een voorstel besluit aan de aandeelhouders voorleggen. De vennootschap zal bij ontbinding een negatief Eigen Vermogen hebben. In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 5 april 2018 is besloten een eventueel tekort in het Eigen

	Vermogen tijdelijk middels een rekening-courant aan te vullen vanuit de andere vennootschappen en dit te verrekenen met een winstuitkering uit deze betreffende vennootschap(pen).	
	01-01-2020 begroot	31-12-2020 begroot
Eigen vermogen	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
Resultaat boekjaar 2019 begroot	€ - 15.000	

Nummer:	
Naam van de verbonden partij:	Waterleidingsmaatschappij Limburg (WML)
Vestigingsplaats:	
Doel (openbaar belang)	<p>WML is een Naamloze Vennootschap en heeft het exclusieve recht en de wettelijke plicht om in de provincie Limburg de productie en distributie van drinkwater te verzorgen. De kerntaak is dan ook het duurzaam en doelmatig leveren van drinkwater van een uitstekende kwaliteit aan inwoners, bedrijven en (overheids)instellingen in Limburg, 24 uur per dag, met de juiste druk. Tot de kerntaak behoren ook het veiligstellen van de openbare watervoorziening en het beschermen van de Limburgse bronnen.</p> <p>Daarnaast verzorgt WML allerlei producten en diensten, van watertaps in de openbare ruimte en slimme meters tot proceswater voor de industrie.</p>
Relatie met programma	Programma 8, Financiën
Bestuurlijk en financieel belang	De gemeente is na de aandelenherverdeling van 2016 in het bezit van 15 aandelen met een waarde van € 4.538 per aandeel, in totaal € 68.070.
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Elke 5 jaar vindt een herverdeling van het aantal aandelen plaats. Daarbij worden de aandelen tussen de Limburgse gemeenten verdeeld naar evenredigheid van het aantal inwoners. Met dien verstande dat iedere Limburgse gemeente minstens één aandeel in eigendom heeft. De laatste herverdeling heeft plaatsgevonden medio 2016. Bij deze herschikking hebben we 1 aandeel extra ontvangen. De baten komen de verkrijgers ten goede. De volgende peildatum voor de herverdeling van de aandelen is 1 januari 2021.</p> <p>Strategie 2019-2023:</p> <p>WML buigt zich eens in de vier jaar over haar Missie, Visie en Doelstellingen. Dat is ook gebeurd in 2018. In het MVD 2019-2023, getiteld 'Samen werken aan een robuust en duurzaam WML', laat WML zien waar het bedrijf voor staat en wat de komende jaren bij het water maken extra aandacht krijgt. Drie speerpunten staan centraal: Robuust, Samen en Duurzaam.</p> <p>Robuust staat voor de wens het aanpassingsvermogen van de solide bedrijfsvoering en organisatie te vergroten. Ook gaat men zich nog meer inspannen om de kwaliteit van de drinkwaterbronnen te beschermen.</p>

	<p>Samen verwijst naar de overtuiging van WML dat samenwerking noodzakelijk is om aan veranderende klantwensen te voldoen en een optimaal functionerende waterketen te realiseren.</p> <p>Duurzaam slaat op de ontwikkeling van WML van een Operationeel Excellent naar een Maatschappelijk Excellent bedrijf. WML verankert duurzaam denken en doen in haar werkprocessen en vergroot haar maatschappelijke impact.</p>	
	01-01-2018	31-12-2018
Eigen vermogen	€ 203,1 mln.	€ 209,4 mln.
Vreemd vermogen	€ 377,2 mln.	€ 385,0 mln.
Resultaat boekjaar 2018	€ 6,2 mln.	

Nummer:	
Naam van de verbonden partij:	Bank voor Nederlandse Gemeenten
Vestigingsplaats:	
Doel (openbaar belang)	<p>De kerntaak van Bank Nederlandse Gemeenten is tegen lage tarieven krediet te verstrekken aan of onder garantie van Nederlandse overheden. BNG biedt haar kernklanten financiële dienstverlening aan in goede tijden én in slechte tijden, ook op momenten dat andere partijen zich terugtrekken. De strategie van de bank is met 'de klant' mee te bewegen. Dit doet BNG door met diensten op maat in te spelen op de veranderende behoeften van haar klanten.</p> <p>In 2018 heeft BNG Bank haar missie hergeformuleerd. De inhoud is ongewijzigd gebleven: BNG Bank is betrokken partner voor een duurzamer Nederland. Men stelt de publieke sector in staat maatschappelijke doelstellingen te realiseren.</p>
Relatie met programma	<p>Programma 8 financiën Beleidsveld: algemene dekkingsmiddelen Taakveld: treasury.</p>
Bestuurlijk en financieel belang	<p>De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op haar aandelen. De gemeente Horst aan de Maas bezit 113.108 aandelen met een nominale waarde van € 2,50 per aandeel, in totaal € 282.770.</p>
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>BNG Bank heeft een succesvol jaar achter de rug. De omvang van de nieuw verstrekte langlopende kredieten steeg ten opzichte van 2017 met EUR 2,1 miljard naar EUR 11,6 miljard. Met nieuwe financieringsoplossingen en duurzame initiatieven helpt men de klanten om maatschappelijke opgaven te realiseren. De forse toename van de kredietverlening was te danken aan toenemende investeringen bij met name decentrale overheden en woningcorporaties, onder meer ten behoeve van woningbouw en verduurzaming van bestaand vastgoed. Ook de kredietverlening ten behoeve van energie en infrastructuur steeg.</p> <p>Om te voldoen aan de toenemende kredietvraag nam BNG Bank een bedrag van EUR 18,4 miljard aan langlopende financiering op (2017: EUR 17,7 miljard). De bank plaatste onder meer benchmarkleningen in euro's en Amerikaanse dollars, variërend in omvang van 500 miljoen tot 2,5 miljard. Bij internationale</p>

	<p>beleggers werden tevens duurzame obligaties geplaatst ten behoeve van kredietverlening aan gemeenten, woningcorporaties en hernieuwbare energie.</p> <p>BNG Bank is na de Staat een van de grootste emittenten van Nederland. Het door hun uitgegeven schuld papier heeft een <u>credit rating</u> Aaa van Moody's, AAA van Standard & Poor's en AAA van Fitch. Door deze topratings kan men tegen lage prijzen geld aantrekken op de geld- en kapitaalmarkt. Hierdoor kan men aan haar klanten lage tarieven bieden.</p> <p>Op basis van uitgebreide discussies met medewerkers, management en commissarissen heeft de bank geconcludeerd dat ze haar positie als bankier van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang onverkort zal handhaven. Wel kan de ruimte die deze strategie biedt beter worden benut. De bank wil uitdrukkelijker een betrokken partner zijn en in een proactievare rol naar haar klanten komen. De bank wil zich explicieter profileren</p> <ul style="list-style-type: none"> • richting klanten op het gebied van duurzaamheid; vooral op de thema's Energieakkoord en 'social return', • richting beleggers met Socially Responsible Investment Bonds (SRI Bonds) en • intern met een verdere verduurzaming van de bedrijfsvoering. <p>Op de jaarlijkse Transparantiebenchmark, waar de transparantie van bedrijven wordt vergeleken, was BNG de vierde financiële instelling van Nederland.</p> <p>Met ingang van 1 januari 2018 dient BNG Bank haar balans en resultatenrekening te rapporteren conform de nieuwe standaard voor financiële instrumenten de IFRS9 (was IAS39).</p>	
	01-01-2018	31-12-2018
Eigen vermogen	€ 4.687 mln (IFRS9) € 4.953 mln (IAS39)	€ 4.991 mln. (IFRS9)
Vreemd vermogen	€ 139,872 mln.	€ 137,509 mln.
Resultaat boekjaar	€ 337 mln.	

Nummer:	13-4
Naam van de verbonden partij:	Bodemzorg Limburg (voorheen AVL Nazorg Limburg B.V.)
Vestigingsplaats:	Maastricht
Doel (openbaar belang)	<p>Het uit een oogpunt van volksgezondheid zorgvuldig beheren van gesloten stortplaatsen in Limburg (nazorg, voorkomen van negatieve effecten naar de omgeving) en het beheer van het nazorgfonds dat daarvoor binnen de BV in het leven is geroepen.</p> <p>Het beheer omvat 9 gesloten stortplaatsen in Limburg. Voor onze</p>

	gemeente gaat het om de voormalige stortplaats Zuringspeel.	
Relatie met programma	Programma 3; Duurzaamheid: Klimaatambities, energietransitie en circulariteit	
Bestuurlijke en financieel belang	Gemeente is samen met de andere Limburgse gemeenten aandeelhouder. Aandelenkapitaal bedraagt in totaal € 350. De jaarlijkse bijdrage is meerjarig geraamd op € 12.000.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	Ook in 2020 verder gaan met het actief zoeken naar de mogelijkheden om gesloten stortplaatsen een maatschappelijk verantwoorde functie te geven. Voor uitgebreide informatie zie www.bodemzorglimburg.nl	
*	1-1-2018 (werkelijk)	31-12-2018 (werkelijk)
Eigen vermogen	€ 3.852.237	€ 1.890.307
Vreemd vermogen	€ 27.426.317	€ 28.065.966
Resultaat boekjaar	-€ 1.961.930	

G. Grondbeleid

Doelstelling

We scheppen voorwaarden voor en faciliteren de bestuurlijk en maatschappelijk gewenste ruimtelijke ontwikkelingen door middel van gemeentelijk grondbeleid.

KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren)

Norm

- Alle strategische grondposities en potentiële herontwikkellocaties zijn eind 2019 in beeld 100%
- De doelstellingen uit de nota Grondbeleid worden volledig gerealiseerd. 100%

Maatregelen

Gereed

- Jaarlijks stelt de raad de grondprijzen vast op basis van de Nota grondprijzen. Continu

Voortgang van de projecten

Over de hele linie is de economische groei en de herstellende woningmarkt goed voor de grondexploitatieprojecten. Er worden weer meer woningen verkocht dan in de periode 2012-2015. De projecten in Horst en Sevenum hebben ook in de crisisjaren wel voortgang geboekt. Met name in de kleine kernen betekent dit dat er weer meer kavels worden verkocht. Voor de kernen Horst en Sevenum is inmiddels zoveel verkocht, dat deelfasen van de Afhang en locatie Beatrixstraat worden voorbereid om weer nieuwe kavels te kunnen uitgeven.

Projecten met een nadelig saldo	Eindwaarde (conform jaarrekening)	Contante Waarde (Prijspeil 1-1-2019)	Realisatie datum
Er zijn geen projecten met een nadelig saldo			
Projecten met een positief saldo	Eindwaarde (conform jaarrekening)	Contante Waarde (Prijspeil 1-1-2019)	Realisatie datum
America - Wouterstraat	€ 104.089	€ 92.186	31-12-2025
America – 't Slik	€ 10.996	€ 10.807	31-12-2019
Broekhuizenvorst - Roathweg	€ 308.115	€ 263.575	31-12-2027
Griendtsveen – Woningbouw Griendtsveen	€ 1.055.184	€ 950.872	31-12-2024
Grubbenvorst - Middelreuveld	€ 34.300	€ 33.710	31-12-2019
Horst – LOG Witveldweg	€ 5.053	€ 4.633	31-12-2023
Grubbenvorst – Woningbouw de Comert	€ 427.096	€ 371.749	31-12-2026
Hegelsom – Groene Campus Asdonck	€ 1.074.970	€ 968.701	31-12-2024

Hegelsom - Kamplaan	€ 17.850	€ 17.543	31-12-2019
Horst – Afhang fase 2 en verder	€ 179.248	€ 158.750	31-12-2025
Horst – Hof te Berkel	€ 14.820	€ 14.314	31-12-2020
Horst – Melderlosche Weiden	€ 438.604	€ 409.200	31-12-2022
Kronenberg – Woningbouw nabij BMV	€ 215.747	€ 208.389	31-12-2020
Kronenberg - Grandorse	€ 384.760	€ 323.479	31-12-2028
Kronenberg - Toverland	€ 3.855.536	€ 3.298.185	31-12-2027
Lottum – Veilinghof	€ 47.272	€ 44.874	31-12-2021
Meerlo – Burgveld Zuid III	€ 881.441	€ 754.021	31-12-2027
Melderslo – Achter de Pastorie	€ 111.588	€ 105.928	31-12-2021
Meterik – Schadijkerweg Oost	€ 93.520	€ 91.911	31-12-2019
Sevenum – Beatrixstraat	€ 219.115	€ 204.425	31-12-2022
Swolgen – Kerkveld	€ 158.285	€ 142.637	31-12-2024
Tienray – Gebiedsontwikkeling Tienray	€ 186.903	€ 157.135	31-12-2028

Hieronder een overzicht van de vastgestelde grondprijzen in gemeentelijke grondexploitaties per 1-1-2019: In de grondprijzennota 2020 wordt overwogen of aanpassing van de grondprijzen noodzakelijk is. Daarnaast wordt onderzocht of er voor de huurmarkt, met name in de kleine kernen, andere (lagere) prijzen kunnen worden gehanteerd, om hier kleinschalige initiatieven een de kans te geven.

Categorie Wonen	Prijsbepaling
Koop, vrije sector	€ 215 / m ²
Huur, vrije sector	€ 185 / m ²
Huur, sociale sector	€ 160 / m ²
Groen- en reststroken	€ 107,50 / m ²
Bedrijventerreinen	
Normaal	€ 100 / m ²
Zichtlocaties	€ 110 / m ²
Kantoren, retail, horeca, overige commerciële activiteiten	
Algemeen	Maatwerk, case-afhankelijk
Maatschappelijk vastgoed	
Non-commercieel maatschappelijk vastgoed	Minimaal kostprijsdekkend
Commercieel maatschappelijk vastgoed	Maatwerk, case-afhankelijk

Prijzen exclusief belastingen (BTW of overdrachtsbelasting). Op de verkoop zijn de algemene verkoopvoorwaarden van toepassing.

Winstneming / verliesneming

In 2019 zijn er nog geen winst- en verliesnemingen geboekt. In de raadsvergadering van 4 juli 2017 heeft de Raad het besluit genomen om het werkdrukbudget te bekostigen uit de grondexploitaties en projecten. Voor 2019 is een taakstelling opgenomen van € 250.000. Deze taakstelling kan nog wel leiden tot een nadere bijstelling van de winstverwachting naar beneden. Tevens zijn we naar aanleiding van de invoering van de percentage of completion (POC-)methode verplicht om bij de jaarrekening conform deze methode winst te nemen. Dit is nader toegelicht in de herzieningsrapportage 2019.

Risico's grondexploitatie

Voor een nadere toelichting bij de algemene risico's van de grondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen (onderdeel grondexploitaties algemeen) en de herzieningsrapportage 2019.

Reservebeleid

Een nadere uitwerking van de reserves voor de grondexploitatie heeft plaatsgevonden in de Nota grondbeleid 2016. Een aanscherping hiervan is opgenomen in de herzieningsrapportage 2019.

Algemene reserve bouwgrondexploitatie

De algemene reserve bouwgrondexploitatie (ARGE) is bedoeld als financieel weerstandsvermogen voor het opvangen van onvoorzien tegenvallers in de huidige en toekomstige bouwgrondexploitaties. De exploitatieresultaten van afgewikkelde plannen worden met de reserve verrekend.

Door de Raad zijn de grenzen van de ARGE vastgesteld, met een ondergrens van € 1,7 miljoen en een bovengrens van € 2,7 miljoen. Voor de genomen POC-winst is een afzonderlijke reserve ingesteld. Deze reserve rekent af naar de ARGE, op het moment dat de POC-winst dusdanig zeker is dat terugstorten naar het project niet meer aan de orde is. Dit 'tussenvat' zorgt ervoor dat winsten tijdig genomen kunnen worden volgens de nieuwe BBV-regels, maar dat de tussentijdswinsten nog in reserve blijven totdat de risico's voldoende weggenomen zijn.

Voor nadere toelichting op deze systematiek wordt verwezen naar de Herzieningsrapportage 2019.

Reserve strategische aan- en verkopen

De Reserve strategische aan- en verkopen is bedoeld om risico's te dekken rondom de verwerving van onroerend goed. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de herzieningsrapportage 2019.

Reserve bovenwijkse voorzieningen

De Reserve bovenwijkse voorzieningen dient ter realisatie van infrastructurele werken en voorzieningen met een bestemmingsplan-overschrijdende betekenis. Het zijn voorzieningen waarvan het nut de grenzen van de nieuwe bebouwing overstijgt, zoals bijvoorbeeld rotondes of ontsluitingswegen.

H. Ombuigingen

Doelstelling

We geven inzicht in de omvang en voortgang / realisatie van de gemeentelijke ombuigingen voor een structureel sluitende begroting.

Maatregelen

Gereed

- We monitoren en rapporteren periodiek over de ombuigingen.

Continu

Met de 1^e bijstelling 2019 is het voorstel gedaan om deze paragraaf niet meer afzonderlijk op te nemen in de begroting en jaarrekening. Echter gezien de actuele ontwikkelingen van ons begrotingssaldo en de ambities zoals verwoord in 'het raadsvoorstel tot invulling van de begroting van investeringsvolume 2019 – 2022' (maart 2019) is het wenselijk deze paragraaf de komende jaren wel op te nemen om meer zicht en grip te houden op het realiseren van de afgesproken ombuigingen.

Onderstaand wordt een totaaloverzicht gegeven van de ombuigingen. Bij de 1ste bijstelling van de begroting 2020 wordt voor het eerst bekeken of er al ombuigingen zijn gerealiseerd.

Stand ombuigingen kadernota 2020/1e bijstelling 2019

	2020	2021	2022	2023
Taakstelling accommodatiebeleid	57	57	57	57
Centrale Zandverwerkingsinstallatie (CVI)			285	285
Stand ombuigingen kadernota 2020/1e bijstelling	57	57	342	342

Taakstelling accommodatiebeleid

We verwachten het restant van deze taakstelling door enkele verkopen of aankomende ontwikkelingen van vastgoed in 2020 te kunnen realiseren.

Centrale Zandverwerkingsinstallatie (CVI)

De structurele opbrengst van € 285.000 vanaf 2022 is gebaseerd op de door de aannemer geraamde hoeveelheden in de samenwerkingsovereenkomst van 2011. Het betreft een gemiddelde opbrengst berekening op basis van voorcalculatie over de looptijd van de overeenkomst, te weten 20 jaar.

Ombuigingen ambitiekader maart 2019

	2020	2021	2022	2023
Sociaal Domein				100
Besparing MIP - nieuwbouw zwembad	15	20	35	42
Besparing MIP - verplaatsing sporthal	1	11	12	19
Besparing MIP - realisatie SAAM		2	4	4
Besparing MIP - realisatie sporthal HAM	4	4	60	8
Resterende vrijval MIP & MJOP				100
Extra huurinkomsten Kruisweide		24	24	24
Afval - begroting kritisch bijstellen	200	200	200	200
Afval - extra inkomsten	200	200	200	200
Opbrengsten toeristische branche	170	285	400	454
Winst bouwgrondexploitatie		220	230	217
Wonen in kernrandzones		400	400	
Openbare ruimte dekking vanuit Greenport	10	65	130	130
Klimaatstresstest deels dekken uit rioolheffing	4	10	22	33
Extra opbrengsten leges titel 2	250	250	250	250
Synergievoordeel Gasthoes		75	75	75
Ombuigingen ambitiekader	854	1.766	2.042	1.856

Sociaal Domein

Met een nog op te stellen transformatieplan sociaal domein wordt een structurele besparing verwacht van minimaal € 100.000 met ingang van 2023.

Besparing MIP - Zwembad / Sporthal / Sportaccommodatie America Meterik (SAAM)/ Sporthal HAM
 Investering in de huidige bestaande accommodaties komen te vervallen, wat een besparing oplevert.

Resterende vrijval MIP & MJOP

Deze taakstelling raakt alle beleidsvelden: onderwijs, sport, cultuur en eigen huisvesting. Taakstelling kan zowel gerealiseerd worden door afstoot als genereren van meer huurinkomsten.

Extra huurinkomsten Kruisweide

Driekwart (75%) van de extra jaarlijkse kapitaallasten voor de Kruisweide worden terugverdient met extra verhuurinkomsten.

Afval - begroting kritisch bijstellen & extra inkomsten

Door het terugdringen van de lasten met € 200.000 en het verhogen van de inkomsten met € 200.000 wordt een sluitende afvalbegroting opgeleverd.

Opbrengsten toeristische branche

In overleg met de toeristische branche zal gekeken worden hoe invulling gegeven kan worden aan deze extra inkomsten. Extra opbrengsten uit de toeristenbelasting, stijging aantal overnachtingen of verhoging van tarieven, is hierbij een mogelijkheid.

Winst bouwgrondexploitaties

Winstneming is gebaseerd op de geprognoseerde eindwaarden van de grondexploitaties en voor de jaren 2021 t/m 2023 voor 50% ingerekend als te realiseren ombuiging.

Wonen in kernrandzones

Deze extra inkomsten worden gegenereerd door het toestaan van woningbouw in de kernrandzones. Het gaat om 5 woningen in de periode 2021-2022

Openbare ruimte - dekking vanuit Greenport

Ontwikkelbedrijf Greenport betaalt volgens gemaakte afspraken 50% van de kosten voor het beheer openbare ruimte van het gedeelte van de openbare ruimte in het Greenport Venlo gebied dat in de gemeente Horst aan de Maas ligt.

Klimaatstresstest deels dekken uit de rioolheffing

Kosten van maatregelen volgend uit de klimaatstresstest worden ten dele via de rioolheffing bekostigd / gedekt.

Extra opbrengsten leges titel 2

Kostendekkendheid van deze leges verhogen van 65% naar 80%.

Synergievoordeel Gasthoes

De combinatie van bibliotheek, Gasthoes en het onderbrengen van omroepfuncties in het Gasthoes levert vanaf 2021 synergievoordeel op. Bij het raadsvoorstel over de visie op de bibliotheek zal dit financieel verder verwerkt worden.

Ombuigingen begroting 2020

	2020	2021	2022	2023
Effect transformatieplan (taakstelling sociaal domein)	300	500	600	500
Stelselwijziging rijk		500	500	500
Extra middelen uit compensatieregeling Voogdij/18+		200	200	
Armoedebeleid kinderen	20	20	20	20
Trajectkosten	20	20	20	20
Extra middelen voor inburgering	10	10	10	10
VVE/GOA inzetten binnen kaders	20	20	20	20
Bovenschoolse zorgvoorzieningen	30			
Herrijking subsidiebeleid			200	200
Nieuwe collegeperiode geen 5 maar 4 wethouders			50	100
Taakstelling organisatie	200	200	200	200
Kostendekkendheid leges titel 2	130	130	130	130
Extra inkomsten Pachtgelden naar regionaal niveau		50	50	50
Versnelde verhoging tarieven toeristenbelasting	125	310	423	419
Ombuigingen begroting 2020	855	1.960	2.423	2.169

De nog te realiseren ombuigingen bij de begroting 2020 worden toegelicht onder het tussenkopje 'wat gaat dat kosten' opgenomen per programma.

Totaal overzicht ombuigingen

	2020	2021	2022	2023
Stand ombuigingen kadernota 2020/1e bijstelling	57	57	342	342
Ombuigingen ambitiekader	854	1.766	2.042	1.856
Ombuigingen begroting 2020	855	1.960	2.423	2.169
TOTAAL te realiseren ombuigingen	1.766	3.783	4.807	4.367

I. Samenvatting Actualisatie Perspectievennota Maatschap. accommodaties

Uw raad wordt eind dit jaar via een aparte Raadsinformatiebrief geïnformeerd over de Perspectievennota Maatschappelijke Accommodaties”.

FINANCIËLE BEGROTING

3.1 Overzicht lasten en baten 2018 tot en met 2023

Bedragen x €1.000		2018 werk.		2019 raming		2020 raming		2021 raming		2022 raming		2023 raming	
Programma's		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1	Economie en ruimte	-3.203	2.713	-2.830	1.001	-3.511	1.624	-2.355	934	-2.140	1.298	-2.484	1.223
2	Wonen, mobiliteit en openbare ruimte	-14.941	6.204	-15.237	2.043	-17.392	9.112	-13.688	5.177	-14.672	6.132	-15.019	6.055
3	Duurzaamheid: klim.amb/energ.trans/circ.	-8.211	8.542	-8.877	9.333	-9.727	10.934	-9.737	10.951	-9.600	10.775	-9.536	10.722
4	Soc. maatschap., participatie en voorz.	-41.284	10.460	-44.690	11.361	-43.686	8.945	-43.602	8.866	-43.306	8.788	-43.050	8.724
5	Cultuur, sport en onderwijs	-7.541	1.570	-8.960	1.329	-8.640	1.262	-9.137	1.270	-9.591	1.270	-10.202	1.243
6	Openb.orde/veiligheid, toezicht/handhav.	-3.795	216	-4.086	296	-4.150	185	-4.173	151	-4.176	151	-4.192	151
7	Bestuur, organisatie en samenwerking	-19.214	1.418	-22.787	238	-18.534	707	-18.316	548	-18.183	546	-18.102	545
8	Financiën	-2.065	68.899	-1.058	71.432	-540	73.302	-1.638	74.678	-1.580	75.205	-1.231	75.686
Totaal lasten en baten excl. reserves		-100.254	100.023	-108.525	97.033	-106.180	106.071	-102.644	102.575	-103.247	104.166	-103.816	104.349
Toevoegingen en onttrekkingen reserves		-14.110	16.939	-10.484	20.831	-4.309	4.512	-1.095	1.492	-1.406	1.598	-1.332	1.597
Totaal lasten en baten inclusief reserves		-114.364	116.962	-119.009	117.864	-110.488	110.583	-103.740	104.067	-104.654	105.764	-105.148	105.946
Resultaat			2.598		-1.145		95		327		1.110		798

3.2 Recapitulatie begrotingsevenwicht

Onze begroting dient zowel structureel als ook reëel in evenwicht te zijn voor alle jaarschijven. Daarvoor is het van belang dat duidelijk blijkt welke geraamde baten en lasten structureel van aard zijn en welke incidenteel. Om hierin inzicht te bieden is onderstaand een totaaloverzicht opgenomen voor alle onderdelen van onze begroting en meerjarenraming.

Programma's	Begroting 2020		Begroting 2021		Begroting 2022		Begroting 2023	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bedragen x € 1.000								
Structurele lasten en baten								
Economie en ruimte	-3.571	1.482	-2.365	934	-2.140	1.298	-2.484	1.223
Wonen, mobiliteit en openbare ruimte	-17.335	9.112	-13.688	5.177	-14.672	6.132	-15.019	6.055
Duurzaamheid: klim.amb/energ.trans/circ.	-9.727	10.934	-9.737	10.951	-9.600	10.775	-9.536	10.722
Soc. maatschap., participatie en voorz.	-43.377	8.785	-43.567	8.866	-43.271	8.788	-43.040	8.724
Cultuur, sport en onderwijs	-8.600	1.262	-8.897	1.270	-9.391	1.270	-10.102	1.243
Openb.orde/veiligheid, toezicht/handhav.	-4.150	185	-4.173	151	-4.176	151	-4.192	151
Bestuur, organisatie en samenwerking	-18.400	550	-18.316	548	-18.183	546	-18.102	545
Financiën	-540	72.992	-1.638	74.448	-1.580	75.005	-1.231	75.686
Totaal structurele lasten en baten excl. reserves	-105.700	105.302	-102.379	102.345	-103.012	103.966	-103.706	104.349
Incidentele lasten en baten								
Bestuur, organisatie en samenwerking	-134	157						
Cultuur, sport en onderwijs	-40		-240		-200		-100	
Economie en ruimte	60	142	10					
Financiën		310		230		200		
Soc. maatschap., participatie en voorz.	-309	160	-35		-35		-10	
Wonen, mobiliteit en openbare ruimte	-57							
Totaal incidentele lasten en baten excl. reserves	-480	769	-265	230	-235	200	-110	
Totaal lasten en baten excl. reserves	-106.180	106.071	-102.644	102.575	-103.247	104.166	-103.816	104.349
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves								
Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-4.167	4.442	-1.095	1.492	-1.332	1.598	-1.332	1.597
Incidentele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-142	70	0	0	-74	0	0	0
Totaal toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-4.309	4.512	-1.095	1.492	-1.406	1.598	-1.332	1.597
Generaal totaal	-110.488	110.583	-103.740	104.067	-104.654	105.764	-105.148	105.946

Geraamd resultaat	95	327	1.110	798
Structureel evenwicht (structurele lasten - structurele baten)	-123	362	1.220	908

3.3 Overzicht incidentele lasten en baten

In aanvulling op de recapitulatie begrotingsevenwicht onder 3.2. volgt onderstaand het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten per programma per beleidsveld

Bedragen x € 1.000 Programma's	Begroting 2020		Begroting 2021		Begroting 2022		Begroting 2023	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1 Economie en ruimte								
1.1 Stimuleren economie en ruimte CP	80		30					
1.2 Correctie reserve GKM en onttrekking kapitaallasten		70			-74			
1.2 Reconstructie landelijk gebied	-20		-20					
1.2 GKM-bijdragen Toverland	-142	142						
Economie en ruimte	-82	212	10		-74			
2 Wonen, mobiliteit en openbare ruimte								
2.1 Centrumplan Grubbenvorst en Centrumplan Sevenum	-50							
2.3 Deltaprogramma	-7							
Wonen, mobiliteit en openbare ruimte	-57							
4 Soc. maatschap., participatie en voorz.								
4.1 Bijdrage van de gemeente Venlo (=centrumgemeente) voor maatschappelijke opvang en individuele begeleiding		35						
4.1 Verward Gedrag verdere uitwerking	-125	125						
4.3 Maatschappelijke ondersteuning arbeidsmigranten	-25		-25		-25			
4.3 Vaststelling beleid short stay en long stay arbeidsmigranten	-100							
4.4 Voorbereiding nieuwe inburgeringsstelsel	-49							
Soc. maatschap., participatie en voorz.	-299	160	-25		-25			
5 Cultuur, sport en onderwijs								
5.1 Monumentenzorg	-10		-10					
5.2 Friciekosten Zwembad			-200		-200		-100	
5.2 Lokale/Regionale sportakkoorden	-30		-30					

Cultuur, sport en onderwijs	-40		-240		-200		-100
7 Bestuur, organisatie en samenwerking							
7.1 Rekenkamercommissie niet meer invullen	12						
7.2 Budget P-vast formatie x loonkosten max schaal	-145	145					
7.2 Kleine mutaties vastgoed		12					
Bestuur, organisatie en samenwerking	-134	157					
8 Financiën							
8.2 Extra middelen compensatieregeling voogdij/18+		280		200		200	
8.2 Lokale/Regionale sportakkoorden		30		30			
Financiën		310		230		200	
Totaal incidentele lasten en baten	-612	839	-255	230	-299	200	-100

1.1 Stimuleren economie en ruimte CP

In het coalitieakkoord "Krachtig Horst aan de Maas, gezonde blik op de toekomst" is de basis gelegd om de komende jaren samen verder te bouwen aan een krachtige, slagvaardige gemeente voor onze burgers en bedrijven. Er is dan ook een begroting opgesteld met een perspectief voor de langere termijn. Het bij Thema 8 Economie en ruimte direct beschikbaar gestelde budget voor de jaarschijven 2020 en 2021 voor het stimuleren van de Economie en Ruimte is geboekt.

1.2 Correctie reserve GKM en onttrekking kapitaallasten

Het overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves bevatte enkele mutaties aan reserves die als structureel werden aangemerkt maar incidenteel zijn. Het betrof een geraamde GKM en reserve onttrekking van kapitaallasten. Deze zijn aangepast naar incidenteel.

1.2 Reconstructie landelijk gebied

In het coalitieakkoord "Krachtig Horst aan de Maas, gezonde blik op de toekomst" is de basis gelegd om de komende jaren samen verder te bouwen aan een krachtige, slagvaardige gemeente voor onze burgers en bedrijven. Er is dan ook een begroting opgesteld met een perspectief voor de langere termijn. Het bij Thema 8 Economie en ruimte direct beschikbaar gestelde budget voor de jaarschijven voor het stimuleren van de Economie en Ruimte is geboekt. Dit betreft het werkbudget voor de revitalisatie van de bestaande concentratiegebieden voor glastuinbouw.

1.2 GKM-bijdragen Toverland

Er is een overeenkomst opgesteld met Toverland waarin is afgesproken dat Toverland de komende jaren GKM (Gemeentelijk kwaliteitsmenu) bijdragen levert. Deze bijdragen zijn afhankelijk van de vergunningaanvragen die Toverland gaat doen, om de gewenste uitbreiding te realiseren.

2.1 Centrumplan Grubbenvorst en Centrumplan Sevenum

In het coalitieakkoord "Krachtig Horst aan de Maas, gezonde blik op de toekomst" wordt dit budget aangewend voor o.a. een verbinder tussen overheid en ondernemers die ook actief gaat investeren in het centrum van Grubbenvorst en Sevenum.

2.3 Deltaprogramma

Dit betreft een bijdrage van € 6.750 voor regionale samenwerking m.b.t. het deltaprogramma waarbij door de betrokken gemeenten een bijdrage wordt geleverd voor de coördinator.

4.1 Bijdrage van de gemeente Venlo (=centrumgemeente) voor maatschappelijke opvang en individuele begeleiding

Maatschappelijke opvang (waarvoor centrumgemeente Venlo het geld voor de regio beheert) wordt steeds meer lokaal geregeld. Dat betekent dat inwoners in plaats van een plek in een instelling, zoveel als mogelijk thuis individuele begeleiding krijgen. Omdat de kosten voor begeleiding wél op ons bordje komen, krijgen we daar vanuit Venlo in 2018, 2019 en 2020 jaarlijks een bedrag voor van € 35.000.

4.1 Verward Gedrag verdere uitwerking

Voor de uitvoering van het plan van aanpak is in totaal € 250.000 beschikbaar verdeeld over 2019 en 2020. Een deel van het voorgenomen budget (maximaal € 125.000) voor de aanpak van personen met verward gedrag wordt ingezet voor de regionale aanpak voor de 7 gemeenten samen. Voorwaarde voor de subsidie voor het plan van aanpak is dat deelnemende gemeente een cofinanciering leveren. Hier hebben de 7 gemeenten van Noord Limburg mee ingestemd. De totale cofinanciering bedraagt € 220.728.

4.3 Maatschappelijke ondersteuning arbeidsmigranten

Een toenemend aantal arbeidsmigranten die zich hier voor langere tijd vestigt, betekent ook een toename in de vraag en behoefte aan maatschappelijke ondersteuning. Naast goede huisvesting, is namelijk ook het deelnemen of een onderdeel uitmaken van onze samenleving, een belangrijk aandachtspunt.

4.3 Vaststelling beleid short stay en long stay arbeidsmigranten

Het Beleidskader voor huisvesting arbeidsmigranten 2010 voorziet in de meeste gevallen niet in mogelijkheden voor de nu voorliggende verzoeken voor grootschalige huisvesting. Reden van deze initiatieven is de aantrekkende economie en als gevolg daarvan de schaalvergroting van logistieke en agrarische bedrijven in de regio. Ook de huidige krapte op de arbeidsmarkt door o.a. vergrijzing en ontgroening draagt bij aan de behoefte aan grote aantallen buitenlandse werknemers. Om de voorgestelde activiteiten en maatregelen mogelijk te maken is er een coördinerend zaakmanager en een coördinerend beleidsmedewerker nodig, die zich in ieder geval de komende twee jaar bezig houden met dit project. Daarnaast is het noodzakelijk om een verbinder aan te trekken, ook voor de duur van twee jaar. In de kadernota 2020 is voor 2020 een bedrag beschikbaar gesteld van € 100.000.

4.4 Voorbereiding nieuwe inburgeringsstelsel

In aanloop naar het nieuwe inburgeringsstelsel hebben Rijk en gemeenten bestuurlijke afspraken gemaakt over de versterking van het taalniveau van statushouders die nog onder de huidige Wet inburgering inburgeren. Het kabinet heeft € 40 miljoen beschikbaar gesteld aan gemeenten voor de periode 2019/2020, waarvan € 20 miljoen in 2019 en € 20 miljoen in 2020. Met deze extra middelen wordt tevens beoogd dat gemeenten zich oriënteren op de regierol inburgering zodat een soepele overgang naar het nieuwe stelsel wordt bevorderd.

5.1 Monumentenzorg

In het coalitieakkoord "Krachtig Horst aan de Maas, gezonde blik op de toekomst" is de basis gelegd om de komende jaren samen verder te bouwen aan een krachtige, slagvaardige gemeente voor onze burgers en bedrijven. Er is dan ook een begroting opgesteld met een perspectief voor de langere termijn. Het bij Thema 8 Economie en ruimte direct beschikbaar gestelde budget voor het stimuleren van de Economie en Ruimte is geboekt. Dit betreft het werkbudget voor de monitoring, registratie en het conserveren van het cultureel erfgoed door middel van een digitale interactieve waardekaart in samenwerking met de provincie.

5.2 Frictiekosten zwembad

De frictiekosten zijn opgenomen zoals genoemd in het raadsvoorstel "Haalbaarheid en meerwaarde nieuw zwembad binnen Afslag 10 en positie sporthal" zoals dat in de raadsvergadering van 6 februari 2018 is vastgesteld

5.2 en 8.2 Lokale/Regionale sportakkoorden

Op grond van de regeling Lokale/Regionale Sportakkoorden hebben we een uitvoeringsbudget aangevraagd van € 30.000 voor 2020 en 2021. Deze bijdrage zal in de decembercirculaire 2019 worden bevestigd en via het gemeentefonds als decentralisatie-uitkering worden uitgekeerd. Het uitvoeringsbudget zal worden ingezet voor de uitvoering van het programmaplan Sport aan de Maas in 2020 en 2021.

7.1 Rekenkamercommissie niet meer invullen

Besloten is om de vacatures van de Rekenkamercommissie voor onbepaalde tijd niet meer in te vullen, de raad gaat de onderzoeken zelf uitvoeren.

7.2 Kleine mutaties vastgoed

Mutaties betreffen kleine mutaties in de huuropbrengsten, nutslasten en onderhoudslasten.

8.2 Extra middelen compensatieregeling voogdij/18+

In 2019 is een bedrag van € 240.000 ontvangen op basis van de declaratie compensatieregeling voogdij/18+ in 2018. In 2019 hebben we weer een nieuwe declaratie ingediend. Onze verwachting is dat dit € 280.000 oplevert voor de jaarschijf 2020. Uit navraag bij VWS blijkt dat er een nieuwe compensatieregeling zal worden opengesteld voor 2019 en 2020. Eveneens op declaratiebasis. Hiervoor nemen we een stelpost op van € 200.000 per jaar.

3.4 Overzicht structurele toevoegingen/onttrekkingen aan de reserves

In aanvulling op de recapitulatie begrotingsevenwicht onder 3.2. volgt onderstaand het overzicht van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma per beleidsveld.

Reservemutaties per beleidsveld/programma	Begroting 2020		Begroting 2021		Begroting 2022		Begroting 2023	
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
1.1 Vrijtijdseconomie	0	3	0	3	0	3	0	3
1.2 Ruimte	0	0	0	0	0	0	0	0
1.5 Economische zaken, verpachtingen enz.	6	0	6	0	-56	0	-56	0
1 Economie en ruimte	6	3	6	3	-56	3	-56	3
2.1 Bouwen en wonen	-16	39	-16	39	-16	39	-16	39
2.2 Bouwgrondexploitaties	-384	0	-269	0	-394	0	-394	0
2.3 Wegen, pleinen, fietspaden en openb.verl	-5	109	-5	113	-5	113	-5	113
2.4 Openbaar groen, bossen en landschap	-159	228	-159	233	-159	233	-159	233
2 Wonen, mobiliteit en openbare ruimte	-564	376	-449	385	-574	385	-574	385
3.1 Afvalverwijdering	-3	2	-3	4	-3	4	-3	4
3.2 Riolering, waterkering en afwatering	-1	1	-1	1	-1	51	-1	51
3 Duurzaamheid: klim.amb/energ.trans/circ.	-4	3	-4	5	-4	55	-4	55
4.6 Inwonerparticipatie/inwonerinitiatieven	0	299	0	247	0	245	0	244
4.7 Burgerzaken	-55	0	-55	48	-55	58	-55	59
4 Soc. maatschap., participatie en voorz.	-55	299	-55	294	-55	303	-55	303
5.2 Sport	-193	125	-193	124	-193	123	-193	122
5.4 Onderwijs	0	47	0	47	0	47	0	47
5 Cultuur, sport en onderwijs	-193	172	-193	171	-193	170	-193	169
7.2 Overhead	-350	439	-350	439	-350	439	-350	439
7 Bestuur, organisatie en samenwerking	-350	439	-350	439	-350	439	-350	439
8.1 Algemene lasten en baten	-3.006	3.150	-50	194	-100	244	-100	244
8 Financiën	-3.006	3.150	-50	194	-100	244	-100	244
Totaal structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-4.167	4.442	-1.095	1.492	-1.332	1.598	-1.332	1.597

3.5 Uiteenzetting financiële positie

De uiteenzetting van de financiële positie is een verplicht voorgeschreven onderdeel van de financiële begroting en bevat de volgende onderdelen:

- Raming financiële gevolgen in de programma's van het bestaand en nieuw beleid
- Geprognosticeerde balans (meerjarig)
- EMU-saldo
- Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume
- Gehanteerde grondslagen en uitgangspunten
- Financiering
- De stand en het gespecificeerde verloop van de reserves
- De stand en het gespecificeerde verloop van de voorzieningen
- Meerjareninvesteringsplan

Raming financiële gevolgen in de programma's van het bestaand en nieuw beleid

De recapitulatie van de financiële gevolgen in de programma's van bestaand en nieuw beleid in het meerjarenperspectief zijn opgenomen in paragraaf 1.2 'Financiële samenvatting' van deze begroting. Ook staat daarin het verloop en de toelichting op belangrijke ontwikkelingen ten opzichte van de meerjarenraming van het vorig begrotingsjaar.

Geprognosticeerde balans (meerjarig)

Activa	Balans per	Balansprognose					
		1-1-2019	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024
Vaste activa							
Immateriële vaste activa		8.707	8.823	8.400	7.981	7.562	7.178
Materiële vaste activa		93.509	107.128	103.609	99.855	95.512	91.282
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen		4.402	4.427	4.427	4.427	4.427	4.427
Financiële vaste activa: Leningen		9.917	8.273	8.032	7.784	7.529	7.266
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar		13.402	14.961	15.016	15.012	15.008	14.129
Totaal vaste activa		129.937	143.612	139.484	135.059	130.038	124.282
Vlottende activa							
Voorraden: Onderhanden werk & overige grond-hulpstoffen		4.880	5.195	3.740	3.486	2.730	2.239
Voorraden: Gereed product en handelsgoed.& vooruitbetalingen		50	50	50	50	50	50
Uitzettingen < 1 jaar		10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Liquide middelen		1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Overlopende activa		20	20	20	20	20	20
Totaal vlottende activa		16.450	16.765	15.310	15.056	14.300	13.809
Totaal activa		146.387	160.377	154.794	150.115	144.338	138.091

Passiva	Balans per	Balansprognose					
		1-1-2019	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024
Vaste passiva							
Eigen vermogen (reserves)		51.188	44.233	44.030	43.633	43.441	43.176
Voorzieningen		13.258	11.296	10.074	9.757	9.947	10.241
Langlopende schulden		58.728	74.460	69.133	63.979	59.069	54.396
Totaal vaste passiva		123.174	129.989	123.237	117.369	112.457	107.813
Vlottende passiva							
Vlottende schuld		15.213	22.388	23.557	24.746	23.881	22.278
Overlopende passiva		8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Totaal vlottende passiva		23.213	30.388	31.557	32.746	31.881	30.278
Totaal passiva		146.387	160.377	154.794	150.115	144.338	138.091

EMU-Saldo 2019-2022

	2020	2021	2022	2023
Omschrijving				
1 Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserve (zie BBV, artikel 17c)	€ 281	€ 69	€ 919	€ 533
+2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	€ 4.122	€ 4.395	€ 4.419	€ 4.378
+3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	€ 5.397	€ 5.061	€ 5.019	€ 4.980
-4 Uitgaven aan investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans w orden geactiveerd	€ 1.615	€ 1.632	€ 1.061	€ 1.121
+5 De in mindering op onder 4 bedoelde investeringen gebrachte ontvangen bijdragen van het Rijk, de Provincies, De Europese Unie en overigen	€ 3.081	€ -	€ -	€ -
+6a Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	€ -	€ -	€ -	€ -
-6b Boekwinst op desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	€ -	€ -	€ -	€ -
-7 Uitgaven aan aankoop van grond en de uitgaven van bouw , w onrijp maken e.d.	€ 6.268	€ 4.791	€ 3.783	€ 2.251
+8a Verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs)	€ 7.924	€ 5.020	€ 4.728	€ 2.977
-8b Boekwinst op grondverkoop	€ -	€ -	€ -	€ -
-9 Betalingen ten laste van de voorzieningen	€ 6.619	€ 5.377	€ 4.829	€ 4.686
-10 Betalingen die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves w orden gebracht en die nog niet vallen onder één van de andere genoemde posten	€ -	€ -	€ -	€ -
-11 Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen	€ -	€ -	€ -	€ -
Berekend EMU-saldo	€ 6.303	€ 2.607	€ 5.412	€ 4.810

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

- Lonen, premies en vakantiegeld: De loonkosten in de begroting worden gebaseerd op vastgestelde formatieplannen en bijbehorende inschaling. Voor de indexatie van de loonkosten en premies wordt rekening gehouden met percentages zoals vermeld in de mei-circulaire. Voor het Individueel Keuzebudget geldt een jaarbetaling tenzij medewerkers een andere voorkeur aangeven. Voor overige toeslagen geldt een maandbetaling.
- Reorganisatie: binnen de gemeente Horst aan de Maas is geen sprake van een reorganisatie. In 2015 is een organisatie-visie vastgesteld van waaruit de doorontwikkeling plaats vindt. Wij hanteren de systematiek van continu doorontwikkelen van de organisatie en medewerkers. Dit doen we binnen kaders die we met de Ondernemingsraad hebben afgesproken. Momenteel vindt herijking van de organisatie-visie plaats.
- Ontslaguitkeringen / afkoopregelingen: De doorontwikkeling van de organisatie kent als kenmerk dat dit zoveel mogelijk gebeurt met de huidige medewerkers. Daar waar werkzaamheden op een dusdanige wijze veranderen dat deze niet meer aansluiten kan dit leiden tot uitstroom. Dit gebeurt echter incidenteel. Eventuele financiële consequenties worden ten laste van het ontwikkelbudget gebracht.
- APPA ontslaguitkering voor wethouders, werkloosheidsuitkering ambtenaren: Op het moment dat deze situatie zich voordoet worden hier financiële middelen voor geraamd. Dit gebeurt incidenteel omdat het niet vooraf voorspelbaar is welke uitgaven hiermee gemoeid zijn. Wel is er voor het re-integratietraject van wethouders een budget opgenomen.
- Arbeidsongeschiktheid of ziekte: Loondoorbetaling tijdens ziekte vindt plaats uit de reguliere salarisbudgetten. Voor eventuele vervanging is een budget "tijdelijk personeel" beschikbaar.
- Overmatig verlof / spaarsaldo: Binnen de gemeente Horst aan de Maas zijn werkafspraken gemaakt over verlof- en spaarsaldo's. Daar waar sprake is van overwerk komen deze kosten ten laste van de reguliere personeelsbudget.
- Verwerking uitkomsten cao onderhandelingen: In de loonindexatie van de mei-circulaire wordt rekening gehouden met cao-ontwikkelingen binnen de overheid. Hiermee wordt bij het opstellen van de nieuwe begroting rekening gehouden. Daar waar dit niet toereikend is, kan incidentele bijraming plaats vinden.
- Verwerking pensioenen: De pensioenen voor medewerkers zijn ondergebracht bij het ABP. Voor wethouders geldt een eigen pensioenvoorziening die jaarlijks wordt getoetst op voldoende dekking.
- Ingegane pensioenen: Met de jaarlijkse actualisatie van de pensioenvoorziening wethouders wordt rekening gehouden met de ingegane pensioenen. Voor medewerkers is dit niet van toepassing omdat uitvoering van de regeling door een externe partij plaatsvindt (ABP).

- Vrijgevallen pensioenvoorziening: Is voor medewerkers niet van toepassing. Voor voormalig wethouders wordt de vrijval gebruikt voor de daadwerkelijke betaling van de pensioenen.

Gehanteerde grondslagen en uitgangspunten

De ramingen in deze financiële begroting zijn gebaseerd op de Kadernota 2020. Vervolgens zijn deze aangevuld met nieuwe elementen zoals in deze programmabegroting vermeld en met genomen besluiten door het college van B&W tot en met 5 augustus 2019.

Voor de dekking van mogelijke toekomstige risico's in de bedrijfsvoering of de grondexploitaties worden reserves aangehouden. Voor de reguliere bedrijfsvoering de Algemene Reserve Basis en voor de grondexploitatie de Algemene Reserve Bouwgrondexploitatie. Spelregels voor risicobeheersing en weerstandsvermogen zijn opgenomen in de paragraaf 'weerstandsvermogen en risicobeheersing'.

In deze begroting zijn de onderstaande rentepercentages en indexeringen toegepast:

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Prijsindex	-	-	-	-
Loonindex	2,30%	-	-	-
Rente investeringen	1,00%	1,50%	1,50%	1,50%
Rente grondexploitatie	1,79%	1,79%	1,79%	1,79%
Rente financiering (lang)	2,50%	3,00%	3,50%	3,50%
Rente financiering (kort)	0,50%	0,75%	1,00%	1,00%
Onvoorzien	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
OZB	2,40%	2,40%	2,40%	2,40%
Legestarieven & heffingen	1,40%	-	-	-
Huurtarieven	-	-	-	-
Subsidie professionele instellingen	-	-	-	-
Stimuleringsubsidies	-	-	-	-
Budgetsubsidies loongerelateerd *)	3,00%	-	-	-

Afschrijvingen gebeuren op basis van de verwachte economische levensduur en daarmee onafhankelijk van het resultaat van een boekjaar. We schrijven af volgens de lineaire methode, waarbij we starten met afschrijven in het jaar volgend op de gereedmelding van de investering.

Dividendopbrengsten worden als baten genomen in het jaar waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

De Algemene Uitkering is op basis van de meest actuele circulaire; de mei-circulaire 2019. Zodra de september-circulaire beschikbaar en doorgerekend is worden de financiële effecten gecommuniceerd en verwerkt in (meerjaren)begroting.

Financiering

Overzicht van opgenomen geldleningen:

	Schuldrestant 1.1.2020	Rente 2020	Aflossing 2020	Extra afloss. 2020	Schuldrestant 1.1.2021	Rente 2021	Aflossing 2021	Extra afloss. 2021	Schuldrestant 31.12.2021
woningvereniging	4.342.483	126.799	236.181	0	4.106.302	119.864	243.020	0	3.863.282
overige geldleninge	70.117.929	1.415.883	5.091.681	0	65.026.248	1.269.643	4.910.363	0	60.115.884
totaal	74.460.412	1.542.682	5.327.862	0	69.132.550	1.389.507	5.153.383	0	63.979.166
	Schuldrestant 1.1.2022	Rente 2022	Aflossing 2022	Extra afloss. 2022	Schuldrestant 1.1.2023	Rente 2023	Aflossing 2023	Extra afloss. 2023	Schuldrestant 31.12.2023
woningvereniging	3.863.282	112.718	250.067	0	3.613.215	105.354	257.329	0	3.355.886
overige geldleninge	60.115.884	1.144.890	4.660.567	0	55.455.318	1.020.277	4.415.040	0	51.040.278
totaal	63.979.166	1.257.608	4.910.634	0	59.068.533	1.125.632	4.672.369	0	54.396.164

De stand en het gespecificeerde verloop van de reserves

Reserves	Saldo	2020		Saldo	2021		Saldo	2022		Saldo	2023		Saldo
	2019	Dotatie	Ontr.	2020	Dotatie	Ontr.	2021	Dotatie	Ontr.	2022	Dotatie	Ontr.	2023
Algemene reserves													
Algemene reserve basis	6.634	1.478		8.112			8.112			8.112			8.112
Algemene reserve vrij aanwendbaar	1.000	1.478	-1.478	1.000			1.000	50	-50	1.000	50	-50	1.000
Algemene reserve winst verk.aand. Essent	7.014		-1.478	5.536			5.536		-50	5.486		-50	5.437
Totaal Algemene reserves	14.648	2.956	-2.956	14.648			14.648	50	-99	14.598	50	-99	14.548
Bestemmingsreserves													
Algemene reserve bouwgrondexploitatie	2.381		-33	2.348		-33	2.315		-33	2.282		-33	2.249
Reserve strategische aan- en verkopen	1.199	7		1.206	7		1.212	7		1.219	7		1.226
Reserve bovenwijkse voorzieningen	257	384		641	269		909	456		1.365	456		1.821
Reserve poc-winsten	2.705			2.705			2.705			2.705			2.705
Reserve leefbaarheid kleine kernen	50		-32	18			18			18			18
Reserve prioriteitsgelden dorpsraden	232			232			232			232			232
Reserve verkiezingen	42	55		97	55	-48	104	55	-58	102	55	-59	98
Res. frictiekosten dekking 6.1 gem.huis	2.512		-109	2.403		-109	2.294		-109	2.185		-109	2.076
Reserve kapitaallasten	15.493	193	-517	15.170	193	-574	14.790	193	-571	14.412	193	-569	14.037
Reserve monumenten	32			32			32			32			32
Reserve Informatisering & Automatisering	55	350	-350	55	350	-350	55	350	-350	55	350	-350	55
Reserve LKM (t.b.v. IV-cases)	3			3			3			3			3
Reserve Maasgaard	1.029			1.029			1.029			1.029			1.029
Egalisatiereserve Sociaal Domein	561		-219	342		-70	272		-70	202		-70	132
Reserve GKM	943	142		1.085			1.085	74		1.159			1.159
Reserve Integraal Accommodatiebeleid	169	54	-85	138	54	-85	107	54	-85	76	54	-85	45
Reserve Speelvoorzieningen	400	150	-196	354	150	-196	307	150	-196	261	150	-196	215
Reserve Tractie	120	18	-15	122	18	-27	112	18	-27	103	18	-27	93
Reserve gebiedsontwik. de Peelbergen	282			282			282			282			282
Reserve subs. groot oh niet gem. MFA's	450			450			450			450			450
Reserve duurzaamheid	553			553			553			553			553
Reserve MIP	117			117			117			117			117

Totaal Bestemmingsreserves	29.586	1.353	-1.556	29.382	1.095	-1.492	28.986	1.357	-1.499	28.843	1.282	-1.498	28.628
Totaal reserves	44.233	4.309	-4.512	44.030	1.095	-1.492	43.633	1.406	-1.598	43.441	1.332	-1.597	43.176

De stand en het gespecificeerde verloop van de voorzieningen

Voorzieningen	Saldo	2020		Saldo	2021		Saldo	2022		Saldo	2023		Saldo
	2019	Dotatie	Onttr.	2020	Dotatie	Onttr.	2021	Dotatie	Onttr.	2022	Dotatie	Onttr.	2023
Voorziening Afval	383	1.247	-1.335	295	1.053	-1.248	99	943	-1.173	-130	904	-1.136	-362
Voorziening APPA pensioenen	2.892	233	-150	2.976	233	-163	3.046	233	-179	3.100	233	-179	3.154
Voorziening riolering	6.759	477	-771	6.465	480	-551	6.394	480	-445	6.429	480	-429	6.480
Voorziening wegen	649	1.529	-2.179		1.595	-1.625	-30	1.663	-1.193	440	1.663	-1.074	1.028
Voorz.soll.plicht/begel.pol.ambtsdr.	54	10		64			64			64			64
Voorziening vastgoedobjecten	559	1.900	-2.185	274	1.700	-1.790	184	1.700	-1.839	46	1.700	-1.867	-122
Totaal voorzieningen	11.296	5.397	-6.619	10.074	5.061	-5.377	9.757	5.019	-4.829	9.947	4.980	-4.686	10.241

Meerjarige investeringen op basis van reeds genomen besluiten, welke vanaf 2020 starten.

	Bruto investering	Bijdragen derden	Netto investering	2020	2021	2022	2023
Beheerplan tractiemiddelen en mechanische gereedschappen 2014-2022	175	0	175	40	35	65	35
Beleidsplan openbare verlichting 2016-2025	583	0	583	146	146	146	146
Frisse scholen fase 3	602	0	602	0	602	0	0
Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan 2017-2021	1.950	0	1.950	811	350	350	439
Afval: inzamelmiddelen 2020	90	-90	0	0	0	0	0
WMO individuele voorzieningen 2020	450	0	450	450	0	0	0
WMO individuele voorzieningen 2021	450	0	450	0	450	0	0
WMO individuele voorzieningen 2022	450	0	450	0	0	450	0
WMO individuele voorzieningen 2023	450	0	450	0	0	0	450
Subtotaal Meerjareninvesteringsplan 2020-2023	5.200	-90	5.110	1.446	1.582	1.011	1.070
De onderstaande investeringen bedroegen oorspronkelijk € 250.000 per jaar, deze worden nu teruggebracht naar € 50.000 per jaar							
Beheerplan wegen, bermen en sloten buitengebied 2010-2018	200	0	200	50	50	50	50
Totaal Meerjareninvesteringsplan 2020-2023	5.400	-90	5.310	1.496	1.632	1.061	1.120

3.6 Overzicht geraamde lasten en baten per taakveld

Programma-beleidsveld-taakveld		Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
1 Economie en ruimte				
1.1	Vrijtijdseconomie	-932	60	-872
	Economische promotie	-932	60	-872
1.2	Ruimte	-733	142	-591
	Ruimtelijke ordening	-733	142	-591
1.5	Economische zaken, verpachtingen enz.	-1.847	1.422	-425
	Bedrijfsloket en -regelingen	-1.847	1.422	-425
Totaal programma 1		-3.511	1.624	-1.887
2 Wonen, mobiliteit en openbare ruimte				
2.1	Bouwen en wonen	-1.731	1.276	-454
	Wonen en bouwen	-1.731	1.276	-454
2.2	Bouwgrondexploitaties	-7.130	7.336	206
	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	-7.130	7.336	206
2.3	Wegen, pleinen, fietspaden en openb.verl	-5.217	78	-5.139
	Verkeer en vervoer	-5.217	78	-5.139
2.4	Openbaar groen, bossen en landschap	-2.136	105	-2.031
	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	-2.136	105	-2.031
2.5	Openbaar vervoer	-1.179	316	-863
	Openbaar vervoer	-1.179	316	-863
Totaal programma 2		-17.392	9.112	-8.281
3 Duurzaamheid: klim.amb/energ.trans/circ.				
3.1	Afvalverwijdering	-5.370	5.974	604
	Afval	-5.370	5.974	604
3.2	Riolering, waterkering en afwatering	-3.593	4.943	1.350
	Riolering	-3.593	4.943	1.350
3.3	Milieu en duurzaamheid	-764	18	-746
	Milieubeheer	-764	18	-746
Totaal programma 3		-9.727	10.934	1.207
4 Soc. maatschap., participatie en voorz.				
4.1	Zorg	-25.070	604	-24.466
	Maatwerkdienstverlening 18+	-25.070	604	-24.466
4.2	Werk en inkomen	-13.432	7.546	-5.885
	Inkomensregelingen	-13.432	7.546	-5.885
4.3	Arbeidsmigranten	-160	0	-160
	Bedrijfsloket,-regelingen (arbeidsmigr.)	-160	0	-160
4.4	Nieuwkomers	-121	0	-121
	Arbeidsparticipatie (Nieuwkomers)	-121	0	-121
4.5	Gezondste regio 2025	-44	0	-44
	Economische promotie (Gezondste regio)	-44	0	-44
4.6	Inwonerparticipatie/inwonerinitiatieven	-3.733	383	-3.350
	Samenkracht en burgerparticipatie	-3.733	383	-3.350
4.7	Burgerzaken	-1.126	412	-714
	Burgerzaken	-1.126	412	-714
Totaal programma 4		-43.686	8.945	-34.740
5 Cultuur, sport en onderwijs				

5.1	Kunst en cultuur	-1.661	71	-1.589
	Cultuurpresentatie/-productie/-particip.	-1.661	71	-1.589
5.2	Sport	-3.489	878	-2.611
	Sportbeleid en activering	-3.489	878	-2.611
5.3	Afslag 10 en zwembad	0	0	0
	Sportaccommodaties (Afslag 10 + zwembad)	0	0	0
5.4	Onderwijs	-3.467	312	-3.154
	Onderwijshuisvesting	-3.467	312	-3.154
5.5	Accommodaties	-24	0	-24
	Beheer overige gebouwen en gronden	-24	0	-24
Totaal programma 5		-8.640	1.262	-7.378
6 Openb.orde/veiligheid, toezicht/handhav.				
6.1	Openbare orde en veiligheid	-3.650	185	-3.464
	Crisisbeheersing en brandweer	-3.650	185	-3.464
6.2	Toezicht en handhaving	-500	0	-500
	Openbare orde en veiligheid	-500	0	-500
Totaal programma 6		-4.150	185	-3.965
7 Bestuur, organisatie en samenwerking				
7.1	Bestuur	-3.834	27	-3.807
	Bestuur	-3.834	27	-3.807
7.2	Overhead	-16.416	680	-15.736
	Ondersteuning organisatie	-16.416	680	-15.736
7.3	Samenwerking	1.717	0	1.717
	Ondersteuning organisatie (Samenwerking)	1.717	0	1.717
Totaal programma 7		-18.534	707	-17.827
8 Financiën				
8.1	Algemene lasten en baten	1.380	0	1.380
	Overige baten en lasten	1.380	0	1.380
8.2	Algemene dekkingsmiddelen	-1.865	73.302	71.437
	Treasury	-1.865	73.302	71.437
8.3	Vennootschapsbelasting (VpB)	-4	0	-4
	Vennootschapsbelasting (VpB)	-4	0	-4
8.4	Onvoorzien	-50	0	-50
	Overige baten en lasten	-50	0	-50
Totaal programma 8		-540	73.302	72.763
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves				
0.10	Mutaties reserves	-4.309	4.512	204
Totaal toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves		-4.309	4.512	204
Resultaat rekening van baten en lasten				
0.11	Resultaat rekening van baten en lasten			-95
Totaal Resultaat rekening van baten en lasten				-95

BIJLAGEN

4.1 Beleidsindicatoren per programma

Onderstaande beleidsindicatoren zijn in de begroting opgenomen in het kader van het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Alleen de verplichte indicatoren zijn opgenomen. Deze zijn afkomstig van waarstaatjegemeente.nl. Op die website zijn meer indicatoren te vinden. Ook kunnen cijfers van onze gemeente op waarstaatjegemeente.nl worden vergeleken met cijfers van andere gemeenten.

In onderstaande tabel zijn de meest recente, op waarstaatjegemeente.nl beschikbare cijfers opgenomen. Deze cijfers zijn regelmatig van één of meerdere jaren geleden. Dit komt omdat waarstaatjegemeente.nl afhankelijk is van derden die informatie aanleveren. Over 2019 zijn de meeste cijfers nog niet beschikbaar omdat het jaar nog niet voorbij is. Sommige onderzoeken worden niet meer uitgevoerd (jongeren van 12 t/m 21 jaar met een delict voor de rechter; harde kern-jongeren per 10.000 inwoners), waardoor er geen actuele cijfers voorhanden zijn. De indicatoren staan echter nog wel in de landelijke lijst met wettelijk verplichte indicatoren. Daarom worden ze nog altijd opgenomen.

Beleidsindicatoren	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
--------------------	------	------	------	------	------	------	------

1 Economie en ruimte	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Funciemenging	52,40%	51,60%	51,60%	51,30%	51,40%	N.n.b.	N.n.b.
Vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 74 jaar	114,00	116,70	117,90	116,50	119,70	N.n.b.	N.n.b.
Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen	7,60	10,10	8,30	N.n.b.	N.n.b.	N.n.b.	N.n.b.

2 Wonen, mobiliteit en openbare ruimte	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Omvang fijn huishoudelijk restafval, kg per inwoner	22,00	22,00	21,00	22,00	N.n.b.	N.n.b.	N.n.b.
% Hernieuwbare energie	8,40%	8,70%	8,90%	10,70%	N.n.b.	N.n.b.	N.n.b.

4 Sociaal-maatschappelijk, participatie en voorzieningen	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 74 jaar	598,10	584,60	588,00	574,40	578,70	N.n.b.	N.n.b.
Kinderen tot 18 jaar in een uitkeringsgezin	3,01%	3,30%	N.n.b.	N.n.b.	N.n.b.	N.n.b.	N.n.b.
Werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	69,80%	70,00%	72,90%	71,80%	71,50%	N.n.b.	N.n.b.
Personen met een bijstandsuitkering per 1.000 inwoners		15,7	15,9	16,0	14,9	N.n.b.	N.n.b.
Jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp		8,20%	9,10%	9,60%	9,30%	N.n.b.	N.n.b.
Jongeren tot 18 jaar met jeugdbescherming		1,00%	1,00%	1,10%	1,20%	N.n.b.	N.n.b.

Jongeren van 12 tot 22 jaar met jeugdreclassering		0,30%	0,40%	0,40%	0,35%	N.n.b.	N.n.b.
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement per 1.000 inwoners		50	47	47	50	N.n.b.	N.n.b.

5 Cultuur, sport en onderwijs	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	2,56	8,43	4,02	5,99	1,79	N.n.b.	N.n.b.
Relatief verzuim per 1.000 leerlingen	12,49	11,18	12,99	8,67	12,96	N.n.b.	N.n.b.
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	0,90%	1,00%	1,00%	1,20%	N.n.b.	N.n.b.	N.n.b.
Niet-sporters			64,60%	N.n.b.	N.n.b.	N.n.b.	N.n.b.

6 Openbare orde en veiligheid, toezicht en handhaving	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Jongeren van 12 t/m 21 jaar met een delict voor de rechter	0,76%	0,63%	-	-	-	-	-
Verwijzingen Halt per 10.000 jongeren 12-17 jaar	66	75	59	33	34	N.n.b.	N.n.b.
Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	0,70	0,50	0,70	0,60	0,60	N.n.b.	N.n.b.
Gewelds- en seksuele misdrijven per 1.000 inwoners	2,50	2,80	2,90	3,00	3,10	N.n.b.	N.n.b.
Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners	2,80	3,10	2,70	2,20	3,20	N.n.b.	N.n.b.
Vernieling en misdrijven tegen de openbare orde per 1.000 inwoners	4,50	5,00	3,90	3,40	3,20	N.n.b.	N.n.b.

7 Bestuur, organisatie en samenwerking	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Demografische druk (1)	70,50%	71,10%	71,40%	71,80%	72,50%	72,80%	N.n.b.
Fte per 1.000 inwoners (formatie)	6,25	6,41	6,46	6,43	7,16	7,19	7,48

Fte per 1.000 inwoners (bezetting)	6,24	6,37	6,45	6,43	6,75	6,74	7,18
Apparaatskosten per inwoner				545	613	681	689
Externe inhuur als % (van loonsom + totale kosten inhuur externen)	12%	9%	12%	10%	14%	8%	8%
% Overhead van totale lasten				11%	13%	14%	15%

8 Financiën	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gemiddelde WOZ-waarde in duizend euro	237,00	231,00	231,00	235,00	242,00	250,00	N.n.b.
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden in euro's	727,00	734,00	738,00	742,00	701,00	696,00	N.n.b.
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden in euro's	797,00	802,00	805,00	807,00	745,00	741,00	N.n.b.

(1) De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar

4.2 Griffiebegroting

De begroting van de griffie heeft een aparte status binnen de Programmabegroting en is daarom afzonderlijk bijgevoegd. Het voorstel tot het vaststellen van de griffiebegroting wordt namelijk door het Presidium gedaan in plaats van door het college van burgemeester en wethouders. Om die reden heeft de auditcommissie geadviseerd de begroting van de griffie ook als een aparte bijlage bij de Programmabegroting te voegen.

Doelstelling (begroting) griffie

We zorgen voor omstandigheden en faciliteiten, waardoor de gemeenteraad zijn taken optimaal kan uitoefenen in samenwerking met andere bestuursorganen, het maatschappelijk middenveld en de inwoners. De inwoners staan daarbij centraal.

Het verder ondersteunen van de gemeenteraad en zijn individuele leden afzonderlijk bij het uitoefenen van zijn kaderstellende, volks vertegenwoordigende en controlerende taken.

In het Jaarplan van de griffie is hierover het volgende opgenomen:

Missie griffie

De griffie adviseert en ondersteunt de raad, de individuele raadsleden en de burgerraadsleden bij het invullen van hun kaderstellende, controlerende en volks vertegenwoordigende taak. Daarbij schept en bevordert de griffie de voorwaarden voor het duaal functioneren en het waarmaken van de ambities van de raad. Dit komt tot uiting in de volgende opdracht aan de griffie:

- A) De verbetering van de kwaliteit van de democratische besluitvorming van de gemeenteraad;
- B) De optimalisering van de verhouding tussen Raad, college en ambtelijke organisatie;
- C) De bevordering van de participatie van burgers binnen de besluitvorming van de gemeenteraad;
- D) De positionering van de gemeenteraad binnen en buiten de gemeente;

In 2020 worden door de griffie voor de raad de volgende acties c.q. maatregelen ondernomen:

Vertegenwoordigende en kaderstellende rol

Veranderende rollen raad en maatschappij

De veranderende rol van de raad in een veranderende omgeving wordt verder uitgewerkt. Nadat de nieuwe raad in zijn eerste 2 jaar vooral aandacht heeft aan de kwaliteit van besluitvorming in de nieuwe vergaderstructuur en cultuur, zal in 2020 de grootste aandacht komen te liggen bij dit onderwerp.

We willen vanuit een open houding meer bijdragen aan de gemeenschap en de beweging die de gemeenschap aan het maken is. Dit doen we door burgerinitiatieven veel aandacht te geven en (indien goed) zo veel mogelijk te initiëren. De raad inspireert en wordt door de gemeenschap geïnspireerd. Hiervoor wordt in 2020 een communicatieplan aangeboden.

Dit is o.a. mogelijk omdat met ingang van 2020 gelden ter beschikking worden gesteld voor het opnieuw invullen van de functie van raadscommunicatieadviseur.

Extra aandacht hebben hierbij de jongeren, die middels “Zinnige Zaken” onderwerpen voor de raadgeagenda kunnen agenderen. Tevens hebben zij een podium erbij gekregen door het jaarlijks debat in april tussen jongeren en raadsleden

P&C cyclus

De raad wil een helder en overzichtelijk P&C cyclus, zowel voor de raadsleden als voor de burgers. In 2020 kan de aangepaste cyclus voor het eerst worden beproefd. Het streven blijft om dit proces, met name, de totstandkoming van de Kadernota voor de inwoners begrijpelijk en daardoor aantrekkelijke te maken.

Besluitvormingscyclus

Dit is ook van toepassing op het proces van de besluitvorming van de raad. Het moet helder zijn wanneer de raad een beeldvormende, oordeelsvormende of besluitvormende bijeenkomst heeft. Voor de raadsleden en inwoners is duidelijk wat hun rol is en wat daarbij van hen verwacht wordt, bijv. welke vorm van (burger)participatie aan de orde is. Een overzichtelijke en gespreide raadsagenda/ jaaragenda en concernplanning is daarbij van wezenlijk belang

Digitale raad (voorheen verslaglegging raad)

De digitale ondersteuning van de raad wordt verder geoptimaliseerd. Dit door o.a. de verdere uitbouw van de vergaderapplicatie en het raadsinformatiesysteem.

Controlerende rol

Onafhankelijk onderzoek

De vacatures van de Rekenkamercommissie worden vooralsnog niet ingevuld. De raad wil dat de onafhankelijke onderzoeken in deze meer vanuit de gehele raad worden geïnitieerd. Op initiatief van raadsleden kan de raad (of het presidium) besluiten om een extern bureau te verzoeken een onafhankelijk onderzoek te doen. Daar dit een experiment is, zijn vooralsnog alleen in 2020 de presentiegelden van de commissieleden niet gereserveerd.

De raad blijft wel open staan voor een regionale onafhankelijke Rekenkamer(commissie).

Bedragen x € 1.000	2018 werkelijk	2019 raming na wijziging	2020 raming	2021 raming	2022 raming	2023 raming
Lasten						
Raad	-497	-495	-559	-559	-559	-559
Presentiegeld niet-raadsleden	-13	-10	-10	-10	-10	-10
Fractievergoeding	-3	-3	-3	-3	-3	-3
Griffie	-216	-249	-249	-249	-249	-249
Digitale raad	-28	-25	-30	-30	-30	-30
Facilitering raad	-3	-5	-5	-5	-5	-5
Jongerengemeenteraad	-8	-5	-5	-5	-5	-5
Rekenkamercommissie	-40	-30	-19	-30	-30	-30
Communicatie raad	-47	-30	-30	-30	-30	-30
Accountantskosten	-42	-48	-48	-48	-48	-48
Totaal Lasten	-896	-900	-958	-969	-969	-969
Saldo van baten en lasten	-896	-900	-958	-969	-969	-969

4.3 Lijst met afkortingen

APPA	Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers
AVOI	Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
DCGV	Development Company Greenport Venlo
EGLA	European Green Leaf Association
E.e.a.	Een en ander
EMU	Economische en monetaire unie
ENSIA	Eenduidige normatiek single information audit
Enz.	Enzovoort
E/o	En/of
Etc.	Et cetera
E.v.	En verder
FIDO	Financiering decentrale overheden
GBI	Gegevensbeheer Informatie Systeem
GKM	Gemeentelijk kwaliteitsmenu
GOW	Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum
GR	Gemeenschappelijke regeling
GR2025	Gezondste regio 2025
GVVP	Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan
HADM	Horst aan de Maas
Hof	Houdbare overheidsfinanciën
HRM	Human resource management
IHP	Integraal huisvestingsplan onderwijs
IV	Intensieve veehouderij
IV3	Informatie voor derden
KING	Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten
KPI	Kritische prestatie indicator
KRW	Kaderrichtlijn Water
LED	Light-emitting diode
LOP	Landschapsontwikkelingsplan
M.b.t.	Met betrekking tot

MFC	Multi functioneel centrum
MGR	Modulaire gemeenschappelijke regeling
MIP	Meerjarig investeringsplan
MIRT	Meerjarenprogramma infrastructuur, ruimte en transport
MKB	Midden en kleinbedrijf
MT	Managementteam
M.u.v.	Met uitzondering van
NLW	Noord- Limburg West (werkbedrijf voor sociaal-maatschappelijke werkgelegenheid in de regio Noord-Limburg West)
NOP	Net promotor score
NV	Naamloze vennootschap
N.v.t.	Niet van toepassing
O2	Organisatie voor ondernemingen Horst aan de Maas
O.a.	Onder andere
OGN	Overeenkomst Gemeenten - Nutsbedrijven
OL	Openbaar lichaam
OLS	Oud Limburgs schuttersfeest
OMA	Oude maas-arm
OV	Openbare verlichting
OZB	Onroerendezaakbelasting
P&C	Planning & Control
PDCA	Plan – Do – Check - Act
POC	Percentage of completion
POL	Provinciaal omgevingsplan Limburg
PUN	Paspoortuitvoeringsregeling Nederland
RES	Regionale energiestrategie
RIVM	Rijksinstituut voor volksgezondheid en milieu
RMC	Regionaal meld- en coördinatiepunt
RMO	Regionale mobiliteit
RUD	Regionale uitvoeringsdienst
RvC	Raad van commissarissen
RVVP	Regionaal verkeers- en vervoersplan
SAAM	Sportaccommodatie America Meterik

SD	Sociaal domein
SDLN	Sociaal domein Limburg
SPV	Special purpose vehicle
SW	Sociale werkplaats
T.b.v.	Ten behoeve van
TH	Toezicht en handhaving
TOV	Teelt ondersteunende voorzieningen
T.o.v.	Ten opzichte van
T/m	Tot en met
UP	Uitvoeringsprogramma
VGRP	Verbreed gemeentelijk rioleringsplan
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
Vpb	Vennootschapsbelasting
VRLN	Veiligheidsregio Limburg-Noord
VSV	Voortijdig schoolverlaten
VTH	Vergunningen toezicht en handhaving
VVE	Voor en vroegschoolse educatie
VVH	Venlo – Venray – Horst aan de Maas
WIBON	Wet informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse infrastructuur
WIZ	Werk inkomen en zorg
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNT	Wet normering topinkomens
WSW	Waarborgfonds sociale woningbouw
WSW	Wet sociale werkvoorziening